

Správny poriadok

s komentárom

Správne konanie je proces, do ktorého vstupuje nielen občan, ale i podnikateľ. Zákon o správnom konaní pochádza z roku 1967 a napriek tomu, že došlo za tento čas k obrovským spoločenským zmenám, v zásade nestratil svoju platnosť. Pozitívne vymedzenie pôsobnosti správneho poriadku je charakteristické tromi znakmi. Prvý znak charakterizuje správne konanie ako rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. Druhým, že toto rozhodovanie sa uplatňuje v oblasti štátnej správy. Tretí znak je vymedzený orgánmi, ktoré rozhodujú v správnom konaní.

Prvá časť

ÚVODNÉ USTANOVENIA

Oddiel 1 Rozsah pôsobnosti § 1 – 2

Oddiel 2 Základné pravidlá konania § 3 – 4

Druhá časť

SPRÁVNE ORGÁNY A ÚČASTNÍCI KONANIA

Oddiel 1 Príslušnosť § 5 – 8

Oddiel 2 Vylúčenie pracovníkov alebo členov správneho orgánu § 9 – 13

Oddiel 3 Účastníci konania § 14 – 15

Oddiel 4 Zastupovanie § 16 – 17

Tretia časť

PRIEBEH KONANIA

Oddiel 1 Všeobecné ustanovenia § 18 – 31

Oddiel 2 Zisťovanie podkladov pre rozhodnutie § 32 – 40

Oddiel 3 Zabezpečenie priebehu a účelu konania § 41 – 45

Oddiel 4 Rozhodnutie § 46 – 52

Štvrtá časť

PRESKÚMANIE ROZHODNUTÍ

Oddiel 1 Odvolacie konanie § 53 – 61

Oddiel 2 Obnova konania § 62 – 64

Oddiel 3 Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania § 65 – 68

Oddiel 4 Konanie o proteste prokurátora § 69

Oddiel 5 Preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov súdom § 70

Piata časť

VÝKON ROZHODNUTÍ

Oddiel 1 Spoločné ustanovenia § 71 – 77

Oddiel 2 Vymáhanie peňažných plnení § 78

Oddiel 3 Vymáhanie nepeňažných plnení § 79 – 80

Šiesta časť

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA § 81 – 85

Zákon č. 71/1967 Zb.

o správnom konaní (správny poriadok)

Prvá časť ÚVODNÉ USTANOVENIA

Oddiel 1 Rozsah pôsobnosti

§ 1

(1) Tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach občanov a organizácií rozhodujú v oblasti štátnej správy národné výbory, ministerstvá a iné ústredné orgány štátnej správy, orgány Slovenskej národnej rady a iné orgány štátnej správy.

(2) Podľa tohto zákona postupujú aj orgány štátnych organizácií, ak im zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach občanov a organizácií v oblasti štátnej správy.

(3) Pokiaľ sa ďalej hovorí o správnych orgánoch, rozumejú sa tým orgány uvedené v odsekoch 1 a 2.

K § 1

K odseku 1

Pozitívne vymedzenie pôsobnosti správneho poriadku je charakteristické tromi znakmi. Prvý znak charakterizuje správne konanie ako rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. Druhým, že toto rozhodovanie sa uplatňuje v oblasti štátnej správy. Tretí znak je vymedzený orgánmi, ktoré rozhodujú v správnom konaní.

Práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti, o ktorých sa rozhoduje v správnom konaní, vyplývajú z hmotnoprávných predpisov, ktoré sú vydávané na jednotlivých úsekoch štátnej správy. Nie je sem možné podriaďovať záujmy fyzických alebo právnických osôb, ktorým právne predpisy neposkytujú ochranu.

Po zániku sústavy národných výborov môžeme rozdeliť orgány štátnej správy, ktoré rozhodujú v správnom konaní, podľa § 1 ods. 1 na:

- *ministerstvá,*
- *ostatné ústredné orgány štátnej správy,*
- *d ďalšie orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou,*
- *orgány miestnej štátnej správy so všeobecnou pôsobnosťou,*
- *špeciálne orgány miestnej štátnej správy.*

Ministerstvá a iné ústredné orgány štátnej správy sú zriadené zákonom Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy v znení neskorších predpisov. Podľa tejto zákonnej úpravy v Slovenskej republike pôsobili k 1. 1. 2000 tieto ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy:

- *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo financií Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo školstva Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo obrany Slovenskej republiky,*
- *Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,*
- *Úrad vlády Slovenskej republiky,*
- *Štatistický úrad Slovenskej republiky,*

- Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky,
- Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky,
- Protimonopolný úrad Slovenskej republiky,
- Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky,
- Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky,
- Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky,
- Úrad bezpečnosti práce Slovenskej republiky,
- Úrad pre stratégiu rozvoja spoločnosti, vedy a techniky Slovenskej republiky,
- Úrad pre verejné obstarávanie Slovenskej republiky.

Okrem ústredných orgánov štátnej správy zriadených zákonom Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. pôsobia v Slovenskej republike aj ďalšie orgány štátnej správy, ktoré majú pôsobnosť na celom území Slovenskej republiky. Sú to napríklad Colné riaditeľstvo, Ústredné daňové riaditeľstvo, Slovenská obchodná inšpekcia, Štátna energetická inšpekcia, Slovenská inšpekcia životného prostredia, Plemenárska inšpekcia Slovenskej republiky, Letecký úrad Slovenskej republiky, Štátna veterinárna správa Slovenskej republiky, Hlavný banský úrad.

Orgánmi štátnej správy so všeobecnou pôsobnosťou sú okresné úrady a krajské úrady, ktoré boli zriadené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Špeciálne orgány miestnej štátnej správy sú orgány, ktoré vykonávajú štátnu správu na jednom úseku. Takými to sú napríklad daňové úrady a správy finančnej kontroly zriadené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 254/1993 Z. z. o územných finančných orgánoch v znení neskorších predpisov, krajské veterinárne správy a regionálne veterinárne správy zriadené zákonom č. 337/1998 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov, okresné banské úrady zriadené zákonom č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov, krajské správy štatistického úradu zriadené zákonom Slovenskej národnej rady č. 322/1992 Zb. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov, úrady vojenskej správy a okresné vojenské úrady zriadené zákonom č. 351/1997 Z. z. Branný zákon, okresné správy sociálneho zabezpečenia zriadené zákonom Slovenskej národnej rady č. 543/1990 Zb. o štátnej správe sociálneho zabezpečenia v znení neskorších predpisov.

K odseku 2

Odsek 2 dopĺňa subjekty, ktoré konajú v správnom konaní, o štátne organizácie. Podľa platného práva možno do okruhu takýchto organizácií zahrnúť predovšetkým štátne rozpočtové organizácie, ktorým osobitné zákony zverujú rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach v oblasti štátnej správy. Ide napríklad o Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, ktorého pôsobnosť je upravená v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1995 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti, alebo Štátny ústav pre kontrolu liečiv, ktorý si podľa § 74a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov zriaďuje ministerstvo zdravotníctva na plnenie svojich úloh.

K odseku 3

Odsek 3 v podstate zavádza legislatívnu skratku orgánov uvedených v predchádzajúcich odsekoch na účely celého správneho poriadku.

K rozsahu pôsobnosti správneho poriadku je potrebné poukázať na to, že sa tento zákon neuplatňuje iba orgánmi uvedenými v odseku 1 a 2 a iba v oblasti štátnej správy. Niektoré osobitné zákony totiž ustanovujú, že na rozhodovanie v určitej oblasti sa vzťahuje správny poriadok, hoci nejde o rozhodovanie orgánov ustanovených v odsekoch 1 a 2, resp. nejde o rozhodovanie v oblasti štátnej správy. Napríklad podľa § 27 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov sa na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach právnických a fyzických osôb rozhodujú starostovia obcí, sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní s týmito odchýlkami:

- Nepoužijú sa § 1, § 5 ods. 2, § 6 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou a druhá veta, § 11 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou, § 13, 50, 58, § 59 ods. 2, § 73 a § 75 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou zákona o správnom konaní.*
- O tom, či je pracovník obce vylúčený z prerokovania veci a prípravy rozhodnutia starostu, rozhoduje starosta.*
- O odvolaní proti rozhodnutiu starostu rozhoduje orgán štátu príslušný podľa osobitných predpisov. Tento orgán je príslušným preskúmať aj právoplatné rozhodnutie starostu mimo odvolacieho konania a v konaní o proteste prokurátora.*
- Odvolací orgán, ak sú pre to dôvody, rozhodnutie zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí; nemôže rozhodnutie zmeniť.*
- Výkon rozhodnutia starostu uskutočňuje obecný úrad a obecná polícia. Takisto Národný úrad práce, krajské úrady práce a okresné úrady práce, ktoré sú verejnoprávnymi orgánmi, rozhodujú na úseku zamestnanosti podľa správneho poriadku s odchýlkami ustanovenými v § 131 zákona č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti. Podľa správneho poriadku tiež postupujú orgány Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní podľa zákona č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov ako aj zdravotné poisťovne podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní. Všetky tieto uvedené subjekty však nerozhodujú podľa správneho poriadku z dôvodu, že by sa na ne vzťahovali ustanovenia o rozsahu pôsobnosti správneho poriadku ale preto, že v určitých prípadoch im postup podľa správneho poriadku zakladajú osobitné zákony.*

§ 2

Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú

- na postup, v ktorom správne orgány rozhodujú o právnych pomeroch organizácií, pracovníkov alebo funkcionárov, ak tieto pomery súvisia s ich podriadenosťou orgánu, ktorý o veci rozhoduje, alebo na postup, v ktorom správne orgány rozhodujú o právnych pomeroch organizácií pri riadení ich hospodárskej činnosti,*

- na prerokúvanie a vybavovanie sťažností a podnetov občanov a organizácií, kde platia osobitné právne predpisy. Ak je však zo sťažnosti alebo podnetu zrejmé, že je úplne alebo čiastočne podaním v zmysle tohto zákona, postupuje sa v tomto smere podľa jeho ustanovení.

K § 2

V určitých prípadoch nie je vhodné, aby sa postupovalo podľa správneho poriadku napriek tomu, že sú splnené podmienky uvedené v § 1. Vzhľadom na to sa v § 2 všeobecne upravuje okruh prípadov rozhodovacích činností, ktoré nepodliehajú ustanoveniam správneho poriadku.

Z pôsobnosti správneho poriadku sú v písmene a) vylúčené dve skupiny prípadov.

V prvom prípade ide o rozhodovanie o právnych pomeroch organizácií, pracovníkov alebo funkcionárov za predpokladu, že tieto pomery súvisia s podriadenosťou správneho orgánu, ktorý vo veci rozhoduje. Ide tu najmä o rozhodovanie v rámci pracovnoprávnej, organizačnej alebo služobnej podriadenosti alebo nadriadenosti osôb činných v štátnej správe (zamestnaných na správnom orgáne).

V druhom prípade ide o rozhodovanie o právnych pomeroch organizácií pri riadení ich hospodárskej činnosti. Táto oblasť právnych vzťahov je však v súčasnosti modifikovaná a možno pod ňou rozumieť rozhodovanie správneho orgánu v súvislosti s vykonávaním funkcie zakladateľa alebo zriaďovateľa voči založeným alebo zriadeným právnickým osobám (rozpočtovým alebo príspevkovým organizáciám alebo štátnym podnikom). Taktiež sem možno priradiť rozhodovanie pri privatizácii národného majetku. Vyplýva to aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z roku 1992 (44/1993), podľa ktorého proces posudzovania a schvaľovania privatizačného projektu je rozhodovaním iba o právnych pomeroch organizácie pri riadení jej hospodárskej činnosti; na postup príslušných orgánov štátnej správy (zakladateľa, Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky, vlády) sa správny poriadok nevzťahuje a rozhodnutia nimi vydané nepodliehajú súdnemu preskúmaniu. Následné novely zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby túto skutočnosť explicitne zakotvili do zákona (pozri § 10 ods. 10, § 26 a § 47c ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov).

Podľa písmena b) je z pôsobnosti správneho poriadku vylúčené vybavovanie sťažností a podnetov fyzických a právnických osôb. Postup pri podávaní, prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností fyzických osôb a právnických osôb upravuje zákon č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach. Podobne, ako je to v druhej vete § 2 písm. b) správneho poriadku, aj tento zákon v § 4 ods. 1 písm. d) ustanovuje, že za sťažnosť sa nepovažuje podanie proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy vydanému v správnom konaní, ak je zrejmé, že podanie možno vybaviť v správnom konaní. Znamená to, že aj podanie, ktoré je označené ako sťažnosť, je potrebné posúdiť podľa obsahu v súlade s § 19 ods. 2 prvá veta správneho poriadku. Ak je z neho zrejmé, že je aspoň sčasti podaním v zmysle správneho poriadku (napríklad napáda sa ním

právoplatné rozhodnutie, a teda ho možno považovať za podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania alebo návrh na obnovu konania), treba postupovať napriek jeho označeniu podľa príslušných ustanovení správneho poriadku. V časti, v ktorej sa podanie netýka správneho poriadku, je potrebné ho vybaviť podľa zákona o sťažnostiach.

Okrem § 2 správneho poriadku môže aplikáciu správneho poriadku pri rozhodovaní v oblasti štátnej správy vylúčiť aj osobitný predpis. Podľa § 17 zákona č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky sa na rozhodovanie podľa tohto zákona nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Týka sa to napríklad rozhodovania vlády Slovenskej republiky o zriadení, zrušení, rozdelení alebo zlúčení obce alebo rozhodovania krajského úradu o inej zmene územia obce. Podobne je správny poriadok vylúčený pri rozhodovaní o odňatí správy nehnuteľného majetku štátu a pri rozhodovaní pri sporoch o správu majetku štátu (§ 3 ods. 5 a § 7 ods. 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správne majetku štátu v znení neskorších predpisov).

Oddiel 2

Základné pravidlá konania

§ 3

(1) Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy občanov a organizácií a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

(2) Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s občanmi a organizáciami a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Občanom a organizáciám musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.

(3) Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania občanov a organizácií.

(4) Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Konanie treba viesť tak, aby posilňovalo dôveru občanov v správnosť rozhodovania, aby prijaté rozhodnutia boli presvedčivé a viedli občanov a organizácie k dobrovoľnému plneniu ich povinností.

(5) Ustanovenia o základných pravidlách konania (ods. 1 až 4) sa primerane použijú aj pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní a iných podobných opatrení.

K § 3

Základné pravidlá konania sú určitými zásadami, prostredníctvom ktorých je potrebné prispôbiť výklad a použitie ostatných ustanovení správneho

poriadku. Aj keď z časti týchto zásad je zrejmý ich politický charakter zodpovedajúci dobe, v ktorej bol správny poriadok prijatý, porušenie niektorých z nich znamená takú chybu konania, ktorej dôsledkom môže byť zrušenie alebo zmena vydaného rozhodnutia.

K odseku 1

Toto ustanovenie vyjadruje tzv. zásadu zákonnosti, ktorej obsahom je, že postup správnych orgánov v konaní musí byť v súlade s právom, a to tak procesným ako aj hmotným. Vo vzťahu k rozhodnutiam je táto zásada tiež vyjadrená v § 46 správneho poriadku.

Pod zákonmi a všeobecne záväznými predpismi je potrebné rozumieť

- Ústavu Slovenskej republiky a ostatné ústavné zákony,
- zákony,
- nariadenia vlády Slovenskej republiky,
- vyhlášky, výnosy a opatrenia ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy,
- všeobecne záväzné nariadenia obcí,
- vyhlášky orgánov miestnej štátnej správy.

K vyššie uvedeným aktom je ešte potrebné priradiť medzinárodné normatívne zmluvy, ktorými je Slovenskej republika viazaná, a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o nesúlade medzi právnymi predpismi navzájom, resp. medzi právnymi predpismi a vyššie uvedenými medzinárodnými zmluvami.

Orgány štátnej správy vydávajú pri výkone štátnej správy aj iné akty ako všeobecne záväzné predpisy. Ide o rôzne smernice, opatrenia, prípadne metodické pokyny nadriadených orgánov. Tieto sa vydávajú najmä za účelom zjednotenia výkonu štátnej správy. Aj keď by sa mali takýmito aktmi orgány štátnej správy pri svojej činnosti riadiť (vyplýva to napríklad z § 1 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ich nedodržanie pri neporušení všeobecne záväzných predpisov nemá za následok porušenie zásady zákonnosti. Keďže tieto akty pôsobia iba medzi orgánmi štátnej správy vo vertikálnej línii, nemôže sa na ne správny orgán odvolávať v správnom konaní.

Aplikáciu druhej vety odseku 1 je potrebné chápať v súvislosti s povinnosťou správneho orgánu skúmať, či nedošlo v konaní k porušeniu práva, aj keď sa toho účastník konania nedomáha. Konkretizáciou tejto povinnosti je napríklad § 59 ods. 1 správneho poriadku, podľa ktorého odvolací orgán preskúmava rozhodnutie v celom rozsahu (čiže nielen v napadnutej časti) alebo pri použití mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré môže iniciovať aj sám správny orgán (§ 62 ods. 2 a § 65 ods. 1 správneho poriadku).

K odseku 2

Prvá veta je konkretizovaná v ďalších ustanoveniach, ktoré upravujú procesné práva účastníkov konania. Ide najmä o právo účastníka konania navrhovať dôkazy a ich doplnenie a klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní, vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu a spôsobu jeho zistenia, nazerať do spisu, ako aj o právo využiť riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ak ich zákon pripúšťa.

Aj keď to z odseku 2 priamo nevyplýva, mala by sa povinnosť poskytovať

pomoc a poučenia chápať vo vzťahu k procesným ustanoveniam. Poučenie by sa malo týkať predovšetkým dôsledkov, ktoré môžu nastať, ak sa nejaký procesný úkon vykoná alebo nevykoná. Niektoré ustanovenia správneho poriadku ustanovujú povinnosť správneho orgánu poskytnúť poučenie alebo pomoc, a vtedy si ju musí správny orgán splniť bez ohľadu na to, či hrozí pre neznalosť právnych predpisov ujma alebo nehrozí (§ 19 ods. 3, § 35 ods. 4, § 39 ods. 3, § 47 ods. 4 správneho poriadku).

K odseku 3

V tomto odseku je vyjadrená tzv. zásada hospodárnosti a rýchlosti konania. Aj keď majú účastníci konania široké procesné oprávnenia, je vecou správneho orgánu, aby použil tie prostriedky, ktorými možno najefektívnejšie dosiahnuť samotné rozhodnutie vo veci. Zodpovedá tomu aj posledná veta § 32 ods. 2 správneho poriadku, podľa ktorej rozsah a spôsob zisťovania podkladov na rozhodnutie určuje správny orgán. Rýchlosť konania však nemôže ísť na úkor spoľahlivého zistenia stavu veci alebo nemôže viesť k porušeniu zásady zákonnosti.

K odseku 4

Zásada materiálnej (objektívnej) pravdy patrí popri zásade zákonnosti k najdôležitejším zásadám správneho procesu. Podľa tejto zásady správny orgán musí zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú nevyhnutné pre jeho rozhodnutie. Dôležitosť tejto zásady podporuje aj skutočnosť, že táto zásada je premietnutá aj do § 32 ods. 1 a § 46 správneho poriadku. Takisto sa o túto zásadu opiera aj súdna prax pri preskúmaní rozhodnutí správnych orgánov.

K odseku 5

Správny poriadok aplikuje základné pravidlá konania aj na niektoré správne akty, na vydávanie ktorých sa sám nevzťahuje. Znamená to, že pri vydávaní takýchto opatrení je potrebné zohľadniť základné zásady vyjadrené v odsekoch 1 až 4, avšak tým aplikácia správneho poriadku končí. V prípade, že dôjde k porušeniu uvedených zásad pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní alebo iných podobných opatrení je potrebné urobiť nápravu mimo správneho poriadku.

Osvedčením podľa odseku 5 je napríklad osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky. Týmto osvedčením sa nenadobúda štátne občianstvo Slovenskej republiky, ale iba sa konštatuje jeho existencia. Ak je takéto osvedčenie z akéhokoľvek dôvodu vydané osobe, ktorá nemá štátne občianstvo Slovenskej republiky, je príslušný orgán štátnej správy (krajský úrad, ktorý vydal osvedčenie, prípadne Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky) povinný na túto skutočnosť držiteľa osvedčenia upozorniť. Podobne je potrebné postupovať aj pri iných podobných opatreniach. Zákonnosť vydávania takýchto opatrení je možné posúdiť aj v rámci prokurátorského dozoru podľa § 10 a nasl. zákona č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Z judikatúry

30/94 – Súd rozhodnutie správneho orgánu podľa ustanovenia § 250j ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku zruší, ak rozhodnutie nevychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci (§ 3 ods. 4 správneho poriadku). Správny orgán je za účelom takého zistenia povinný si zaobstarať potrebné podklady pre rozhodnutie. Skutočnosti všeobecne známe alebo

známe správneho orgánu z jeho úradnej činnosti (§ 34 ods. 6 správneho poriadku) sú len jedným z podkladov v konaní a ak sa nimi rozhodnutie odôvodňuje, treba ich v odôvodnení rozhodnutia uviesť.

§ 4

(1) Účastníci konania (§ 14) spolupracujú so správnymi orgánmi v priebehu celého konania.

(2) Všetci účastníci majú v konaní rovnaké procesné práva a povinnosti.

K § 4

K odseku 1

Spolupráca účastníkov konania v priebehu celého konania má viesť k čo najrýchlejšiemu zisteniu skutočného stavu veci. Aj toto ustanovenie je premietnuté do ďalších ustanovení správneho poriadku. Ide najmä o § 34 ods. 3 správneho poriadku, podľa ktorého je účastník konania povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe. V prípade nedostatočnej spolupráce sa účastník konania vystavuje riziku, že bude rozhodnuté v jeho neprospech, prípadne, že sa konanie bude neúmerne predlžovať.

Niektoré právne predpisy obsahujú osobitné ustanovenia, ktoré ukladajú povinnosť poskytnúť súčinnosť pri zisťovaní podkladov. Napríklad podľa § 15 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže sú podnikatelia povinní predložiť úradu požadované podklady a informácie, podrobiť sa preskúmaniu týchto podkladov a informácií podľa § 11 ods. 2, spolupracovať s úradom pri ich preverovaní a umožniť pracovníkom úradu vstup do všetkých objektov, priestorov a dopravných prostriedkov podnikateľov. Túto povinnosť majú aj podnikatelia, ktorí sú účastníkmi konania a za nesplnenie tejto povinnosti im môže byť uložená pokuta až do výšky 1 milióna Sk.

K odseku 2

Toto ustanovenie je premietnutím ústavnej zásady ustanovenej v čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorej sú všetci účastníci v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní. Rovnosť účastníkov konania je potrebné podľa správneho poriadku chápať tak, že žiadny z účastníkov konania nemôže byť aplikáciou ustanovení správneho poriadku zvýhodnený. Niektoré ustanovenia správneho poriadku obsahujú priamo úpravy, ktoré majú znemožniť znevýhodneniu niektorého účastníka. Podľa § 8 musia ostatní účastníci konania súhlasiť s postúpením veci, § 21 ods. 2 ustanovuje povinnosť pozvať všetkých účastníkov konania na ústne pojednávanie, podľa § 30 so späťvzatím návrhu musia súhlasiť ostatní účastníci konania a aj použitie autoremedúry podľa § 57 ods. 1 a § 66 je viazané na súhlas ostatných účastníkov konania. Rovnosť účastníkov konania je vyjadrená aj v § 39 ods. 2 správneho poriadku pri čestnom vyhlásení.

Správny poriadok na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku a Trestného poriadku priamo neupravuje právo účastníka konania konať vo svojej materčine. Vychádzajúc z čl. 47 ods. 4 v spojení s odsekom 2 Ústavy Slovenskej republiky však má účastník konania (aj iná zúčastnená osoba na konaní) právo na tlmočníka, ak vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie. Osobitne je upravené právo občanov patriacim k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám používať

ich jazyk v úradnom styku (§ 2 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín).

Druhá časť **SPRÁVNE ORGÁNY A ÚČASTNÍCI KONANIA**

Oddiel 1 Príslušnosť

§ 5

(1) Na konanie sú vecne príslušné správne orgány, ktoré určuje osobitný zákon; ak osobitný zákon neustanovuje, ktorý orgán je vecne príslušný, rozhoduje národný výbor.

(2) Pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak, sú na konanie pred národnými výbormi v prvom stupni príslušné okresné národné výbory.

K § 5

Pod vecnou príslušnosťou je potrebné rozumieť, ktorý zo štátnych orgánov je oprávnený vo veci rozhodnúť v prvom stupni. Vecnú príslušnosť správnych orgánov na konanie rieši v prvom rade správny poriadok odkazom na osobitné zákony. Takto určená vecná príslušnosť je vo väčšine prípadov, keď sa rozhoduje podľa správneho poriadku. Ak však osobitné predpisy neustanovujú vecnú príslušnosť na rozhodovanie, nastupuje kritérium podľa odseku 2. Toto ustanovenie je však obsolentné, preto je potrebné pri určení vecnej príslušnosti v ostatných prípadoch vychádzať z § 5 ods. 2 zákona č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa tohto ustanovenia okresný úrad je v prvom stupni vecne príslušný na konanie, v ktorom o právach alebo o povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti štátnej správy rozhodujú orgány štátnej správy (ďalej len "správne konanie"), ak zákon neustanovuje inak. Po zániku národných výborov do prijatia zákona č. 222/1996 Z. z. mal takéto postavenie obvodný úrad. Aplikácia § 5 ods. 2 zákona č. 222/1996 Z. z. prichádza napríklad do úvahy pri riešení vecnej príslušnosti podľa § 5 Občianskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia, ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany na príslušnom orgáne štátnej správy, ktorý môže predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. Vecne príslušným orgánom štátnej správy na rozhodovania bude v tomto prípade okresný úrad, a to práve na základe § 5 ods. 2 zákona č. 222/1996 Z. z.

V súvislosti s určením vecnej príslušnosti je potrebné upozorniť, že ešte v súčasnosti platia niektoré právne predpisy, ktoré neboli po zániku sústavy národných výborov novelizované a stále zakotvujú pôsobnosť vo vzťahu k národným výbormi. V týchto prípadoch je potrebné riešiť vecnú príslušnosť prostredníctvom zákonov, ktorými boli prenášané pôsobnosti z národných výborov na nové orgány štátnej správy a obce. Ide o zákon Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy, ktorý predchádzal zákonu č. 222/1996 Z. z., zákon Slovenskej národnej rady č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie a zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

§ 6

(1) Ak je na konanie príslušný národný výbor, uskutočňuje konanie príslušný odbor národného výboru; ak taký odbor nie je zriadený, konanie uskutočňuje príslušná komisia národného výboru, a ak nie je zriadená ani taká komisia, konanie uskutočňuje rada národného výboru. Ustanovenia § 39 ods. 3 a § 54 ods. 3 zákona o národných výboroch zostávajú týmto nedotknuté.

(2) Osobitné právne predpisy ustanovia, v ktorých veciach sú na konanie príslušné správne komisie národného výboru.

K § 6

Ustanovenie zakotvovalo funkčnú príslušnosť bývalých národných výborov. Pod funkčnou príslušnosťou je potrebné rozumieť, ktorý organizačný útvar v rámci vecne a miestne príslušného správneho orgánu je oprávnený uskutočniť konanie. V prípade väčšiny správnych orgánov je miestna príslušnosť daná vnútornými organizačnými predpismi správnych orgánov.

Zákonom ustanovenú funkčnú príslušnosť majú krajské úrady a okresné úrady. Podľa § 9 zákona č. 222/1996 Z. z. odbory krajského úradu a okresného úradu konajú a rozhodujú v administratívnoprávnych veciach na jednotlivých úsekoch štátnej správy samostatne, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 3 ods. 2). Ustanovenie § 3 ods. 2 zákona č. 222/1996 Z. z. vyníma z pôsobnosti odborov v administratívnoprávnych veciach iba vydávanie všeobecne záväzných vyhlášok, ktoré podpisuje prednosta okresného úradu alebo krajského úradu. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v správnom konaní konajú za okresný úrad alebo krajský úrad vedúci odborov. Prednosta okresného úradu alebo krajského úradu si teda nemôže prisvojiť rozhodovanie v správnom konaní, inak by išlo o nezákonné rozhodnutie.

Odbory zriaďujú krajské úrady pre jednotlivé úseky štátnej správy. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 222/1996 Z. z. krajský úrad a okresný úrad vykonávajú štátnu správu na úseku

- obrany štátu,
- všeobecnej vnútornej správy,
- živnostenského podnikania a ochrany spotrebiteľa,
- požiarnej ochrany,
- civilnej ochrany obyvateľstva,
- tvorby a ochrany životného prostredia,
- financií, cien a správy majetku štátu,
- poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a poľovníctva,
- pozemkových úprav,
- štátnej veterinárnej starostlivosti,
- dopravy a cestného hospodárstva,
- sociálnych vecí,
- zdravotníctva,
- školstva, mládeže a telesnej kultúry,
- kultúry,
- katastra nehnuteľností,
- stratégie regionálneho rozvoja,
- kontroly,

- *medzinárodnej spolupráce.*

Podľa § 8 ods. 4 a 5 zákona č. 222/1996 Z. z. môže krajský úrad a okresný úrad s prihliadnutím na rozsah svojich úloh odbory zlučovať alebo rozdeľovať. V prípade krajského úradu sa na to vyžaduje súhlas ministerstva vnútra a príslušného ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy (teda toho, ktorý riadi výkon štátnej správy na dotknutých odboroch), v prípade okresného úradu súhlas krajského úradu a príslušného ministerstva alebo ústredného orgánu štátnej správy.

§ 7

(1) V konaní, v ktorom ide o činnosť účastníka, spravuje sa miestna príslušnosť miestom tejto činnosti; ak sa konanie týka nehnuteľnosti, miestom, kde je nehnuteľnosť.

(2) V ostatných prípadoch sa miestna príslušnosť spravuje trvalým pobytom účastníka konania, a ak ide o organizáciu, jej sídlom alebo sídlom nižšej zložky organizácie, ak sa konanie týka tejto zložky. Ak účastník nemá trvalý pobyt (sídlo) v Československej socialistickej republike, spravuje sa miestna príslušnosť podľa jeho posledného trvalého pobytu (sídla) v Československej socialistickej republike.

(3) Ak je miestne príslušných niekoľko správnych orgánov, uskutočňuje konanie správny orgán, ktorý konanie začal prvý, pokiaľ sa príslušné orgány nedohodli inak.

(4) Ak je miestne príslušných niekoľko správnych orgánov a pokiaľ každý z nich odmieta uskutočniť konanie, správny orgán vyššieho stupňa im najbližšie nadriadený určí, ktorý z nich konanie uskutoční.

(5) Ak nemožno miestnu príslušnosť určiť podľa predchádzajúcich ustanovení, určí ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého vec patrí, ktorý vecne príslušný správny orgán konanie uskutoční.

K § 7

Ustanovujú sa kritéria na určovanie miestnej príslušnosti. Pod miestnou príslušnosťou sa rozumie, ktorý z viacerých vecne a funkčne príslušných správnych orgánov má rozhodovať vo vzťahu k určitému miestu. Určovanie miestnej príslušnosti samozrejme neprichádza do úvahy v prípade, ak rozhodujú orgány s pôsobnosťou pre celé územie republiky. Jednotlivé odseky sú formulované tak, že kritérium ustanovené v predchádzajúcom odseku má prednosť.

Podobne ako ustanovenie vecnej a funkčnej príslušnosti aj ustanovenie miestnej príslušnosti je pre správny orgán a účastníkov konania záväzné. Porušenie ustanovení o miestnej príslušnosti je takou chybou konania, ktorá je dôvodom na zrušenie rozhodnutia. Samozrejme to neplatí, ak ku zmene miestnej príslušnosti došlo v súlade so zákonom (§ 8 správneho poriadku, § 55 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov).

K odseku 1

Prvé kritérium na určenie miestnej príslušnosti sa aplikuje pri konaniach, ktoré sú dôsledkom činnosti účastníka konania. Typickým príkladom na určenie miestnej príslušnosti podľa miesta činnosti je miestna príslušnosť pri prejednávaní správnych deliktov. Znamená to, že miestne príslušný správny orgán je ten, v územnom obvode ktorého k protiprávnemu konaniu došlo. Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb.

o priestupkoch v znení neskorších predpisov to vyjadruje explicitne. Podľa § 55 ods. 1 priestupkového zákona je na prejednanie priestupku miestne príslušný správny orgán, v ktorého územnom obvode bol priestupok spáchaný.

V správnych konaniach, ktoré sa týkajú nehnuteľností, je však miestne príslušný ten správny orgán, v ktorého územnom obvode sa nachádza nehnuteľnosť. Podľa § 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú nehnuteľnosťami pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom.

K odseku 2

Trvalým pobytom sa rozumie evidenčný pobyt, teda miesto, kde je osoba prihlásená na trvalý pobyt. Znamená to, že aj keď sa účastník konania dlhodobo zdržiava mimo miesta svojho trvalého pobytu, kritériom na určenie miestnej príslušnosti bude miesto, kde je prihlásený na trvalý pobyt. Trvalý pobyt občanov Slovenskej republiky upravuje zákon č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov. Každý občan je podľa tohto zákona povinný sa prihlásiť na trvalý pobyt, pričom môže mať iba jeden takýto pobyt. Odhlásenie z trvalého pobytu je možné iba prihlásením sa na nový trvalý pobyt, alebo ak občan hodlá trvalo opustiť územie Slovenskej republiky. Zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky zrušil zákon č. 135/1982 Zb. s účinnosťou k 1. januáru 2000. Avšak zákonom č. 369/1999 Z. z. bola účinnosť tohto zákona posunutá na 1. január 2002, čiže dovtedy bude ešte platiť zákon č. 135/1982 Zb.

Pobyt cudzincov upravuje zákon č. 73/1995 Z. z. o pobyte cudzincov na území Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Pod trvalým pobytom ako kritériom na určenie miestnej príslušnosti cudzincov treba chápať tak trvalý pobyt ako aj dlhodobý pobyt, ktoré sa udeľujú podľa spomínaného zákona.

V prípade právnických osôb je kritérium na určenie miestnej príslušnosti podľa tohto odseku jej sídlo alebo sídlo organizačnej zložky, ak sa konanie týka jej organizačnej zložky. Sídlo právnickej osoby sa určuje pri jej vzniku v zriaďovacom akte (napr. spoločenská zmluva, zakladacia listina, stanov, štatút). U právnických osôb, ktoré vznikli zákonom, je sídlo určené priamo v zákone (napr. štátne orgány, Národná banka Slovenska, rôzne komory). Organizačnou zložkou právnickej osoby je napríklad odštepny závod, ktorý je zapísaný v obchodnom registri alebo iná organizačná zložka, ktorá sa na základe zákona zapisuje do obchodného registra (§ 7 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka). Organizačné zložky s právnou subjektivitou si môžu vytvárať aj občianske združenia [§ 6 ods. 2 písm. e) zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov].

K odsekom 3 a 4

Tieto odseky riešia postup pri pozitívnom alebo negatívnom kompetenčnom konflikte.

Pri pozitívnom kompetenčnom konflikte má prednosť viesť konanie ten orgán, ktorý začal konanie prvý. V prípade konaní na návrh teda ten, ktorému návrh na začatie konania prišiel skôr, v konaní ex offio zasa ten, ktorého prvý úkon v konaní došiel k účastníkovi konania skôr. Zákon však umožňuje správny orgán toto pravidlo zmeniť na základe vzájomnej dohody, a to najmä v prípade zabezpečenia účelnosti a rýchlosti konania

(§ 3 ods. 3 správneho poriadku).

Pri nečinnosti viacerých miestne príslušných správnych orgánov najbližšie nadriadený správny orgán určí, ktorý z nich bude konanie uskutočňovať. Napríklad, ak v rámci jedného kraja sa bude jednať o dva okresné úrady, miestnu príslušnosť určí krajský úrad, ak by však išlo o okresné úrady z rozdielnych krajov, miestnu príslušnosť musí určiť ústredný orgán štátnej správy, ktorý riadi úsek štátnej správy, do ktorého patrí prejednávaná vec. K odseku 5

Pôjde predovšetkým o prípady, keď účastník konania nikdy nemal trvalý pobyt alebo sídlo na území Slovenskej republiky, a teda nemožno aplikovať kritérium uvedené v odseku 2, samozrejme za predpokladu, že nejde o činnosť účastníka konania, ani sa konanie netýka nehnuteľnosti.

Pôsobnosť ústredných orgánov štátnej správy upravujú osobitné hmotnoprávne predpisy na jednotlivých úsekoch štátnej správy. Základná pôsobnosť ústredných orgánov štátnej správy je ustanovená aj v zákone Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy v znení neskorších predpisov.

§ 8

Na žiadosť účastníka konania alebo s jeho súhlasom môže správny orgán príslušný podľa § 7 ods. 2 postúpiť vec na vybavenie inému vecne príslušnému správne mu orgánu toho istého stupňa, v obvode ktorého má účastník konania pracovisko alebo prechodný pobyt, ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania i orgán, ktorému sa má vec postúpiť.

K § 8

Ustanovenie z hľadiska zabezpečenia efektívnosti konania umožňuje za určitých podmienok rozhodnúť vo veci aj vecne príslušnému správne mu orgánu, ktorý nie je miestne príslušný. Podmienkami na postúpenie veci je, že

- *v obvode správneho orgánu, ktorému sa vec postupuje, má účastník konania pracovisko alebo prechodný pobyt,*
- *súhlasia s tým ostatní účastníci konania a orgán, ktorému sa vec postupuje.*

V prípade, že nie je splnená niektorá z uvedených podmienok, môže sa účastník v rámci odvolacieho konania alebo v rámci preskúmania právoplatného rozhodnutia domáhať zrušenia rozhodnutia z dôvodu absencie príslušnosti správneho orgánu na rozhodovanie.

Pracoviskom treba rozumieť miesto, ktoré má zamestnanec určené v pracovnej zmluve. Prechodný pobyt je miesto, kde je účastník konania prihlásený na prechodný pobyt (§ 8 a 10 zákona č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii občanov).

Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch nevyžaduje pri postúpení veci splnenie druhej podmienky, pričom prvú podmienku zovšeobecňuje. Podľa § 55 ods. 3 tohto zákona miestne príslušný správny orgán môže na uľahčenie prejednávania priestupku alebo z iného dôvodu aj bez súhlasu účastníkov konania postúpiť vec na prejednanie inému vecne príslušnému orgánu, v ktorého územnom obvode sa páchatel' priestupku zdržiava.

Oddiel 2
Vylúčenie pracovníkov alebo členov správneho orgánu

§ 9

(1) Pracovník správneho orgánu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosť o jeho nepredpojatosti.

(2) Z prejednávania a rozhodovania pred správnymi orgánmi je vylúčený aj ten, kto sa v tej istej veci zúčastnil na konaní ako pracovník správneho orgánu iného stupňa.

K § 9

K odseku 1

V záujme zachovania rovnosti občanov pred zákonom je potrebné zabezpečiť, aby zamestnanci správnych orgánov, ktorí uskutočňujú správne konanie na jednej strane a účastníci konania na druhej strane, mali voči sebe nezaujaté postavenie. Vzhľadom na to, správny poriadok ustanovuje pravidlá vylučovania zamestnancov z prejednávania a rozhodovania vo veci.

Zaujatosť zamestnanca správneho orgánu môže vyplývať buď zo vzťahu k prejednávanej veci alebo zo vzťahu k niektorému účastníkovi konania, alebo k niektorému zástupcovi účastníka konania. V prípade pochybností o nezaujatosti vo vzťahu k prejednávanej veci pôjde najmä o prípady, keď zamestnanec správneho orgánu bude sám účastníkom konania v tejto veci alebo inou zúčastnenou osobou (napr. svedkom alebo znalcom). Môže tiež ísť o situáciu, keď môže mať zamestnanec správneho orgánu osobný záujem na vybavení veci (napr. majetkový prospech).

Pochybnosti o nezaujatosti pracovníka správneho orgánu vo vzťahu k účastníkom konania alebo ich zástupcom môžu nastať najmä, ak

- zamestnanec správneho orgánu a účastník konania (jeho zástupca) sú príbuzní,*
- zamestnanec správneho orgánu bude zastupovať účastníka konania,*
- zamestnanec správneho orgánu bude mať k účastníkovi konania (jeho zástupcovi) priateľský alebo naopak nepriateľský vzťah.*

V súvislosti s vylúčením zamestnanca správneho orgánu je potrebné poukázať na to, že vylúčený môže byť iba ten zamestnanec, ktorý uskutočňuje úkony, ktoré majú procesnoprávny charakter (vedenie dokazovania, rozhodovanie). Nie je však možné vylúčiť tých zamestnancov, ktorí v konaní zabezpečujú práce, ktoré majú administratívny charakter (napr. zabezpečenie doručovania písomností, opis rozhodnutia).

Problematické sa môže zdať, či môže byť vylúčený aj člen osobitnej (rozkladovej) komisie zriadenej na základe § 61 ods. 2 správneho poriadku. Z toho, že člen rozkladovej komisie nemusí byť zamestnanec správneho orgánu, ako aj z toho, že táto osobitná komisia v podstate iba radí správny orgán ako rozhodnúť, ale neuskutočňuje samotné konanie (napr. nedoplňuje dokazovanie), možno vyvodiť záver, že sa ustanovenia o vylúčení zamestnanca správneho orgánu na členov osobitnej komisie nevzťahujú.

K odseku 2

V prípade, že sa zamestnanec zúčastnil na rozhodovaní tej istej veci na inom stupni, musí byť takýto zamestnanec vylúčený z ďalšieho prejednávania veci alebo rozhodovania, a to bez skúmania ďalších skutočností. Pod rozhodovaním na inom stupni treba rozumieť, že sa zamestnanec zúčastnil na prejednávaní veci alebo rozhodovaní na orgáne nižšieho stupňa alebo vyššieho stupňa. Nie je však dôvodom na vylúčenie, keď zamestnanec opätovne rozhoduje o veci v rámci obnovy konania alebo preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania, rozhodnutia o proteste prokurátora alebo po preskúmaní rozhodnutia súdom.

§ 10

Účastník konania oznámi správne mu orgánu skutočnosti nasvedčujúce vylúčenie pracovníka správneho orgánu (§ 9), len čo sa o nich dozvie.

K § 10

Z dikcie ustanovenia vyplýva, že účastník konania je povinný oznámiť skutočnosti, ktoré môžu mať za následok vylúčenie zamestnanca správneho orgánu, ak má o nich vedomosť. Nesplnenie si tejto povinnosti môže mať za následok neúspešné uplatnenie si návrhu na obnovu konania podľa § 62 ods. 1 písm. d) správneho poriadku.

Oznámenie podľa § 10 správneho poriadku je v podstate návrhom na začatie konania o vylúčení zamestnanca správneho orgánu. Oznámenie musí teda obsahovať náležitosti podľa § 19 ods. 2 správneho poriadku. Malo by však byť aj dostatočne odôvodnené, inak sa účastník konania vystavuje riziku negatívneho rozhodnutia. Účastník konania má povinnosť oznámiť skutočnosti nasvedčujúce vylúčenie zamestnanca správneho orgánu tak v rámci prvostupňového konania, ako aj v rámci odvolacieho konania, a to na správnom orgáne, ktorého zamestnanec má byť vylúčený.

§ 11

(1) Len čo sa pracovník správneho orgánu dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich jeho vylúčenie (§ 9), oznámi to bez meškania svojmu najbližšiemu nadriadenému vedúcemu; vedúci správneho orgánu to oznámi vedúcemu nadriadeného správneho orgánu a vedúceho odboru národného výboru tajomníkovi národného výboru.

(2) Predpojatý pracovník správneho orgánu urobí iba také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad.

K § 11

K odseku 1

Ustanovuje sa postup zamestnanca správneho orgánu potom, čo sa dozvie o skutočnostiach, ktoré môžu byť dôvodom na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vo veci. Zamestnanec správneho orgánu sa môže dozvedieť o dôvodoch vylúčenia z oznámenia účastníka konania alebo ich môže zistiť sám. V oboch prípadoch je však povinný upovedomiť o tom svojho najbližšieho nadriadeného.

Kto je najbližším nadriadeným, ustanovujú vnútorné predpisy, ktoré upravujú organizačnú štruktúru správneho orgánu. Vedúci nadriadeného orgánu je vedúci najbližšie vyššieho správneho orgánu (čiže vyššieho

orgánu po vertikálnej línii).

K odseku 2

Zamestnanec správneho orgánu potom, čo sa dozvie, že existujú dôvody, ktoré môžu spôsobiť jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vecí, je oprávnený robiť iba také úkony, ktoré neznesú odklad. Správny poriadok nevyhnutné úkony bližšie nešpecifikuje, ale pôjde najmä o také úkony, ktorých odklad by mohol ohroziť priebeh konania (napríklad zabezpečenie dôkazov, ktoré by sa mohli zničiť). V prípade, že zaujatý zamestnanec urobí úkony nad rámec tohto ustanovenia, môže účastník konania tieto úkony spochybníť v odvolacom konaní.

§ 12

(1) O tom, či je pracovník správneho orgánu z konania vylúčený, rozhoduje orgán, ktorému boli dôvody vylúčenia oznámené (§ 11 ods. 1); ak sa rozhodlo, že pracovník správneho orgánu je vylúčený, urobí tento orgán opatrenie na zabezpečenie riadneho uskutočnenia ďalšieho konania.

(2) Proti rozhodnutiu o vylúčení pracovníka správneho orgánu z konania nemožno podať samostatné odvolanie.

K § 12

Odkazom na predchádzajúci paragraf sa ustanovuje príslušnosť na rozhodovanie o tom, či je zamestnanec správneho orgánu z prejednávania a rozhodovania vylúčený alebo nie. Spôsob rozhodovania závisí na tom, či skutočnosti odôvodňujúce vylúčenie inicioval účastník konania alebo sa zamestnanec správneho orgánu namietol sám, prípadne nadriadený orgán rozhoduje z vlastného podnetu. V prípade, že vylúčenie zamestnanca správneho orgánu inicioval účastník konania, je potrebné o tom rozhodnúť v správnom konaní rozhodnutím so všetkými náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku, a to bez ohľadu na dôvody, z ktorých sa vylúčenie zamestnanca správneho orgánu navrhovalo. Z hľadiska formy rozhodnutia nie je dôležité ani či sa návrhu vyhovie (teda dôjde k vylúčeniu zamestnanca správneho orgánu) alebo nie. Proti takémuto rozhodnutiu však nie je možné podať odvolanie a rozhodnutie teda nadobúda právoplatnosť jeho oznámením (§ 51 správneho poriadku). Účastník konania, ktorému sa nevyhoví, môže toto rozhodnutie spochybníť v rámci odvolacieho konania (konania o rozklade) vo veci samej. Zákon nevyklučuje ani použitie mimoriadnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiu vo veci vylúčenia zamestnanca správneho orgánu. Nie je však možné preskúmať takéto rozhodnutie súdom, pretože ide o rozhodnutie procesnej povahy [§ 248 ods. 2 písm. e) Občianskeho súdneho poriadku].

Ak sa zamestnanec správneho orgánu namietol sám alebo skutočnosti odôvodňujúce vylúčenie zamestnanca iniciuje jeho nadriadený z vlastných poznatkov, nie je potrebné o vylúčení rozhodnúť v správnom konaní. Príslušný orgán rozhodne o tom neformálnym spôsobom v rámci svojej riadiacej pôsobnosti, teda vylúčenému zamestnancovi vec odíme a prideli ju inému zamestnancovi. Účastníkovi konania sa v tomto prípade vylúčenie zamestnanca správneho orgánu osobitne neoznamuje; nový zamestnanec, ktorý uskutočňuje konanie, ho s tým len oboznámi pri najbližšom procesnom úkone.

Opatrenia na zabezpečenie riadneho uskutočnenia ďalšieho konania po rozhodnutí o vylúčení zamestnanca správneho orgánu spočívajú v bezodkladnom určení osoby, ktorá má ďalej uskutočňovať konanie. Ak bol vylúčený vedúci správneho orgánu, konanie uskutoční spravidla zamestnanec, ktorý ho zastupuje.

§ 13

(1) Z tých istých dôvodov ako pracovník správneho orgánu (§ 9) je z prejednávania a rozhodovania veci vylúčený i člen komisie (správnej komisie) národného výboru, ktorá uskutočňuje konanie.

(2) Len čo sa člen komisie (správnej komisie) národného výboru dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich jeho vylúčeniu, oznámi to bez meškania rade národného výboru, ktorá rozhodne, či je člen komisie (správnej komisie) z konania vylúčený.

(3) Ak sa stane komisia (správna komisia) vylúčením svojich členov nespôsobilou uznášať sa, uskutoční konanie rada národného výboru, pokiaľ plenárne zasadanie národného výboru neurobí pre taký prípad iné opatrenie na zabezpečenie ďalšieho riadneho konania.

(4) Ustanovenia § 10, § 11 ods. 2 a § 12 ods. 2 platia obdobne.

K § 13

Keďže tento paragraf bol viazaný výlučne na sústavu národných výborov, nie je v súčasnej sústave orgánov miestnej štátnej správy aplikovateľný, a preto ho treba považovať za obsolentný (neživotný).

Oddiel 3

Účastníci konania

§ 14

(1) Účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

(2) Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný právny predpis také postavenie priznáva.

K § 14

K odseku 1

Všeobecné vymedzenie pozná tri okruhy účastníkov konania.

Prvý okruh tvoria fyzické osoby alebo právnické osoby, o ktorých právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať. Pôjde väčšinou o osoby, ktoré sa na základe hmotnoprávných predpisov dožadujú nejakého práva alebo sa im na základe týchto predpisov ukladajú nejaké povinnosti. V konaní o priznaní práva bude účastníkom konania predovšetkým ten, kto podal návrh na začatie konania. V konaní, v ktorom sa rozhoduje o povinnosti, bude účastníkom konania väčšinou iba ten, voči ktorému povinnosť smeruje (napr. konania o uložení pokuty za tzv. iné správne delikty). Účastníctvo v konaní však môže vyplývať aj z procesnoprávných predpisov a účastníkom konania bude ten, komu právo alebo povinnosť vyplýva z procesnoprávných noriem. Napríklad účastníkom konania o povinnosť predložiť listinu, ktorá je dôležitá pre

konanie (§ 37 ods. 1 správneho poriadku), bude ten, kto túto listinu drží. Druhý okruh účastníkov konania tvoria osoby, ktorých práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím dotknuté. Nejde teda o osoby, o ktorých právach alebo povinnostiach sa priamo koná, ale o osoby, ktorých postavenie pred vydaním rozhodnutia a po jeho vydaní môže byť iné. Postačuje teda možnosť zmeny právneho postavenia fyzickej alebo právnickej osoby.

Posledným okruhom účastníkov konania vymedzených v tomto odseku sú osoby, ktoré tvrdia, že môžu byť rozhodnutím dotknuté vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach, teda osoby, ktoré sa domáhajú účasti v konaní. Takúto osobu je potrebné považovať za účastníka konania až do doby, kým sa nerozhodne, že nie je účastníkom konania. O tom, že niekto, kto sa domáha účasti v konaní, nie je účastníkom konania, je potrebné rozhodnúť v správnom konaní rozhodnutím so všetkými náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku. Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie; rozhodnutie však nie je s ohľadom na § 248 ods. 2 písm. e) Občianskeho súdneho poriadku preskúmateľné súdom.

To, či niekto spĺňa podmienky účastníka konania, skúma správny orgán v priebehu celého konania. Ak správny orgán zistí v priebehu konania, že aj ďalšie osoby spĺňajú podmienky ustanovené pre účastníka konania, tak ich priberie do konania, a to tak, že im poskytne všetky procesné práva a bude vyžadovať všetky procesné povinnosti, ktoré sa viažu s postavením účastníka konania. Ak sa však v priebehu konania zistí, že osoba, s ktorou sa v konaní narábalo ako s účastníkom konania, účastníkom konania nie je, správny orgán vydá samostatné procesné rozhodnutie, že táto osoba nie je účastníkom konania. Podobne, ako je to v prípade domáhania sa účasti v konaní, aj proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie.

K odseku 2

Okrem všeobecnej definície účastníkov konania môže okruh účastníkov konania ustanoviť aj osobitný právny predpis. Vymedzenie účastníkov konania v osobitnom právnom predpise môže mať dvojaký charakter. V prvom prípade môže osobitný predpis popri vymedzení účastníkov konania v odseku 1 ustanoviť, že aj ďalšie osoby sú účastníci konania. Tak tomu je napríklad v § 14 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 135/1974 Zb. o štátnej správe vo vodnom hospodárstve v znení neskorších predpisov, podľa ktorého účastníkom vodoprávneho konania vo veci povolenia alebo súhlasu vodohospodárskeho orgánu týkajúceho sa vodného toku je aj správca tohto toku.

Osobitný právny predpis však môže pre určitý druh správneho konania vymedziť osobitný okruh účastníkov konania a v tom prípade sa vymedzenie účastníkov konania podľa § 14 ods. 1 správneho poriadku nepoužije. Takto osobitne sú účastníci konania vymedzení napríklad na účely priestupkového konania (§ 72 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch) alebo na rôzne druhy konaní podľa stavebného zákona (§§ 34, 59 ods. 1, 78, 97 a 113a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov).

§ 15

Účastník môže samostatne konať v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

K § 15

Správny poriadok nerieši procesnú spôsobilosť účastníkov konania, a preto je potrebné túto otázku riešiť prostredníctvom osobitných predpisov. Treba pritom odlišovať procesnú spôsobilosť účastníkov konania, ktorí sú fyzickými osobami, a účastníkov konania, ktorí sú právnickými osobami.

Vo všeobecnosti je procesná spôsobilosť fyzických osôb upravená v § 8 a 9 Občianskeho zákonníka. Podľa § 8 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Plnoletosť sa nadobúda dovŕšením osemnásteho roku. Pred dosiahnutím tohto veku sa plnoletosť nadobúda uzavretím manželstva a takto nadobudnutá plnoletosť sa ne stráca ani zánikom manželstva, ani vyhlásením manželstva za neplatné. Podľa § 9 Občianskeho zákonníka maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku.

Procesná spôsobilosť právnických osôb sa odvíja od ich spôsobilosti nadobúdať práva a povinnosti a spôsobilosti byť účastníkom konania. Podľa § 19a ods. 2 Občianskeho zákonníka právnické osoby, ktoré sa zapisujú do obchodného registra alebo do iného zákonom určeného registra, môžu nadobúdať práva a povinnosti odo dňa účinnosti zápisu do tohto registra, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Za právnickú osobu konajú jej štatutárne orgány. Zamestnanci právnickej osoby alebo jej členovia môžu robiť právne úkony za právnickú osobu v rozsahu vnútorných predpisov, alebo ak je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé. Ak tieto osoby prekročia svoje oprávnenie, vznikajú práva a povinnosti právnickej osobe, len ak sa právny úkon týka predmetu činnosti právnickej osoby a len vtedy, ak ide o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť (§ 20 Občianskeho zákonníka). Samozrejme tak za právnickú osobu, ako aj za fyzickú osobu, môžu konať zástupcovia, ktorých si zvolia (§ 17 správneho poriadku).

Oddiel 4

Zastupovanie

§ 16

(1) Účastníka konania, ktorý nemôže konať samostatne, zastupuje zákonný zástupca; ak nemá zákonného zástupcu a ak je to potrebné na obhajovanie jeho práv, správny orgán mu ustanoví opatrovníka.

(2) Správny orgán ustanoví opatrovníka aj účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy alebo ktorému sa nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine a ktorý si neustanovil zástupcu, ako aj účastníkovi konania, ktorý je postihnutý duševnou alebo inou poruchou, pre ktorú nemôže konať, a nemá zákonného zástupcu.

K § 16

K odseku 1

Ustanovenie rieši prípady, keď účastník konania nemá úplnú procesnú

spôsobilosť, a preto je potrebné, aby bol v konaní zastúpený.

Zákonné zastúpenie neplnoletých osôb upravuje zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona môže dieťa zastúpiť ktorýkoľvek z rodičov, ktorý je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu a nebol pozbavený svojich rodičovských práv. Žiadny z rodičov však nemôže zastúpiť svoje deti, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k stretnutiu záujmov medzi rodičmi a deťmi alebo medzi deťmi navzájom; ak dieťa nemôže zastúpiť žiadny z rodičov, ustanoví súd opatrovníka, ktorý bude dieťa v konaní alebo pri určitom úkone zastupovať (§ 37 zákona o rodine).

Súd ustanoví opatrovníka aj v prípade, ak rodičia maloletého zomreli, boli pozbavení rodičovských práv alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu (§ 78 ods. 1 zákona o rodine).

Zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil je súdom ustanovený opatrovník (§ 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Prípady, kedy je povinný správny orgán ustanoviť účastníkovi konania, ktorý nemá zákonného zástupcu, opatrovníka, nie sú bližšie vymedzené, ale sa viažu iba na podmienku, že je to potrebné na obhajovanie jeho práv. Tieto potreby musí posúdiť správny orgán v rámci voľnej úvahy. Správny orgán ustanoví opatrovníka aj účastníkovi konania, ktorý síce má zákonného zástupcu, ale ten nemôže z určitých dôvodov konať (napríklad z dôvodu konfliktu záujmov s účastníkom konania). Opatrovníka je potrebné ustanoviť samostatným procesným rozhodnutím, proti ktorému sa môže ten, kto bol ustanovený za opatrovníka, ako aj účastník konania odvolať; v prípade, ak bol opatrovník ustanovený namiesto zákonného zástupcu, môže sa odvolať aj zákonný zástupca.

K odseku 2

Správny orgán okrem prípadov uvedených v odseku 1 ustanoví opatrovníka účastníkovi konania,

- ktorého pobyt nie je známy,
- ktorému sa nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine,
- ktorý pre duševnú alebo inú poruchu nemôže konať a nemá zákonného zástupcu.

V prvom prípade správny orgán skôr než ustanoví opatrovníka, musí sa sám pokúsiť zistiť pobyt účastníka konania. Najčastejšie to bude dopytom na evidenciu pobytu občanov, ktorú vedú na najnižšej úrovni obce a v Bratislave orgány Policajného zboru, na okresnej úrovni okresné riaditeľstvá Policajného zboru a na centrálnej úrovni Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Evidenciu pobytu cudzincov na území Slovenskej republiky na okresnej úrovni vedú okresné riaditeľstvá Policajného zboru a ústrednú evidenciu vedie Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Podmienkou ustanovenia opatrovníka osobe, ktorej sa nepodarilo doručiť písomnosť do cudziny, je, že tento si neustanovil zástupcu. Inak za takúto osobu koná zvolený zástupca. Rozhodnutie o ustanovení opatrovníka tak v prípade, že pobyt účastníka konania nie je známy, ako aj v prípade, že sa mu nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine, je potrebné doručiť verejnou vyhláškou (§ 26 správneho poriadku).

Povinnosť ustanoviť opatrovníka účastníkovi konania, ktorý nemôže pre duševnú alebo inú poruchu samostatne konať, sa určitým spôsobom prelína s druhou časťou odseku 1. Aj v tomto prípade je podmienkou, že takýto účastník konania nemá zákonného zástupcu, teda je spôsobilý na právne úkony, ale nemôže sa z nejakého dôvodu zrozumiteľne vyjadrovať (napríklad pre nemoc). Samozrejme to neplatí, ak si takýto účastník konania sám zvolil zástupcu.

§ 17

(1) Účastníci konania, ich zákonní zástupcovia a opatrovníci sa môžu dať zastupovať advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolia.

(2) Organizácia koná prostredníctvom svojich orgánov alebo prostredníctvom svojho zástupcu.

(3) Dobrovoľná spoločenská organizácia môže v konaní zastupovať svojho člena na jeho žiadosť. V mene organizácie koná za zastúpeného člen alebo pracovník organizácie, ktorého táto organizácia zastupovaním poverila.

(4) Splnomocnenie na zastupovanie treba preukázať písomným plnomocenstvom alebo plnomocenstvom vyhláseným do zápisnice. Správny orgán môže v nepochybných prípadoch od preukazu plnomocenstvom upustiť.

(5) Ak niekoľko účastníkov konania urobilo spoločné podanie, zvolia si spoločného splnomocnenca pre doručovanie; inak ho určí správny orgán.

K § 17

K odseku 1

Účastníci konania, ktorí majú úplnú procesnú spôsobilosť, zákonní zástupcovia účastníkov konania alebo ich opatrovníci nemusia v konaní pred správnym orgánom vystupovať samostatne, ale môžu sa dať zastúpiť. Ich zástupcom môže byť tak osoba, ktorej povolaním je poskytovať právnu pomoc (advokát, komerčný právnik), ako aj iná osoba, ktorá je spôsobilá na právne úkony a nie je u nej rozpor záujmov so zastúpeným.

Správny poriadok vo všeobecnosti iba umožňuje dať sa v správnom konaní zastúpiť, ale povinné zastúpenie nepredpisuje. V tejto súvislosti je však potrebné poukázať na to, že pri preskúmaní právoplatných správnych rozhodnutí súdom musí byť žalobca zastúpený advokátom alebo komerčným právnikom, ak nemá právnické vzdelanie sám alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho na súde koná; to neplatí vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu, alebo ak ide o preskúmanie rozhodnutia vo veciach nemocenského poistenia alebo dôchodkového zabezpečenia a vo veciach žiadateľov o priznanie postavenia utečenca (§ 250a Občianskeho súdneho poriadku).

Zastúpenie vzniká udelením plnomocenstva, ktoré musí mať s ohľadom na odsek 4 písomnú formu. Vzťah medzi zastúpeným účastníkom konania (resp. zákonným zástupcom alebo opatrovníkom) a zástupcom sa riadi príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka (§ 31 až 33b Občianskeho zákonníka).

K odseku 2

Za právnické osoby v správnom konaní koná predovšetkým jej štatutárny orgán. Iný zamestnanec alebo člen ako štatutárny orgán môže konať za

právnickú osobu, ak preukáže, že je na to oprávnený podľa vnútorných organizačných predpisov, alebo ak bol štatutárnym orgánom na to poverený. Právnická osoba sa však samozrejme môže dať zastúpiť aj inou fyzickou alebo právnickou osobou na základe plnomocenstva.

K odseku 3

V súvislosti s interpretáciou tohto ustanovenia môže v súčasnosti prichádzať do úvahy napríklad zastupovanie člena občianskeho združenia založeného podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Ak je účastník konania člen takéhoto združenia, môže požiadať združenie, aby ho v konaní zastupovalo. Keďže občianske združenie je právnickou osobou, koná v jeho mene osoba, ktorá je podľa stanov združenia štatutárnym orgánom alebo osoba, ktorá bola zastupovaním poverená. Táto osoba však musí byť buď zamestnanec alebo člen združenia.

K odseku 4

Splnomocnenie na zastupovanie v správnom konaní musí mať písomnú formu alebo sa musí vyhlásiť do zápisnice. Z takéhoto splnomocnenia musí byť zrejmý okrem označenia zástupcu a zastúpeného aj rozsah udeleného splnomocnenia, teda aké úkony je oprávnený zástupca uskutočňovať v mene zastúpeného. Plnomocnenstvo zanikne vykonaním úkonu, na ktorý bolo obmedzené, ďalej ak ho splnomocniteľ odvolal, ak ho vypovedal splnomocnenec alebo ak splnomocnenec zomrel. Smrťou splnomocniteľa zaniká plnomocnenstvo, ak z jeho obsahu nevyplýva niečo iné. Ak je splnomocnencom právnická osoba, jej zánikom zaniká plnomocnenstvo iba v prípade, ak jej práva a záväzky neprechádzajú na inú osobu. Advokát alebo komerčný právnik môže vypovedať plnomocnenstvo, resp. odstúpiť od zmluvy o poskytnutí právnej pomoci iba z dôvodov ustanovených v zákone (§ 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 132/1990 Zb. o advokácii, § 15 zákona Slovenskej národnej rady č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch).

K odseku 5

Povinnosť zvoliť si spoločného zástupcu je v správnom konaní ustanovená pre prípad, že viaceró účastníkov konania podalo spoločný návrh. Môžu to byť niektorí z účastníkov konania, ktorí urobili spoločné podanie, ale tiež iný zástupca, ktorého si podľa § 17 ods. 1 správneho poriadku zvolia. V prípade, ak tak neurobia, musí to urobiť správny orgán, a to rozhodnutím s náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku. Proti tomuto rozhodnutiu môžu podať účastníci, ktorí urobili spoločné podanie, odvolanie.

Z judikatúry

55/95 – Ak správny orgán nezisťoval, či a v akom rozsahu účastník správneho konania splnomocnil advokáta zastupovaním v správnom konaní, ide o nedostatok správneho konania, ktorý podľa okolností prípadu môže byť dôvodom pre zrušenie správneho rozhodnutia súdom.

Tretia časť PRIEBEH KONANIA

Oddiel 1 Všeobecné ustanovenia

§ 18

Začatie konania

(1) Konanie sa začína na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu.

(2) Konanie je začaté dňom, keď podanie účastníka konania došlo správne orgánu príslušnému vo veci rozhodnúť. Pokiaľ sa konanie začína na podnet správneho orgánu, je konanie začaté dňom, keď tento orgán urobil voči účastníkovi konania prvý úkon.

(3) O začatí konania správny orgán upovedomí všetkých známych účastníkov konania; ak mu účastníci konania alebo ich pobyt nie sú známi, alebo pokiaľ to ustanovuje osobitný právny predpis, upovedomí ich o začatí konania verejnou vyhláškou.

K § 18

K odseku 1

Správny poriadok pozná dva druhy konaní podľa začatia konania, a to konanie na návrh účastníka konania (návrhové konanie) a konanie začaté správnym orgánom (konanie ex officio).

Konanie, v ktorom sa účastník konania domáha nejakého práva, ktoré mu vyplýva z hmotnoprávných predpisov (výnimočne aj z procesnoprávných, napr. návrh na vylúčenie zamestnanca správneho orgánu) je väčšinou správnym konaním na návrh. Konania výlučne na návrh účastníka konania sú ďalej konania, v ktorých ide o uplatnenie osobných práv (napr. konanie o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, konanie o zmene mena alebo priezviska, konanie o priznanie postavenia utečenca na území Slovenskej republiky).

Naopak, typickými konaniami z podnetu správneho orgánu sú sankčné konania o správnych deliktach, aj keď v priestupkovom zákone sú aj priestupky, ktoré sa prejednávajú iba na návrh (§ 68 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch). Aj pri správnych deliktach, ktoré sa začínajú z podnetu správneho orgánu, môže dať impulz na začatie konania niekto iný ako správny orgán (napr. oznamovateľ priestupku alebo iného správneho deliktu alebo orgán kontroly, ktorý na základe výsledku kontroly oznámi porušenie zákona). V tomto prípade však nejde o účastníka konania, a preto doručením takýchto oznámení nedochádza k začatiu konania.

K odseku 2

Moment začatia konania závisí od toho, či ide o konanie na návrh alebo o konanie z podnetu správneho orgánu. V prvom prípade sa konanie začína doručením návrhu na začatie konania správne orgánu. V prípade, že účastník konania podal návrh na začatie konania ústne do zápisnice, konanie sa začína spísaním takejto zápisnice, ak bola vyhotovená na miestne a vecne príslušnom správnom orgáne. Ak bol návrh zaslaný faxom alebo telegraficky, je konanie začaté doručením faxu alebo telegrafického podania za predpokladu, že takýto návrh bol do troch dní doplnený. Znamená to, že takýto návrh je potrebné najneskôr v tretí deň doručiť správne orgánu alebo odovzdať na poštovú prepravu (§ 27 ods. 3 správneho poriadku). Ak sa táto lehota nestihne, za dátum začatia konania je potrebné považovať deň doručenia nového návrhu alebo spísanie zápisnice v prípade ústneho podania návrhu na začatie konania. Konania z podnetu správneho orgánu začínajú prvým úkonom správneho

orgánu voči účastníkovi konania. Takýmto úkonom môže byť napríklad oznámenie o začatí konania, pozvánka na ústne pojednávanie alebo žiadosť o stanovisko. Na začatie konania v tomto prípade postačuje, ak sa prvý úkon urobí k hociktorému účastníkovi konania.

Od začatia konania začína plynúť lehota na rozhodnutie (§ 49 správneho poriadku) a od tohto momentu má účastník konania všetky procesné práva a vzťahujú sa na neho všetky procesné povinnosti, ktoré sú ustanovené v správnom poriadku, prípadne v osobitných právnych predpisoch.

K odseku 3

Aj keď to z ustanovenia jednoznačne nevyplýva, je pochopiteľné, že správny orgán nebude upovedomovať o začatí konania toho, kto podal návrh na začatie konania. Správny orgán v prípade konania na návrh spravidla v súvislosti s týmto ustanovením zašle ostatným účastníkom konania návrh na začatie konania so žiadosťou o stanovisko k tomuto návrhu. V prípade konania *ex offo* správny orgán oboznámi účastníkov konania s predmetom konania.

§ 19

Podanie

(1) Podanie možno urobiť písomne alebo ústne do zápisnice. Možno ho tiež urobiť telegraficky; také podanie obsahujúce návrh vo veci treba písomne alebo ústne do zápisnice doplniť najneskôr do 3 dní.

(2) Podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu. Z podania musí byť zrejmé, kto ho podáva, akej veci sa týka a čo sa navrhuje. Osobitné právne predpisy môžu ustanoviť jeho ďalšie náležitosti.

(3) Pokiaľ podanie nemá predpísané náležitosti, správny orgán pomôže účastníkovi konania nedostatky odstrániť, prípadne ho vyzve, aby ich v určenej lehote odstránil; súčasne ho poučí, aký význam môže mať neodstránenie nedostatkov pre ďalší priebeh konania.

(4) Podanie sa podáva na vecne a miestne príslušnom orgáne (§ 5 až 7); v konaní pred národnými výbormi možno ho však podať aj na miestnom (mestskom) národnom výbore, v obvode ktorého má účastník konania trvalý pobyt alebo pracovisko.

(5) Na žiadosť účastníka konania musí sa prijatie podania potvrdiť.

K § 19

K odseku 1

Pod pojmom podanie nie je potrebné rozumieť iba návrh na začatie konania, ale aj iné podania, ktorými sa účastník konania v konaní domáha určitých procesných práv (napríklad žiadosť o vylúčenie zamestnanca správneho orgánu, žiadosť o postúpenie veci podľa § 8 správneho poriadku, žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty, návrh na prerušenie konania).

Forma podania v správnom konaní je v zásade písomná s tým, že sa umožňuje podanie urobiť priamo na správnom orgáne do zápisnice. Podanie návrhu telegraficky, prípadne faxom je právne relevantné, iba ak sa do troch dní doplní. Znamená to, že ak sa v tejto lehote nedoplní, má sa za to, že takýto návrh nebol podaný.

K odseku 2

Meritórnym pre posúdenie podania je jeho obsah a teda nemožno

podanie posudzovať len podľa jeho označenia. Znamená to napríklad, že podanie, ktoré je označené ako sťažnosť, ale napáda neprávoplatné rozhodnutie, proti ktorému je možné podať odvolanie a podáva ho účastník konania, je potrebné považovať za odvolanie.

Správny poriadok upravuje iba základné náležitosti podania, a to

- označenie osoby, ktorá ho podáva,
- označenie veci, v ktorej sa podáva,
- petit návrhu, čiže to, čoho sa podávateľ domáha.

Osobitné právne predpisy často dopĺňajú tieto všeobecné náležitosti podania. Tak tomu je napríklad v prípade ohlásenia živnosti alebo žiadosti o koncesiu (§ 45, 46 a 50 zákona č. 455/1991 o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov) alebo žiadosti o stavebné povolenie (§ 58 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku). Súčasťou väčšiny podaní, ktorými sa účastník konania dožaduje nejakého práva, ktoré mu vyplýva z hmotnoprávných predpisov je zaplatenie správneho poplatku. Správne poplatky sú ustanovené v sadzobníku správnych poplatkov, ktorý je prílohou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Aj z niektorých procesných ustanovení správneho poriadku možno vyvodzovať osobitné náležitosti podania. Napríklad v návrhu na vylúčenie zamestnanca správneho orgánu je potrebné uviesť skutočnosti odôvodňujúce takýto postup, v prípade žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty treba uviesť dôvody zmeškania lehoty a čas, kedy pominuli, v návrhu na obnovu konania dôvody obnovy konania.

K odseku 3

Pomoc pri odstraňovaní nedostatkov podania sa bude vzťahovať iba na nedostatky drobného charakteru, ktoré sa dajú odstrániť na mieste. Pôjde väčšinou o prípady, keď osoba robí podanie osobne. V ostatných prípadoch správny orgán vyzve účastníka konania, aby nedostatky podania odstránil (podanie doplnil) a určí mu na to primeranú lehotu. Správny orgán pri doplňovaní podania nemôže vyžadovať veci, ktoré nie sú právnymi predpismi, pre to-ktoré podanie predpísané. Dôsledkom výzvy na odstránenie nedostatkov podania je prerušenie konania, a to až do doby, kým nedostatky podania nebudú odstránené. Podľa niektorých právnych predpisov nesplnenie si povinnosti odstrániť nedostatky podania má za následok zastavenie konania (napr. § 47 ods. 7 a § 51 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní, § 35 ods. 2 a § 60 ods. 2 písm. c) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku). O dôsledkoch neodstránenia nedostatkov podania je správny orgán povinný informovať účastníka konania. Tiež by správny orgán mal účastníka konania upozorniť na to, že prieťahy pri odstraňovaní nedostatkov podania môžu mať vplyv na náhradu trov konania (§ 31 ods. 2 správneho poriadku).

K odseku 4

Na to, aby lehoty, ktoré právo spája s vykonaním nejakých úkonov boli zachované, je potrebné urobiť podanie na miestne a vecne príslušnom správnom orgáne (§ 5 a 7 správneho poriadku). Nie je však potrebné, aby bola zachovaná aj funkčná príslušnosť (teda, ktorý organizačný útvar správneho orgánu má rozhodovať), pretože účastník konania nemusí

poznať vnútornú štruktúru správnych orgánov, a to ani v prípade okresného úradu a krajského úradu, kde funkčná príslušnosť vyplýva zo zákona.

Ak účastník konania urobil podanie na vecne alebo miestne nepríslušnom správnom orgáne, ten musí podanie postúpiť podľa § 20 správneho poriadku.

Po zániku sústavy národných výborov sa stala druhá časť tohto ustanovenia obsolentná.

K odseku 5

Potvrdenie podania slúži ako doklad v prípade, že podanie bolo urobené osobne.

§ 20

Postúpenie

Ak správny orgán nie je príslušný na rozhodnutie, je povinný podanie bez meškania postúpiť príslušnému správnomu orgánu a upovedomiť o tom účastníka konania. Ak je nebezpečenstvo z omeškania, správny orgán urobí nevyhnutné úkony, najmä na odvrátenie hroziacej škody.

K § 20

Správny poriadok neustanovuje lehotu na postúpenie podania, ktoré bolo urobené na nepríslušnom správnom orgáne. Nepríslušný správny orgán by to však mal urobiť hneď, ako zistí, ktorý správny orgán je vecne a miestne príslušný na vybavenie podania. Samozrejme v prípade podania na nepríslušný správny orgán sa ten, ktorý ho urobil, vystavuje nebezpečenstvu zmeškania lehoty, ak je na urobenie podania ustanovená nejaká lehota. Platí to aj v prípade, že podanie bolo urobené na orgáne iného stupňa (napríklad účastník konania podal odvolanie na orgán, ktorý vo veci koná v druhom stupni). O podanie na nepríslušný orgán ide aj vtedy, ak je podanie zasielané poštou a nie je adresované vecne a miestne príslušnému správnomu orgánu.

§ 21

Ústne pojednávanie

(1) Správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu, alebo ak to ustanovuje osobitný právny predpis. Ak sa má pri ústnom pojednávaní uskutočniť ohliadka, uskutočňuje sa ústne pojednávanie spravidla na mieste ohliadky.

(2) Na ústne pojednávanie správny orgán prizve všetkých účastníkov konania a požiada ich, aby pri ústnom pojednávaní uplatnili svoje pripomienky a námety. Osobitné právne predpisy ustanovia, v ktorých prípadoch sa na neskôr uplatnené pripomienky a námietky neprihliada; na túto skutočnosť musia byť účastníci konania výslovne upozornení.

(3) Ústne pojednávanie je neverejné, pokiaľ osobitný právny predpis alebo správny orgán neustanovia inak.

K § 21

K odseku 1

Všeobecná úprava predpokladá obligatornosť ústneho pojednávania len v prípade, že tak ustanovuje osobitný predpis. Inak je vecou správneho orgánu, či ústne pojednávanie nariadi alebo nie. Správny orgán nariadi

ústne pojednávanie spravidla v prípade, ak je v konaní viac účastníkov konania a je potrebné konfrontovať ich protichodné vyjadrenia alebo je potrebné vypočúť viac svedkov, prípadne aj znalca, alebo vykonať iné dôkazy. V takýchto prípadoch je ústne pojednávanie najefektívnejším prostriedkom na zabezpečenie práva účastníka konania podľa § 33 správneho poriadku. Povinnosť nariadiť ústne pojednávanie je ustanovené napríklad v priestupkovom konaní (§ 74 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch).

K odseku 2

Správny orgán je povinný prizvať na ústne pojednávanie všetkých účastníkov konania. Inak by bola porušená zásada procesnej rovnosti účastníkov konania (§ 4 ods. 2 správneho poriadku). V prípade, ak sa však účastník konania nedostaví na ústne pojednávanie, hoci bol riadne predvolaný, je možné uskutočniť ústne pojednávanie aj bez neho. Podmienky, kedy je možné ústne pojednávanie uskutočniť v priestupkovom konaní v neprítomnosti obvineného, sú osobitne vymedzené v § 74 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

Druhá veta odseku 2 vyjadruje tzv. zásadu koncentrácie, ktorá platí, iba ak je obsiahnutá v osobitnom právnom predpise. Napríklad podľa § 61 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov stavebný úrad súčasne s nariadením ústneho konania upozorní všetkých zúčastnených v stavebnom konaní, že svoje námietky môžu uplatniť najneskôr pri ústnom konaní, inak že na ne neprihliadne.

K odseku 3

V správnom konaní je prevládajúcou zásada neverejnosti ústneho pojednávania. Toto je jedna z odlišností správneho konania a konania pred súdom, ktoré je v zásade verejné.

§ 22

Zápisnica

(1) O ústnych podaniach a o dôležitých úkonoch v konaní, najmä o vykonaných dôkazoch, o vyjadreniach účastníkov konania, o ústnom pojednávaní a o hlasovaní správny orgán spíše zápisnicu.

(2) Zo zápisnice musí byť najmä zrejmé, kto, kde a kedy konanie uskutočňoval, predmet konania, ktoré osoby sa na ňom zúčastnili, ako konanie prebiehalo, aké návrhy boli podané a aké opatrenia sa prijali; v zápisnici o hlasovaní sa uvedie aj výrok rozhodnutia a výsledok hlasovania.

(3) Zápisnicu podpisujú po prečítaní všetky osoby, ktoré sa na konaní zúčastnili, a pracovník (člen) správneho orgánu uskutočňujúceho konanie, zápisnicu o hlasovaní všetci prítomní členovia správneho orgánu. Odopretie podpisu, dôvody tohto odopretia a námietky proti obsahu zápisnice sa v nej zaznamenajú.

K § 22

K odseku 1

Zápisnica je písomný záznam o procesnom úkone. Správny poriadok príkladmo vypočítava najdôležitejšie procesné úkony, o ktorých sa spisuje zápisnica. Okrem týchto úkonov sa robí písomný záznam aj o ďalších

úkonoch, ktoré sú dôležité pre správne konanie a ktoré sa robia pred správnym orgánom. Pôjde najmä o čestné vyhlásenie (§ 39 správneho poriadku), uzavretie zmluvy (§ 48 správneho poriadku), vzdanie sa písomného doručenia rozhodnutia (§ 51 ods. 2 správneho poriadku) alebo vzdanie sa odvolania (§ 53 správneho poriadku).

K odseku 2

Ustanovujú sa náležitosti zápisnice. Zápisnica musí obsahovať najmä

- *označenie osoby a správneho orgánu, ktorý úkon v konaní uskutočňoval,*
- *miesto a dátum spísania zápisnice,*
- *predmet konania,*
- *ako konanie prebiehalo,*
- *aké návrhy boli podané,*
- *aké opatrenia, prípadne rozhodnutie bolo prijaté.*

Okrem týchto najdôležitejších náležitostí, ktoré zákon vypočítava, niektoré ďalšie náležitosti vyplývajú z povahy uskutočňovaných úkonov. Ide napríklad o záznam, že zúčastnené osoby na úkone boli, ak to zákon vyžaduje, poučené (§ 35 ods. 4, § 39 ods. 3 správneho poriadku), prípadne, že došlo k využitiu práva odoprieť výpoveď, predložiť listinu (predmet ohliadky) alebo strpieť ohliadku (§ 35 ods. 2, § 37 ods. 2, § 38 ods. 2 správneho poriadku). V zápisnici je potrebné uviesť aj poriadkové opatrenia (§ 45 správneho poriadku), ak ich bolo potrebné použiť.

V prípade, že v konaní rozhoduje kolektívny orgán (napr. Rada Slovenskej republiky pre rozhlasové a televízne vysielanie), spisuje sa zápisnica o hlasovaní, ktorej podstatnou náležitosťou je výrok rozhodnutia a výsledok hlasovania. Vzhľadom na to, že aj táto zápisnica tvorí súčasť spisového materiálu, je potrebné zabezpečiť s ohľadom na znenie § 23 ods. 1 správneho poriadku, aby sa s tým, ako kto hlasoval, nemohli oboznámiť účastníci konania (vložením zápisnice do obálky a jej zalepením).

K odseku 2

Na to, aby zápisnica nemohla byť spochybnená, je potrebné poskytnúť účastníkom konania dostatočný časový úsek na jej prečítanie, prípadne na vznesenie pripomienok. Nakoniec je potrebné zápisnicu podpísať všetkými osobami, ktoré sa zúčastnia na úkone. V záujme nespochybniteľnosti zápisnice je vhodné podpísať každú stranu zápisnice. V prípade, že niekto nechce zápisnicu podpísať, je potrebné na konci zápisnice napísať dôvody odopretia, ak sa uvedú. Takisto je potrebné do zápisnice uviesť všetky námietky, ktoré sa voči nej uplatnili.

§ 23

Nazeranie do spisov

(1) Účastníci konania a ich zástupcovia majú právo nazerať do spisov s výnimkou zápisníc o hlasovaní a robiť si z nich výpisy.

(2) Správny orgán môže povoliť nazrieť do spisov aj iným osobám, pokiaľ preukážu odôvodnenosť svojej požiadavky.

(3) Správny orgán je povinný urobiť opatrenie, aby nazretím do spisov sa neporušilo štátne, hospodárske alebo služobné tajomstvo, alebo zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti.

K § 23

K odseku 1

Spisový materiál tvoria všetky písomnosti, ktoré sa vzťahujú na prejednávanú vec.

Účastníci konania a ich zástupcovia majú právny nárok nazerať do spisového materiálu s dvoma obmedzeniami, a to

- zápisnice o hlasovaní,*
- v časti, v ktorej by mohlo dôjsť k ohrozeniu štátneho tajomstva, služobného tajomstva alebo obchodného, prípadne bankového tajomstva alebo zákonom uloženej alebo uznanej povinnosti mlčanlivosti.*

Účastník konania má právo nazerať do spisového materiálu tak počas prvostupňového konania, ako aj počas odvolacieho konania. Odopretie tohto práva môže mať za dôsledok obnovu konania z dôvodu podľa § 62 ods. 1 písm. c) správneho poriadku, prípadne zrušenie rozhodnutia v rámci mimo odvolacieho konania pre jeho nezákonnosť z dôvodu porušenia procesných ustanovení správneho poriadku. O využití práva nazretia do spisu by mal správny orgán urobiť záznam, v ktorom sa uvedie účastník konania (jeho zástupca, ktorý do spisu nazrel), zamestnanec správneho orgánu, ktorý bol prítomný pri nazeraní do spisu, a čas, kedy došlo k nazeraniu do spisového materiálu.

K odseku 2

Umožnenie nazretia do spisu iným osobám ako účastníkom konania je vecou správneho orgánu. Pôjde väčšinou o osoby, ktoré sú zúčastnené na konaní (napr. znalec). Podobne, ako je to v prípade účastníkov konania, mal by správny orgán spísať o tom úradný záznam, v ktorom je potrebné uviesť aj dôvod, na základe ktorého došlo k umožneniu nazretia do spisového materiálu.

K odseku 3

Štátne tajomstvo a služobné tajomstvo upravuje zákon č. 100/1996 Z. z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva, o šifrovej ochrane informácií a o zmene a doplnení Trestného zákona v znení neskorších predpisov.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 100/1996 Z. z. štátne tajomstvo je informácia alebo vec dôležitá pre obranu štátu, bezpečnosť štátu, medzinárodné styky, hospodárske záujmy štátu a pre činnosť štátneho orgánu uvedená v zozname skutočností tvoriacich predmet štátneho tajomstva ministerstva, iného ústredného orgánu štátnej správy alebo iného ústredného štátneho orgánu, ktorú vzhľadom na jej význam treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, zničením, stratou alebo odcudzením. Podľa § 3 ods. 1 uvedeného zákona služobné tajomstvo je informácia alebo vec súvisiaca s činnosťou štátneho orgánu, obce alebo inej právnickej osoby uvedená v zozname skutočností tvoriacich predmet služobného tajomstva ústredného orgánu alebo obce, ktorú vzhľadom na jej význam treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, zničením, stratou alebo odcudzením.

Obchodné tajomstvo tvoria všetky skutočnosti obchodnej, výrobnnej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú alebo aspoň potenciálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôle

podnikateľa utajené a podnikateľ zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje.

Bankové tajomstvo je definované v § 38 ods. 1 zákona č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov. Podľa § 38 ods. 1 tohto zákona bankovým tajomstvom sú všetky informácie a doklady o záležitostiach, ktoré sa týkajú klientov banky alebo klientov pobočky zahraničnej banky, ktoré nie sú verejne prístupné, najmä informácie o bankových obchodoch, stavoch na účtoch a stavoch vkladov, ktoré sú banka a pobočka zahraničnej účasti povinné utajovať a chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, zničením, stratou alebo odcudzením.

V súvislosti s pojmom hospodárske tajomstvo je potrebné poukázať na § 37 ods. 4 zákona č. 100/1996 Z. z., podľa ktorého, ak sa v iných všeobecne záväzných právnych predpisoch hovorí o hospodárskom tajomstve, rozumie sa tým podľa povahy informácie a veci obchodné tajomstvo alebo bankové tajomstvo.

Zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti je povinnosť, ktorú obsahujú osobitné zákony. Táto povinnosť ide väčšinou nad rámec povinnosti zachovávať mlčanlivosť o veciach, ktoré tvoria predmet štátneho, služobného alebo obchodného tajomstva. Napríklad podľa § 80 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov sú policajti povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, s ktorými sa oboznámili pri plnení úloh Policajného zboru alebo v súvislosti s nimi a ktoré si v záujme právnických alebo fyzických osôb vyžadujú, aby zostali utajené pred nepovolanou osobou. Podľa odseku 2 tohto paragrafu, ak bola osoba poučená Policajným zborom alebo policajtom o povinnosti zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach súvisiacich s činnosťou alebo plnením úloh Policajného zboru, je povinná uloženú povinnosť zachovávať. Podľa § 80 ods. 3 uvedeného zákona môže od povinnosti mlčanlivosti oslobodiť minister vnútra alebo prezident Policajného zboru. Podobné ustanovenie vo vzťahu k príslušníkom Slovenskej informačnej služby obsahuje aj zákon o Slovenskej informačnej službe (§ 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov), resp. vo vzťahu k prokurátorom zákon o prokuratúre (§ 38 zákona č. 314/1996 v znení neskorších predpisov).

Ak správny orgán odoprel nazretie účastníkovi konania (jeho zástupcovi) do niektorej časti spisového materiálu z dôvodu ohrozenia štátneho, služobného, obchodného alebo bankového tajomstva, prípadne z dôvodu zákonom uloženej povinnosti mlčanlivosti, nemôže sa na túto časť spisového materiálu odvolávať v rozhodnutí, inak by došlo k porušeniu procesných práv účastníka konania.

Doručenie do vlastných rúk

§ 24

- (1) Dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk.
- (2) Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte alebo na miestnom národnom výbore

a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

(3) Ak adresát bezdôvodne odoprel písomnosť prijať, je doručená dňom, keď sa jej prijatie odoprelo; na to musí doručovateľ adresáta upozorniť.

(4) Ak má účastník konania, ktorý sa zdržiava v cudzine alebo tam má sídlo, opatrovníka alebo zástupcu v tuzemsku, doručí sa písomnosť tomuto opatrovníkovi alebo zástupcovi.

K § 24

K odseku 1

Okrem rozhodnutí je potrebné doručovať do vlastných rúk aj ďalšie písomnosti, s ktorými právo spája nejaké dôsledky. Týka sa to napríklad predvolania (§ 41 správneho poriadku), žiadosti o predloženie listiny alebo predmetu ohliadky (§ 37 ods. 1 a § 38 ods. 1 správneho poriadku), upovedomenie ostatných účastníkov o podanom odvolaní (§ 56 správneho poriadku).

Najbežnejším spôsobom doručovania do vlastných rúk je doručovanie poštou na adresu trvalého pobytu adresáta prostredníctvom zvlášť označených doručeníek, pričom príjem písomnosti môže potvrdiť iba adresát. Nie je však vylúčené, že sa písomnosť môže doručiť aj na pracovisko adresáta alebo do miesta, kde sa najviac zdržiava. Takisto nie je vylúčené, aby správny orgán doručil písomnosť prostredníctvom svojho zamestnanca alebo prostredníctvom dožiadaného správneho orgánu (§ 44 správneho poriadku), najmä ak je potrebné doručiť písomnosť čo najskôr a je predpoklad, že sa adresát písomnosti bude doručeniu písomnosti vyhýbať (pôjde napríklad o prípady správnych deliktov, ak hrozí uplynutie objektívnej alebo subjektívnej lehoty na uloženie sankcie).

K odseku 2

Ustanovujú sa podmienky náhradného doručovania. K náhradnému doručovaniu môže dôjsť, ak sa

- *adresátovi nepodarilo písomnosť doručiť ani po opätovnej výzve, že mu bude písomnosť doručená v určený deň a hodinu,*
- *adresát v mieste doručenia zdržiava.*

V súvislosti s druhou podmienkou je potrebné zdôrazniť, že na náhradné doručenie nestačí, že adresátovi sa opätovne nepodarilo doručiť písomnosť do miesta jeho pobytu, ale musí sa v mieste doručovania fakticky zdržiavať. Adresát písomnosti v čase doručovania môže byť dlhodobo mimo miesta svojho stáleho pobytu (napr. hospitalizovaný v nemocnici, na dlhšej pracovnej ceste, dovolenke a podobne). Ak by sa následne zistilo, že sa počas náhradného doručenia adresát písomnosti nezdržiaval v mieste, kde mu bolo takto doručované, písomnosť by sa nepovažovala za doručenú a musela by sa opätovne doručiť, resp. mohol by to byť aj dôvod na obnovu konania podľa § 63 ods. 1 písm. c) správneho poriadku.

Písomnosť, ktorá sa doručuje náhradným doručením, sa môže uložiť aj na obci (obecnom úrade), a to s ohľadom na § 28 ods. 1 zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, podľa ktorého prešli na obce pôsobnosti, ktoré ku dňu účinnosti uvedeného zákona patrili podľa osobitných právnych predpisov

miestnym a mestským národným výborom, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

K odseku 3

Ustanovuje sa právna fikcia, že aj zásielka, ktorú adresát odmietol prevziať, sa považuje za riadne doručenú. Deň doručenia je deň odmietnutia prevzatia písomnosti. V záujme vedomosti adresáta o dôsledkoch jeho odmietnutia prevziať písomnosť sa ustanovuje povinnosť doručovateľa oboznámiť ho o tom, že písomnosť sa bude v tomto prípade považovať za doručenú.

K odseku 4

Ustanovenie je dôsledkom možnosti uskutočňovať konanie prostredníctvom zástupcu alebo ustanoveného opatrovníka.

Z judikatúry

42/99 – Ak sa adresát písomnosti, ktorá sa mala doručiť do vlastných rúk, v mieste doručenia nezdržiaval, neboli splnené zákonné podmienky uvedené v ustanovení § 24 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. na uloženie písomnosti na pošte.

§ 25

(1) Písomnosti, ktoré sú určené orgánom alebo organizáciám, doručujú sa pracovníkom oprávneným za orgány alebo organizácie prijímať písomnosti. Ak niet takých pracovníkov, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za orgán alebo organizáciu konať.

(2) Písomnosti určené advokátom sa doručujú advokátskej poradni.

(3) Ak má účastník konania zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť iba tomuto zástupcovi. Ak však účastník konania má osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu.

K § 25

K odseku 1

Miesta, kde sa doručuje právnickým osobám, sú väčšinou podateľne, prípadne iné úradné miestnosti, ktoré sú na to určené vnútornými predpismi. Ak nie sú takéto miesta určené, doručuje sa priamo štatutárnym orgánom.

K odseku 2

Písomnosti adresované advokátom alebo komerčným právnikom sa môžu doručovať aj advokátskym koncipientom (resp. právnym čakatel'om) alebo iným zamestnancom advokáta (komerčného právnika), ak sú poverení prijímaním zásielok.

K odseku 3

Rozsah splnomocnenia v konaní závisí od plnomocenstva udeleného zástupcovi. Tento rozsah musí správny orgán vždy skúmať.

Konaním sa rozumie tak prvostupňové konanie ako aj odvolacie konanie, ak z plnomocenstva nevyplýva niečo iné. Nie je to však konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania (§ 65 a nasl. správneho poriadku), a preto oznámenie o začatí takéhoto konania sa doručuje priamo účastníkom konania.

Druhá veta ustanovenia počíta s prípadmi, keď je účastník konania nezastupiteľný a je potrebná jeho aktívna účasť v konaní. Ide napríklad

o predvolanie na ústne pojednávanie, pričom je potrebné ho vypočúť.

§ 26

Doručenie verejnou vyhláškou

(1) Doručenie verejnou vyhláškou použije správny orgán v prípade, keď účastníci konania alebo ich pobyt nie sú mu známi, alebo pokiaľ to ustanovuje osobitný právny predpis.

(2) Doručenie verejnou vyhláškou sa vykoná tak, že sa písomnosť vyvesí po dobu 15 dní spôsobom v mieste obvyklým. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia.

K § 26

K odseku 1

Účastník konania, ktorého pobyt nie je známy, je osoba, o ktorej správny orgán vie, že existuje a pozná aj jeho meno a priezvisko, ale ani po šetrení sa nepodarilo zistiť jeho adresu. Okrem doručenia verejnou vyhláškou je však potrebné, aby bola písomnosť doručená aj opatrovníkovi takéhoto účastníka konania, ktorý má byť ustanovený podľa § 16 ods. 2 správneho poriadku.

Doručenie verejnou vyhláškou neznámym účastníkom konania sa použije, keď správne orgán vie, že sú v konaní účastníci konania, ale nevie ich identifikovať, teda nepozná ich meno a priezvisko.

Doručovanie verejnou vyhláškou môže vyplývať aj z osobitných právnych predpisov. Napríklad podľa § 12 ods. 4 zákona č. 351/1997 Z. z. Branný zákon, ak brancovi nie je povolávací rozkaz doručený, je povinný dostaviť sa na miesto pravidelného odvodu v termíne určenom vo verejnej vyhláške okresnej vojenskej správy v konaní pravidelných odvodov. Podobne sa verejnou vyhláškou doručuje aj v konaní o pozemkových úpravách (§ 7 ods. 3, § 8 ods. 2, § 13 ods. 6 a § 15 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a § 7 ods. 4 a § 13 ods. 5 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkárskech osadách a vysporiadaní vlastníctva knim) alebo pri vybraných konaniach podľa stavebného zákona (§ 36 ods. 4, § 42 ods. 2, § 61 ods. 4 a § 69 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov).

K odseku 2

Písomnosť sa vyvesuje na úradnej tabuli správneho orgánu, ktorý potrebuje písomnosť doručiť. Po uplynutí lehoty určenej na vyvesenie písomnosti správny orgán vyhlášku uloží do spisu s uvedením dátumu, kedy bola vyvesená a zvesená.

Niektoré právne predpisy modifikujú 15-dňovú lehotu na vyvesenie verejnej vyhlášky, prípadne inak určujú miesto vyvesenia. Napríklad podľa § 20 ods. 1 písm. g) zákona č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb a podobných činností v znení neskorších predpisov výkon rozhodnutia o pozastavení oprávnenia podnikať v oblasti prevádzkovania bezpečnostných služieb možno doručiť aj verejnou vyhláškou tak, že sa písomné vyhotovenie rozhodnutia vyvesí na päť dní na úradnú tabuľu obecného úradu príslušného podľa

podnikania alebo sídla prevádzkovateľa s tým, že posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia.

Lehoty **§ 27**

(1) Ak je to potrebné, správny orgán určí na vykonanie úkonu v konaní primeranú lehotu, pokiaľ ju neustanovuje tento zákon alebo osobitný právny predpis.

(2) Do lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojim označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak taký deň v mesiaci nie je, končí sa lehota posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň.

(3) Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty podanie podá na správnom orgáne uvedenom v § 19 ods. 4 alebo ak sa podanie odovzdá na poštovú prepravu.

(4) V pochybnostiach sa považuje lehota za zachovanú, pokiaľ sa nepreukáže opak.

K § 27

K odseku 1

Lehota je časový úsek na vykonanie procesného úkonu. Odsek 1 rozlišuje lehoty v správnom konaní na

- *záonné lehoty, teda lehoty, ktoré sú ustanovené správnym poriadkom alebo osobitným právnym predpisom,*
- *lehoty, ktoré určí na vykonanie procesného úkonu správny orgán.*

Záonnú lehotu nesmie správny orgán ani predĺžiť, ani skrátiť. Do úvahy prichádza iba odpustenie zmeškania lehoty za podmienok uvedených v § 28 správneho poriadku.

Lehoty, ktoré určí správny orgán, majú byť reálne, čiže primerané procesnému úkonu, ktorý sa má v konaní vykonať. Neprimerane krátka lehota môže mať za následok porušenie procesných práv účastníka konania, resp. osôb zúčastnených v konaní (napr. § 3 ods. 2 prvá veta, § 33 správneho poriadku). Správny orgán môže lehotu, ktorú sám určil, predĺžiť aj skrátiť, ale pri skrátení musí postupovať tak, aby nedošlo k porušeniu, resp. obmedzeniu práv osôb zúčastnených v konaní.

K odseku 2

Do lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Napríklad v prípade rozhodnutia, ktoré bolo oznámené 1. februára 2000, začína plynúť lehota na podanie odvolania 2. februára 2000 (samozrejme v prípade, ak je odvolanie proti rozhodnutiu prípustné).

Za deň pracovného pokoja je potrebné považovať sobotu, nedeľu a dni pracovného pokoja. Dňami pracovného pokoja sú podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a o pamätných dňoch v znení neskorších predpisov štátne sviatky (1. január, 5. júl, 29. august, 1. september) a ďalšie dni pracovného pokoja (6. január, Veľký piatok, Veľkonočný pondelok, 1. máj, 8. máj, 15. september, 1. november, 24. december, 25. december

a 26. december). Ak sa teda lehota končí v niektorý z týchto dní, možno úkon urobiť ešte v pracovný deň, ktorý nasleduje po tomto dni.

K odseku 3

Na to, aby bola lehota zachovaná, je potrebné podať podanie najneskôr v posledný deň lehoty na miestne a vecne príslušnom správnom orgáne, prípadne zaslať podanie poštou. Aj v druhom prípade je však potrebné, aby bolo podanie adresované miestne a vecne príslušnému správnomu orgánu. Za deň odovzdania zásielky na poštovú prepravu sa považuje deň, ktorý je uvedený na odtlačku poštovej pečiatky, ktorá je uvedená na zásielke, prípadne aj na podacom lístku.

K odseku 4

V prípade, že nie je možné presne zistiť, či bol úkon urobený v lehote alebo nie (napríklad z dôvodu nečitateľnosti odtlačku poštovej pečiatky), je potrebné považovať lehotu za zachovanú.

§ 28

(1) Správny orgán zo závažných dôvodov odpustí zmeškanie lehoty, ak o to účastník konania požiada do 15 dní odo dňa, keď pominula príčina zmeškania, a ak v tej istej lehote urobí zmeškaný úkon. Správny orgán môže tejto žiadosti priznať odkladný účinok.

(2) Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť, ak odo dňa, keď sa mal úkon urobiť, uplynul jeden rok.

(3) Proti rozhodnutiu o návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty sa nemožno odvolať.

K § 28

K odseku 1

Odpustenie zmeškania lehoty smeruje predovšetkým k zákonným lehotám, pretože lehotu určenú správnym orgánom môže správny orgán predĺžiť. Správny orgán môže odpustiť zmeškanie lehoty, ak sú súčasne splnené tieto podmienky

- k zmeškaniu lehoty došlo zo závažných dôvodov,
- účastník konania požiada o odpustenie zmeškania lehoty do 15 dní odo dňa, keď pominuli tieto závažné dôvody,
- v tej istej lehote (teda do 15 dní ako pominuli dôvody zmeškania lehoty) urobí zmeškaný úkon.

Napríklad v prípade zmeškania lehoty na podanie odvolania je teda potrebné podať odvolanie do 15 dní odo dňa, keď pominuli dôvody, pre ktoré ho nebolo možné podať a zároveň je potrebné v tejto lehote požiadať o odpustenie zmeškanej lehoty.

Návrh na odpustenie zmeškania lehoty je potrebné podať na orgáne, na ktorom sa mal vykonať zmeškaný úkon. V návrhu je potrebné uviesť dôvody, pre ktoré nebolo možné urobiť úkon v lehote ako aj čas, kedy tieto dôvody pominuli. Z uvedeného vyplýva, že žiadosť o odpustenie lehoty na podanie odvolania (rozkladu) je potrebné podať na orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Tento orgán bude aj rozhodovať, či zmeškanie lehoty odpustí alebo nie. Až po tomto rozhodnutí môže postúpiť spis odvolaciemu orgánu na rozhodnutie vo veci podľa § 57 ods. 2 správneho poriadku.

K odseku 2

Okrem uplynutia jednoročnej lehoty nie je možné odpustiť zmeškanie lehoty v prípade, ak to ustanovuje zákon. Ide napríklad o lehoty na podanie návrhu na obnovu konania. Týka sa to tiež prípadov, kde sa uplatňuje zásada koncentrácie konania, teda keď osobitný predpis ustanovuje, že na pripomienky a námietky uplatnené po ústnom pojednávaní sa neprihliada (§ 21 ods. 2 druhá veta správneho poriadku).

K odseku 3

Rozhodnutie o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty je správnym rozhodnutím s náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku. Nie je však možné proti nemu podať riadny opravný prostriedok, a preto nadobúda platnosť oznámením. Nie sú však vylúčené mimoriadne opravné prostriedky; samozrejme takéto rozhodnutie nie je s ohľadom na § 248 ods. 2 písm. e) Občianskeho súdneho poriadku preskúmateľné súdom.

§ 29

Prerušenie konania

(1) Správny orgán konanie preruší, ak sa začalo konanie o predbežnej otázke (§ 40) alebo ak bol účastník konania vyzvaný, aby v určenej lehote odstránil nedostatky podania (§ 19 ods. 3).

(2) Správny orgán môže tiež konanie prerušiť najdlhšie na dobu 30 dní, ak to z dôležitých dôvodov zhodne navrhnú účastníci konania.

(3) Proti rozhodnutiu o prerušení konania sa nemožno odvolať.

(4) Správny orgán v konaní pokračuje z vlastného podnetu alebo na podnet účastníka konania, len čo pominuli prekážky, pre ktoré sa konanie prerušilo, prípadne len čo uplynula lehota uvedená v odseku 2.

(5) Pokiaľ je konanie prerušené, lehoty podľa tohto zákona neplynú.

K § 29

K odseku 1

Správny poriadok pozná dva dôvody obligatórneho prerušenia konania, a to

- *konanie o predbežnej otázke (§ 40 správneho poriadku),*
- *prerušenie konania, ak bol účastník konania vyzvaný na odstránenie nedostatkov podania podľa § 19 ods. 3 správneho poriadku.*

Správny orgán je povinný prerušiť konanie v ktoromkoľvek štádiu, ak je daný niektorý z týchto dôvodov.

Osobitné zákony môžu mať špeciálne ustanovenia o prerušení konania (napr. § 16 ods. 1 zákona č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb a podobných činností, § 10a ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon, § 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam).

K odseku 2

Je na zvážení správneho orgánu, či konania preruší, ak to navrhnú účastníci konania. Správny orgán však nemôže prerušiť konania iba na návrh jedného z účastníkov konania, iba ak by si tento účastník konania vyžiadal súhlas od ostatných účastníkov konania s takýmto postupom. Dôležitým dôvodom môže byť napríklad možnosť zabezpečenia dôležitého dôkazu až s určitým časovým odstupom (napr. výpoveď svedka, ktorý je momentálne nedostupný).

K odseku 3

Správny orgán vydá o prerušení konania rozhodnutie s náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku. Takéto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť jeho oznámením (§ 51 správneho poriadku). Špeciálna úprava prerušenia konania v § 11 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 283/1995 Z. z. o utečencoch však umožňuje podať proti rozhodnutiu o prerušení konania rozklad.

K odseku 4

V prípade prerušenia konania z dôvodu začatého konania o predbežnej otázke bude správny orgán pokračovať v konaní až po ukončení konania o predbežnej otázke. V druhom prípade obligatórneho prerušenia konania môže správny orgán pokračovať v konaní až po tom, čo účastník konania odstránil nedostatky podania. Uplynutie lehoty na odstránenie nedostatkov konania podľa § 19 ods. 3 správneho poriadku nemá v tomto smere význam. Znamená to, že ak účastník konania neodstráni nedostatky podania, správny orgán nemôže v konaní pokračovať a vec bude stále otvorená. Vzhľadom na to, že sa to týka iba konaní na návrh, je to v podstate sankcia voči účastníkovi konania, ktorá spočíva v tom, že sa nekoná o práve, ktorého sa podaním domáhal.

Prerušenie konania podľa odseku 2 sa obnoví uplynutím lehoty, na ktoré bolo prerušené. Skôr je to možné, iba ak to opätovne zhodne navrhnú všetci účastníci konania.

K odseku 5

Toto ustanovenie sa týka poriadkových lehôt na rozhodnutie ustanovených v § 49 správneho poriadku.

§ 30

Zastavenie konania

Správny orgán konanie zastaví, ak účastník vzal návrh na jeho začatie späť a ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania, alebo ak odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

K § 30

Správny poriadok pozná iba dva dôvody, na základe ktorých možno zastaviť konanie. Jeden dôvod sa týka konania na návrh účastníka konania (späťvzatie návrhu na začatie konania) a jeden konania z podnetu správneho orgánu (odpadnutie dôvodu konania).

Konanie možno zastaviť tak v prvostupňovom konaní, ako aj v odvolacom konaní. Je však treba mať na zreteli, že vždy ide o zastavenie konania vo veci, a preto nie je možné zastaviť iba odvolacie konania.

Súhlas ostatných účastníkov konania so späťvzatím návrhu vychádza zo zásady rovnosti účastníkov konania vo vzťahu k procesným právam a povinnostiam (§ 4 ods. 2 správneho poriadku).

Zastavenie konania z dôvodu odpadnutia dôvodu konania začatého na podnet správneho orgánu prichádza do úvahy napríklad v prípade uplynutia lehôt na uloženie pokuty za správne delikty ustanovených v osobitných predpisoch (napr. § 66 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní, § 14 ods. 6 zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a pod.). V týchto prípadoch nie je podstatné, či takáto lehota uplynie počas prvostupňového konania alebo počas konania na druhom stupni.

Proti rozhodnutiu o zastavení konania je možné podať odvolanie, čo vyplýva z § 53 správneho poriadku. Neplatí to však v prípade, ak konanie zastavuje druhostupňový orgán. Aj keď to zo správneho poriadku explicitne nevyplýva, takéto rozhodnutie je potrebné považovať za konečné, pretože ide o rozhodnutie v druhom stupni, ktorým sa správne konanie končí, a preto je potrebné aplikovať § 59 ods. 4 správneho poriadku. V opačnom prípade by totiž bolo konanie trojinštančné.

Tak ako pri iných ustanoveniach je však potrebné poukázať na to, že mnohé osobitné zákony upravujú osobitne problematiku zastavenia konania. Týka sa to napríklad zákona o priestupkoch (§ 76 zákon SNR č. 372/1990 Z. z.), živnostenského zákona (§ 47 ods. 7 a § 51 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb.), zákona o ochrane hospodárskej súťaže (§ 12 ods. 4 zákona NR SR č. 188/1994 Z. z.) alebo stavebného zákona (§ 35 ods. 2 a § 60 ods. 1 a 2 zákona č. 50/1976 Zb.).

§ 31

Trovy konania

(1) Trovy konania, ktoré vznikli správne mu orgánu, znáša tento orgán. Trovy, ktoré v konaní vznikli účastníkovi konania, znáša účastník.

(2) Správny orgán môže účastníkom konania, svedkom a znalcom uložiť, aby nahradili trovy, ktoré vznikli správne mu orgánu ich zavinením; môže im tiež uložiť, aby nahradili trovy, ktoré vznikli ich zavinením, ostatným účastníkom konania.

(3) Správny orgán nahradí svedkovi hotové výdavky a mzdu, ktorá mu preukázateľne ušla. Nárok treba uplatniť do 3 dní po výsluchu, inak zaniká.

(4) Náklady spojené s predložením listiny alebo s ohliadkou, ktoré vznikli tomu, kto nie je účastníkom konania, uhrádza správny orgán.

(5) Náhrada hotových výdavkov a poskytovanie odmien znalcom a tlmočníkom sa spravuje osobitnými právnymi predpismi.¹⁾

K § 31

K odseku 1

Správny orgán vo všeobecnosti znáša všetky náklady v konaní okrem nákladov, ktoré vznikli účastníkovi konania. Ide najmä o výdavky a náklady podľa odseku 3 až 5, ako aj o ďalšie náklady súvisiace s úkonmi, ktoré v správnom konaní zabezpečuje správny orgán (napr. náklady spojené s nevyhnutnými úkonmi na odvrátenie nebezpečenstva podľa § 20 správneho poriadku, s predbežným opatrením podľa § 43 ods. 1 písm. b) správneho poriadku, s výkonom rozhodnutia). K týmto nákladom je potrebné priradiť aj náklady spojené s tlmočením, pretože podľa čl. 47 ods. 4 v spojení s odsekom 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, má právo na tlmočníka.

Účastníci konania znášajú svoje výdavky sami. Týka sa to najmä ich osobných výdavkov, správnych poplatkov, prípadne výdavkov spojených so zastupovaním alebo výdavkami, ktoré vznikli v súvislosti s predložením listiny alebo ohliadkou.

K odseku 2

Ide o výnimku z pravidla ustanoveného v odseku 1. Pri náhrade trov ide

o také výdavky, resp. náklady, ktoré by inak nevznikli. Vyžaduje sa však, aby prietahy v konaní boli zavinené niektorou osobou zúčastnenou na konaní (účastníkom konania, svedkom alebo znalcom). Tieto prietahy môžu spočívať napríklad v nedostatku podania, nesplnení si povinnosti účastníka konania navrhovať dôkazy (§ 34 ods. 3 správneho poriadku), neskoré predloženie plnomocenstva a pod.

O náhrade trov konania je potrebné rozhodnúť, a to buď v rozhodnutí vo veci, alebo v osobitnom rozhodnutí s náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku. Ten, komu bola uložená náhrada trov konania, sa môže proti takémuto rozhodnutiu odvolať.

K odseku 3

Hotovými výdavkami sú najmä výdavky na cestovné, nocľážné a stravné. Pod mzdou, ktorá svedkovi preukázateľne ušla, je potrebné rozumieť ušlý zárobok, teda príjem, ktorý svedkovi preukázateľne ušiel, pretože nemusí ísť iba o osobu, ktorá je v pracovnom pomere. Trojdňová lehota na uplatnenie nároku je lehotou prekluzívnou.

K odseku 4

Účastníci konania znášajú sami náklady spojené s predložením listiny alebo s ohliadkou, čo súvisí s ich povinnosťou ustanovenou v § 34 ods. 3 správneho poriadku. Náklady, ktoré sa nahrádzajú iným osobám, spočívajú najmä vo výdavkoch podľa odseku 3, prípadne vo výdavkoch za prepravu predmetu ohliadky. Na rozdiel od odseku 3 na uplatnenie náhrady nákladov spojených s predložením listiny, resp. ohliadkou nie je ustanovená zákonná lehota.

K odseku 5

Náhrada hotových výdavkov a poskytovanie odmien znalcom a tlmočníkom je upravená v zákone č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch a vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 263/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o znalcoch a tlmočníkoch.

Oddiel 2

Zisťovanie podkladov pre rozhodnutie

Podklad rozhodnutia

§ 32

(1) Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

(2) Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

(3) Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány a socialistické organizácie povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.

K § 32

K odseku 1

Ustanovenie opätovne zakotvuje zásadu objektívnej (materiálnej) pravdy ako jednu z hlavných zásad správneho konania. Zistenie presného

a úplného skutočného stavu veci je úlohou správneho orgánu, aj keď účastníci konania majú v tomto smere tiež povinnosti (§ 34 ods. 3 správneho poriadku). Prostriedky, ktorými sa má zistiť spoľahlivý stav veci a spôsob ich zaobstarania však určuje správny orgán. Účastníci konania majú právo iba navrhnúť akými prostriedkami možno zistiť skutočný stav veci (§ 33 ods. 1 správneho poriadku).

K odseku 2

Príkladom sa uvádzajú najdôležitejšie prostriedky, ktoré slúžia ako podklad pre rozhodnutie. Je vecou správneho orgánu, ktoré z nich použije v rámci zistenia spoľahlivého stavu veci a následne v odôvodnení rozhodnutia. Pri výbere týchto prostriedkov je potrebné zohľadniť aj efektívnosť konania, teda aby konanie bolo podľa možnosti čo najrýchlejšie a najhospodárnejšie. Toto kritérium však nemôže byť v žiadnom prípade na úkor dôsledného uplatnenia zásady materiálnej povahy.

K odseku 3

V súčasnom ponímaní tohto ustanovenia možno chápať povinnosť poskytnúť informácie dôležité pre konanie vo vzťahu k štátnym orgánom a rozpočtovým a príspevkovým organizáciám zriadených, resp. založených štátom. Zistiť skutočnosť dôležitú pre konanie od iných právnických osôb je možné prostredníctvom dôkazných prostriedkov (§ 34 a nasl. správneho poriadku).

Z judikatúry

30/94 – Súd rozhodnutie správneho orgánu podľa ustanovenia § 250j ods. 2 O. s. p. zruší, ak rozhodnutie nevychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci (§ 3 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb.). Správny orgán je za účelom takého zistenia povinný si zaobstarať potrebné podklady pre rozhodnutie. Skutočnosť všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti (§ 34 ods. 6 zákona č. 71/1967 Zb.) sú len jedným z podkladov v konaní a ak sa nimi rozhodnutie odôvodňuje, treba ich v odôvodnení rozhodnutia uviesť.

68/98 – Ak účastník správneho konania nebol vypočutý ku skutočnostiam tvoriacim predmet správneho konania a správny orgán ani inými dôkazmi nezistil skutočný stav veci, je to dôvod na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu a vrátenie veci na ďalšie konanie.

§ 33

(1) Účastník konania má právo navrhnúť dôkazy a ich doplnenie a klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní a miestnej ohliadke.

(2) Správny orgán je povinný dať účastníkovi konania možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

K § 33

K odseku 1

Ustanovujú sa základné procesné práva účastníka konania. Čo sa však týka práva navrhnúť dôkazy, toto právo sa prelína s povinnosťou navrhnúť dôkazy (§ 34 ods. 3 správneho poriadku). Právo navrhnúť dôkazy má účastník konania vždy, a to tak v prvostupňovom konaní ako aj v preskúmvacom konaní.

Právo klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní a miestnej

ohliadke závisí od postupu správneho orgánu, teda či v konaní použije správny orgán tieto dôkazy alebo nie. Avšak v prípade, že správny orgán nariadi ústne pojednávanie alebo miestnu ohliadku, nemôže toto právo účastníkovi konania odňať.

K odseku 2

Okrem práva nazerať do spisu, ktoré majú účastníci konania priebežne počas celého konania, má účastník konania aj právo vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu a spôsobu jeho zistenia.

Spôsob ako sa účastníkovi umožní realizácia tohto práva, určuje správny orgán. Väčšinou účastníkovi konania ustanoví lehotu, v ktorej môže uplatniť toto právo. Je však vecou účastníka konania, či právo vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia využije. Správny orgán po oboznámení účastníka konania s podkladom pre rozhodnutie a spôsobom jeho zistenia už nemôže viesť ďalej dokazovanie, a ak to urobí, musí opätovne poskytnúť účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a k spôsobu jeho zistenia.

Niektoré právne predpisy osobitne upravujú uvedenú povinnosť správneho orgánu. Napríklad podľa § 12 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže je Protimonopolný úrad Slovenskej republiky povinný vyzvať účastníkov konania, aby sa ústne alebo písomne vyjadrili k predmetu konania a výsledkom šetrenia, ktoré úrad vo veci vykonal.

Nesplnenie povinnosti dať možnosť účastníkom konania vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu a ku spôsobu jeho zistenia, môže byť za určitých podmienok dôvodom na obnovu konania podľa § 62 ods. 1 písm. c) správneho poriadku.

§ 34

Dokazovanie

(1) Na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

(2) Dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka.

(3) Účastník konania je povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe.

(4) Vykonávanie dôkazov patrí správnemu orgánu.

(5) Správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

(6) Skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnemu orgánu z úradnej činnosti netreba dokazovať.

K § 34

K odseku 1

Správny poriadok limituje možnosť použitia prostriedkov pri dokazovaní iba dvomi podmienkami. Prvou je to, že tieto prostriedky smerujú k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci. Znamená to, že správny orgán by nemal používať prostriedky, ktorými sa síce zisťujú skutočnosti pre neho zaujímavé, ale z hľadiska predmetu konania sú bezvýznamné. Druhou podmienkou je, že prostriedky, ktoré hodlá správny orgán použiť, sú v súlade s právnymi predpismi. V súvislosti s týmito je treba pripomenúť, že nielen tieto prostriedky, ale aj ich použitie musí byť

v súlade s právnymi predpismi.

K odseku 2

Vymenúvajú sa najdôležitejšie dôkazy, ktoré sa zároveň v praxi aj najviac používajú. Vzhľadom na to správny poriadok v ďalších paragrafoch ustanovuje aj ich základnú reglementáciu.

Samozrejme, správny orgán za podmienok ustanovených v odseku 1 môže použiť aj iné dôkazy (napr. film, videokazetu, audiozáznamy a pod.).

K odseku 3

Aj keď podľa § 32 ods. 2 druhá veta rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie (teda aj dokazovanie) určuje správny orgán, je aj povinnosťou účastníka konania navrhovať dôkazy, o ktoré opiera svoje tvrdenia. Nesplnenie si tejto povinnosti môže mať za následok uloženie povinnosti nahradiť trovy konania, prípadne sa tým môže znemožniť obnova konania podľa § 62 ods. 1 písm. a) správneho poriadku. Taktiež sa účastník konania vystavuje riziku, že sa nerozhodne kladne o jeho žiadosti, resp. sa rozhodne na základe iných podkladov (to platí najmä tam, kde sa uplatňuje zásada koncentrácie konania) podľa § 21 ods. 2 druhá veta správneho poriadku.

K odsekom 4 a 5

Vykonávanie, a samozrejme aj hodnotenie dôkazov, patrí výlučne správne orgánu s tým, že dôkazy môže vykonávať aj správny orgán, ktorý nerozhoduje vo veci (dožiadaný orgán podľa § 44 správneho poriadku). Správny orgán určuje, aký dôkaz sa použije na preukázanie konkrétnej skutočnosti. Výber dôkazu by sa mal riadiť v prvom rade jeho schopnosťou preukázať určitú skutočnosť. Svedčí o tom aj § 3 ods. 3 správneho poriadku, podľa ktorého sú správne orgány povinné použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci.

Vykonané dôkazy hodnotí správny orgán v rámci voľnej úvahy. Hodnotením dôkazov je treba rozumieť postup, v ktorom správny orgán posudzuje, či určitá skutočnosť bola vykonaným dôkazom preukázaná, resp. do akej miery bola preukázaná. Podľa toho sa rozhodne, či na to, aby bola dodržaná zásada objektívnej pravdy (zistený skutočný stav veci), je potrebné vykonať ešte ďalšie dokazovanie. Hodnotenie dôkazov sa potom premieta do odôvodnenia rozhodnutia (§ 47 ods. 3 správneho poriadku).

K odseku 6

Skutočnosti všeobecne známe sú skutočnosti, ktoré sú známe širšiemu okruhu ľudí a správne orgánu. Skutočnosti známe z úradnej činnosti sú skutočnosti, ktoré sú známe správne orgánu, napríklad z prejednávania inej veci a súvisia s prejednávanou vecou (napríklad, že účastník konania bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony).

§ 35

Svedkovia

(1) Každý občan je povinný vypovedať ako svedok; musí vypovedať pravdivo a nesmie nič zamlčať.

(2) Ako svedok nesmie byť vyslúchnutý ten, kto by porušil štátne, hospodárske, služobné tajomstvo alebo zákonom výslovne uloženú alebo uznanú povinnosť mlčanlivosti, okrem ak by ho tejto povinnosti zbavil príslušný orgán alebo ten, v záujme koho túto povinnosť má.

(3) Výpoveď môže odoprieť ten, kto by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám; ich výpočet sa spravuje Občianskym zákonníkom.²⁾

(4) Správny orgán poučí svedka pred výsluchom o možnosti odoprieť výpoveď, o jeho povinnosti vypovedať pravdivo a nič nezamlčať a o právnych následkoch nepravdivej alebo neúplnej výpovede.³⁾

K § 35

K odseku 1

Správny poriadok, podobne ako procesné predpisy v oblasti občianskeho práva a trestného práva, ustanovuje povinnosť podať na požiadanie svedeckú výpoveď. Táto povinnosť sa nevzťahuje na prípady podľa odsekov 2 a 3 tohto paragrafu.

Povinnosť vypovedať pred správnym orgánom nie je obmedzená vekom osoby. Správny orgán však vypočuje takú osobu, ktorá či už s ohľadom na vek alebo duševné schopnosti je schopná riade vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sa dotýkajú predmetu konania.

Svedecká výpoveď sa podáva pred správnym orgánom. Správny orgán si svedka zabezpečí predvolaním (§ 41 správneho poriadku), v krajnom prípade predvedením za splnenia zákonom ustanovených podmienok (§ 42 správneho poriadku). Pred podaním svedeckej výpovede správny orgán preverí totožnosť svedka a potom poučí svedka o možnosti odoprieť výpoveď, o jeho povinnosti vypovedať pravdivo a nič nezamlčať a o dôsledkoch nesplnenia si tejto povinnosti. Potom správny orgán vypočuje svedka ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú prejednávanej veci. O svedeckej výpovedi správny orgán spíše zápisnicu (§ 22 správneho poriadku).

Správny orgán nahradí svedkovi hmotnú ujmu za podmienok ustanovených v § 31 ods. 3 správneho poriadku.

K odseku 2

K štátnemu, služobnému a obchodnému tajomstvu a k zákonom uloženej alebo uznanej povinnosti mlčanlivosti pozri poznámky k § 23 ods. 3 správneho poriadku.

K odseku 3

Na rozdiel od predchádzajúceho odseku, podľa ktorého osoba nemôže byť vypočutá, ak povinnosť mlčanlivosti trvá, podľa tohto ustanovenia sa ten, u ktorého sú dôvody na odopretie výpovede, môže rozhodnúť, či podá svedeckú výpoveď alebo nie.

Dôvodom na odopretie výpovede je iba hrozba trestného stíhania, nie stíhania za priestupok. Hrozba stíhania za priestupok je však dôvodom na odopretie podania vysvetlenia na preverenie došlého oznámenia o priestupku (§ 56 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). V samotnom priestupkovom konaní sa však už plne na odopretie výpovede vzťahuje správny poriadok, čiže dôvodom je iba hrozba trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám.

Blízkymi osobami sú podľa § 116 Občianskeho zákonníka príbuzní v priamom rade, súrodenec a manžel, ako aj iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom za predpokladu, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

K odseku 4

Dôsledkom nepravdivej alebo neúplnej výpovede môže byť spáchanie priestupku podľa § 21 ods. 1 písm. f) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch. Podľa tohto ustanovenia sa priestupku dopustí ten, kto úmyselne podá nepravdivú alebo neúplnú svedeckú výpoveď v správnom konaní alebo podá nepravdivé alebo neúplné vysvetlenie orgánu oprávnenému objasňovať priestupky alebo uvedie nepravdivý údaj v čestnom vyhlásení pred orgánom štátnej správy alebo obce.

§ 36 Znalci

Ak je pre odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie potrebný znalecký posudok, správny orgán ustanoví znalca podľa príslušných právnych predpisov.⁴⁾

K § 36

Znalecký posudok prichádza do úvahy vtedy, ak na posúdenie určitej skutočnosti sa vyžadujú odborné znalosti.

Správny poriadok obsahuje iba stručnú úpravu tohto podkladu na rozhodnutie, ktorá v podstate iba odkazuje na zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch a vykonávací predpis, ktorým sa vykonáva tento zákon. V súčasnosti je týmto vykonávacím predpisom vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 263/1996 Z. z.

Aj keď to z § 36 jednoznačne nevyplýva, mal by správny orgán ustanoviť znalca správnym rozhodnutím procesnej povahy.

Zoznamy znalcov vedú krajské sudy, v obvode ktorých má znalec trvalé bydlisko. Ústredný zoznam znalcov vedie Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Štátne orgány ustanovujú spravidla znalcov, ktorí sú zapísaní v zozname toho krajského súdu, v obvode ktorého má štátny orgán sídlo alebo pracovisko. Ak sú však v určitom odbore ústavy alebo iné pracoviská špecializované na znaleckú činnosť, štátne orgány sú povinné vyžadovať posudky predovšetkým od nich.

Štátny orgán môže ustanoviť za znalca osobu, ktorá nie je zapísaná do zoznamu a má potrebné odborné predpoklady na to, aby podala posudok a ktorá s ustanovením vyslovila súhlas, ak je splnená niektorá z týchto podmienok:

- *pre niektorý odbor nie je znalec do zoznam zapísaný,*
- *znalec zapísaný do zoznamu nemôže úkon vykonať,*
- *vykonanie úkonu znalcom zapísaným do zoznamu by bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo nákladmi.*

Znalec je povinný vykonávať svoju činnosť osobne. Ak to vyžaduje povaha veci, znalec je oprávnený pribrať konzultanta na posudzovanie zvláštnych čiastkových otázok.

Znalec nesmie podať posudok, ak možno mať pre jeho pomer k veci, k orgánom vykonávajúcim konanie, k účastníkom alebo k ich zástupcom pochybnosti o jeho nepredpojatosti. Znalec môže odoprieť podanie posudku, resp. nemôže sa mu podanie posudku uložiť z tých istých dôvodov, ako môže odoprieť výpoveď svedok (§ 35 ods. 3 správneho poriadku).

Znalcovi patrí za podanie znaleckého posudku odmena a náhrada nákladov a výdavkov spojených s podaním znaleckého posudku (§ 29

ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 263/1996 Z. z.). Správny orgán je povinný o tom rozhodnúť. Podľa § 31 ods. 2 správneho poriadku môže správny orgán uložiť znalcovi, aby nahradil trovy, ktoré vznikli správnemu orgánu jeho zavinením.

§ 37 **Listiny**

(1) Správny orgán môže uložiť účastníkovi konania alebo občanovi (organizácii), ktorý má listinu potrebnú na vykonanie dôkazov, aby ju predložil.

(2) Predloženie listiny nemožno žiadať alebo môže sa odoprieť z dôvodov, pre ktoré nesmie byť vyslúchnutý alebo je oprávnený odoprieť výpoveď svedok.

K § 37

K odseku 1

Povinnosť predložiť listinu možno uložiť komukoľvek, kto má listinu dôležitú z hľadiska prejednávania veci pri sebe, teda tak účastníkovi konania ako aj inej fyzickej alebo právnickej osobe.

Správny orgán najprv vyzve toho, kto má listinu dôležitú pre konanie pri sebe, aby ju predložil a spravidla mu na to určí primeranú lehotu. Ak listina nebude predložená na základe takejto výzvy, správny orgán vydá rozhodnutie, ktorým uloží povinnosť predložiť listinu. Proti takémuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie (rozklad), správny orgán však môže za podmienok ustanovených v § 55 správneho poriadku vylúčiť odkladný účinok odvolania. Výkon rozhodnutia o uložení povinnosti predložiť listinu je možné zabezpečiť exekučnými prostriedkami na vymáhanie nepeňažných plnení (§ 79 správneho poriadku). Tomu, kto nepredložil listinu, možno uložiť aj pokutu 200 Sk ako poriadkové opatrenie (§ 45 ods. 1 správneho poriadku). Niektoré právne predpisy však umožňujú v prípade nepredloženia požadovaných podkladov (teda aj listín) uložiť oveľa prísnejšie sankcie, najmä vo vzťahu k podnikateľom. Napríklad podľa § 14 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže podnikateľovi, ktorý nesplní povinnosť predložiť úradu v určenej lehote požadované podklady alebo pravdivé informácie alebo neumožní ich preverenie alebo vstup podľa § 11 ods. 2 a 3, môže Protimonopolný úrad Slovenskej republiky uložiť pokutu do výšky jedného milióna Sk.

Náklady spojené s predložením listiny, ktorú má u seba účastník konania, znáša účastník konania sám, inak ich znáša správny orgán (§ 31 ods. 4 správneho poriadku).

K odseku 2

Takisto, ako je to v prípade svedeckej výpovede, predloženie listiny

- *nemožno žiadať, ak by tým došlo k porušeniu štátneho, služobného alebo obchodného (bankového) tajomstva alebo zákonom uloženej (uznanej) povinnosti mlčanlivosti,*
- *možno odoprieť v prípade hrozby trestného stíhania osoby, ktorá má listinu predložiť, resp. v prípade hrozby trestného stíhania osobám blízkym tejto osobe.*

§ 38 **Ohliadka**

(1) Vlastník alebo užívateľ veci je povinný predložiť správnemu orgánu predmet ohliadky alebo strpieť ohliadku na mieste.

(2) Ohliadku nemožno vykonať alebo môže sa odoprieť z dôvodov, pre ktoré nesmie byť vyslúchnutý alebo je oprávnený odoprieť výpoveď svedok.

(3) Na miestnu ohliadku správny orgán prizve účastníka konania a toho, kto je oprávnený predmetom ohliadky nakladať.

K § 38

K odseku 1

Postup pri predložení predmetu ohliadky je taký istý ako v prípade predloženia listiny. Teda, ak osoba, ktorá disponuje s predmetom ohliadky dôležitým na konanie, ho dobrovoľne nepredloží, správny orgán uloží povinnosť predložiť predmet ohliadky rozhodnutím.

Ak predmet ohliadky nie je možné predložiť, správny orgán vykoná ohliadku na mieste. Povinná osoba je povinná strpieť ohliadku, čo znamená umožniť prístup správnemu orgánu a ostatným osobám prizvaným na ohliadku k predmetu ohliadky. Táto povinnosť sa uloží tiež rozhodnutím, ak ju povinná osoba odmieta splniť. Rozhodnutie je takisto ako v prípade predloženia listiny vynutiteľné prostriedkami na vymáhanie nepeňažného plnenia (§ 79 správneho poriadku). Nesplnenie si povinnosti predložiť predmet ohliadky, resp. ju strpieť, môže byť sankciované osobitnými predpismi. Napríklad podľa § 40i zákona č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov môže Národná banka Slovenska tomu, kto bez závažných dôvodov bezdôvodne odmietne predloženie listiny alebo vykonanie ohliadky, uložiť poriadkovú pokutu až do výšky 10 000 Sk.

K odseku 2

Ide o obdobné ustanovenie ako v prípadoch podľa § 35 ods. 2 a 3 a § 37 ods. 2 správneho poriadku.

K odseku 3

Okrem účastníkov konania a toho, kto je oprávnený s predmetom ohliadky nakladať, prizve správny orgán na miestnu ohliadku aj osoby, o ktorých to ustanovuje osobitný právny predpis, prípadne sa s miestnou ohliadkou môže uplatňovať zásada koncentrácie konania. Napríklad podľa § 40 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov, ak správny orgán nariadi ohliadku, prizve všetky dožiadané orgány a osoby a požiada ich, aby svoje stanoviská uplatnili najneskôr na tejto ohliadke; správny orgán na neskôr uplatnené stanoviská a pripomienky neprihliadne a rozhodne v rozsahu podkladu rozhodnutia.

§ 39 **Čestné vyhlásenie**

(1) Správny orgán môže namiesto dôkazu pripustiť čestné vyhlásenie účastníka konania, pokiaľ osobitný právny predpis neustanovuje inak.

(2) Čestné vyhlásenie správny orgán nepripustí, ak tomu bráni všeobecný záujem alebo ak by tým bola porušená rovnosť medzi účastníkmi

konania. Čestným vyhlásením nemožno nahradiť znalecký posudok.

(3) V čestnom vyhlásení je účastník povinný uviesť pravdivé údaje. Správny orgán musí upozorniť účastníka konania na právne následky nepravdivého čestného vyhlásenia.⁵⁾

K § 39

K odsekom 1 a 2

Čestným vyhlásením účastník konania preukazuje určitú skutočnosť bez toho, aby to opieral o nejaký dôkaz. Znamená to, že ak správny orgán pripustí čestné vyhlásenie, tak takéto čestné vyhlásenie nahrádza dôkaz. Je vecou správneho orgánu, či pripustí čestné vyhlásenie alebo nie, okrem prípadov, ak

- *osobitný právny predpis vylučuje čestné vyhlásenie,*
- *osobitný právny predpis výslovne prikazuje použitie čestného vyhlásenia,*
- *by pripustením čestného vyhlásenia bola porušená rovnosť medzi účastníkmi konania,*
- *by sa čestným vyhlásením mal nahradiť znalecký posudok.*

Použitie čestného vyhlásenia nie je možné v konaní vo veciach úžitkových vzorov (§ 21 ods. 1 zákona č. 478/1992 Zb.), v konaní podľa zákona o ochrane topografií polovodičových výrobkov (§ 18 ods. 1 zákona č. 529/1991 Zb.), v konaní podľa zákona o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch (§ 63 ods. 1 zákona č. 527/1990 Zb.). Existuje však oveľa viacej právnych predpisov, ktoré počítajú s inštitútom čestného vyhlásenia pri overovaní určitých skutočností, pričom rôzne čestné vyhlásenia bývajú väčšinou priamo náležitosťou podania [napr. § 37 ods. 2 písm. f) zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve, § 6 ods. 2 písm. b) bod 1 zákona č. 130/1998 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie, § 11 ods. 2 písm. f) a g), § 12 ods. 2 písm. e), § 28 ods. 1 písm. a) a odsek 2 písm. a) zákona č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb, § 27e ods. 3 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí, § 46 ods. 4 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní].

K porušeniu rovnosti účastníkov konania by mohlo dôjsť v prípade, ak by sa pripustilo čestné vyhlásenie u jedného účastníka konania a u druhého by sa v tej istej veci žiadalo predloženie dôkazov, pričom by boli záujmy účastníkov konania protichodné.

Čestné vyhlásenie urobí účastník konania písomne alebo pred správnym orgánom do zápisnice.

K odseku 3

Povinnosť upozorniť na dôsledky nepravdivého čestného vyhlásenia má správny orgán vtedy, ak sám pripúšťa čestné vyhlásenie. Samozrejme tomu tak nebude, ak povinnosť podať čestné vyhlásenie vyplýva priamo zo zákona.

Dôsledkom nepravdivého čestného vyhlásenia môže byť zodpovednosť za priestupok podľa § 21 ods. 1 písm. f) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

§ 40

Predbežné otázky

(1) Ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím viazaný; inak si správny orgán môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

(2) Správny orgán si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, previnenie alebo priestupok, alebo o osobnom stave občana, ak patrí o ňom rozhodovať súdu.

K § 40

K odseku 1

Rozhodnutie správneho orgánu môže závisieť od posúdenia otázky, o ktorej je príslušný rozhodnúť iný orgán. Vo vzťahu k rozhodovaniu správneho orgánu ide o predbežnú otázku. Správny poriadok vychádza striktno zo zásady, že správne orgány sú v správnom konaní viazané právoplatnými rozhodnutiami iných orgánov. V prípade, že sa v konaní vyskytne predbežná otázka, o ktorej sa právoplatne nerozhodlo, správny orgán,

- *ak sa už začalo konanie o predbežnej otázke, vyčká, kým sa takéto konanie neskončí,*
- *ak nebolo začaté konanie o predbežnej otázke, dá podnet na začatie takéhoto konania a počká, kým sa právoplatne nerozhodne alebo si urobí úsudok o predbežnej otázke sám, ak nejde o prípad podľa odseku 2.*

V prvom prípade správny orgán preruší konanie (§ 29 ods. 1 správneho poriadku). V druhom prípade, ak dá podnet na začatie konania, po jeho začatí takisto preruší konanie. V prerušenom konaní môže správny orgán pokračovať, až keď sa o predbežnej otázke právoplatne rozhodne.

Ak si správny orgán urobí úsudok o predbežnej otázke sám, vystavuje sa riziku, že po jeho rozhodnutí vo veci príslušný orgán rozhodne odlišne od posúdenia predbežnej otázky. Toto môže byť dôvodom na obnovu konania podľa § 62 ods. 1 písm. b) správneho poriadku, hlavne keď odlišné posúdenie predbežnej otázky má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

K odseku 2

O tom, či niekto spáchal trestný čin, priestupok alebo sa dopustil iného správneho deliktu, je možné konštatovať iba na základe právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu. Z hľadiska prezumpcie neviny v sankčnom práve nie je teda možné posudzovať tieto otázky ako predbežné.

Takisto správny poriadok vylučuje, aby si správny orgán urobil úsudok o osobnom stave občana, avšak za predpokladu, že patrí o ňom rozhodnúť súdu.

Súd rozhoduje vo vzťahu k osobnému stavu neplatnosti manželstva, určenia, či je manželstvo alebo nie, určenia otcovstva, osvojenia, vo veciach rozvodu, spôsobilosti na právne úkony, vyhlásenia za mŕtveho.

Správny orgán však môže ako predbežnú otázku posúdiť aj veci týkajúce sa osobného stavu, ak príslušným orgánom na rozhodovanie o osobnom stave občana je správny orgán. Môže sa to týkať napríklad štátnoobčianskych vecí (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení

zákona č. 70/1997 Z. z.), prípadne otázok súvisiacich s menom a priezviskom (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení zákona č. 154/1994 Z. z.).

Oddiel 3 Zabezpečenie priebehu a účelu konania

§ 41

Predvolanie

(1) Správny orgán predvolá osoby, osobná účasť ktorých pri prejednávaní veci je nevyhnutná.

(2) V predvolaní správny orgán upozorní na právne následky nedostavenia sa.

K § 41

K odseku 1

Predvolanie je najbežnejší prostriedok, ktorým sa zabezpečuje účasť osoby, ak je to potrebné na vykonávanie procesného úkonu.

Predvolanie má obsahovať

- *označenie orgánu, ktorý ho vydáva,*
- *dôvod predvolania (napr. ústne pojednávanie, svedecká výpoveď, ohliadka),*
- *akej veci sa predvolanie týka (predmet konania),*
- *miesto a čas konania procesného úkonu,*
- *aké doklady (občiansky preukaz), prípadne listiny alebo iné veci má osoba so sebou priniesť,*
- *upozornenie o dôsledkoch nedostavenia sa (odsek 2).*

Správny orgán podľa možností zasiela predvolanie v dostatočnom časovom predstihu, aby predvolaná osoba mala dostatok času zariadiť si svoje veci tak, aby sa mohla na predvolanie dostaviť.

K odseku 2

Následkom nedostavenia sa na ústne pojednávanie môže byť poriadková pokuta podľa § 45 ods. 1 správneho poriadku až do výšky 200 Sk alebo predvedenie, ak sú splnené podmienky podľa § 42 správneho poriadku. Ak s nedostavením sa na predvolanie vzniknú trovy (napr. úkon sa bude musieť opakovať), môže byť dôsledkom bezdôvodného nedostavenia sa na predvolanie aj uloženie povinnosti nahradiť trovy konania (§ 31 ods. 2 správneho poriadku).

Z osobitných predpisov môžu vyplývať aj ďalšie následky nedostavenia sa na predvolanie. Napríklad podľa § 74 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov možno priestupok prejednať v neprítomnosti obvineného, ak sa odmietne dostaviť na ústne pojednávanie, hoci bol riadne predvolaný, alebo sa nedostaví bez náležitého ospravedlnenia alebo bez dôležitého dôvodu.

§ 42

Predvedenie

(1) Účastník konania alebo svedok, ktorý sa bez náležitého ospravedlnenia alebo bez závažných dôvodov na opätovné predvolanie nedostaví na správny orgán a bez osobnej účasti ktorého nemožno konanie uskutočniť, môže byť predvedený.

(2) O predvedenie správny orgán požiada Verejnú bezpečnosť, o predvedenie vojakov v činnnej službe alebo príslušníkov verejných ozbrojených sborov požiada ich náčelníka.

K § 42

K odseku 1

Na to, aby mohlo dôjsť k predvedeniu osoby, musia byť súčasne splnené tieto podmienky:

- *ide o účastníka konania alebo svedka,*
- *osoba bola opätovne predvolaná,*
- *predvolaná osoba sa opätovne nedostavila bez závažných dôvodov,*
- *nemožno bez predvolanej osoby procesný úkon uskutočniť,*
- *predvolaná osoba bola v predvolaní upozornená na právne následky nedostavenia sa.*

Náležitost' ospravedlnenia alebo závažnosť dôvodov posudzuje správny orgán. Z kontextu ustanovenia vyplýva, že nemožno predviesť predvolanú osobu v prípade, keď nedošlo k ospravedlneniu, ale existujú závažné dôvody. Ospravedlniť svoju neúčast' možno aj dodatočne, ak je to spôsobené okolnosťami, ktoré znemožňovali ospravedlniť sa pred termínom ustanoveným v predvolaní (napr. náhla hospitalizácia).

O predvedení osoby vydá správny orgán rozhodnutie. V záujme zabezpečenia účelu predvedenia by takéto rozhodnutie mal doručiť orgán vykonávajúci predvedenie, pričom odvolaniu proti rozhodnutiu je vhodné odňať odkladný účinok, aby sa rozhodnutie mohlo vykonať hneď po jeho doručení.

K odseku 2

O predvedenie požiada správny orgán útvar poriadkovej polície príslušný podľa miesta, kde sa osoba, ktorá sa má predviesť, zdržiava. V prípade, že má byť predvedený vojak ozbrojených síl, príslušník ozbrojeného bezpečnostného zboru, prípadne príslušník služby zriadenej zákonom (Slovenská informačná služba, Vojenské spravodajstvo), požiada správny orgán o predvedenie ich nadriadeného.

§ 43

Predbežné opatrenia

(1) Správny orgán môže pred skončením konania v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre zabezpečenie jeho účelu

- *uložiť účastníkom, aby niečo vykonali, niečoho sa zdržali alebo niečo strpeli;*
- *nariadiť zabezpečenie vecí, ktoré sa majú zničiť alebo urobiť nepotrebnými, alebo ktoré sú potrebné na vykonanie dôkazov.*

(2) Správny orgán predbežné opatrenie zruší, len čo pominie dôvod, pre ktorý bolo nariadené; inak stráca účinnosť dňom, keď rozhodnutie vo veci nadobudlo právoplatnosť.

(3) Odvolanie proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení nemá odkladný účinok.

K § 43

K odseku 1

V prípadoch, keď je potrebné z dôvodu zabezpečenia účelu konania ešte pred vydaním rozhodnutia vo veci urobiť rýchlu a účinnú aj keď dočasnú

úpravu právnych pomerov účastníkov konania alebo zabezpečiť vec, je správny orgán oprávnený vydať v nevyhnutnom rozsahu predbežné opatrenie. Aj keď predbežné opatrenie môže zasahovať do právnych pomerov účastníkov konania, má len dočasný charakter a samo osebe nemôže predjudikovať budúce rozhodnutie.

Predbežné opatrenie sa vydáva rozhodnutím s náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku. Vzhľadom na to, že prípadné odvolanie nemá odkladný účinok (odsek 3), rozhodnutie sa stáva vykonateľným jeho oznámením (§ 51 správneho poriadku).

Niektoré právne predpisy majú osobitné ustanovenia o predbežnom opatrení. Podľa § 12 ods. 6 Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1993 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže môže Protimonopolný úrad Slovenskej republiky vydať predbežné opatrenie, ktorým upraví dočasne právne vzťahy na dobu do konečného rozhodnutia, ak je to na zabezpečenie oprávnených záujmov potrebné, alebo ak by bol výkon konečného rozhodnutia inak zmarený alebo vážne ohrozený.

K odseku 2

Správny orgán je povinný v priebehu konania neustále skúmať, či sú dané dôvody, na základe ktorých bolo predbežné opatrenie vydané. Ak tomu tak nie je, je povinný predbežné opatrenie rozhodnutím zrušiť. Ak k tomu nedôjde, predbežné opatrenie automaticky stráca platnosť právoplatným rozhodnutím vo veci.

K odseku 3

Keďže odkladný účinok odvolania proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení vylučuje priamo zákon, nie je potrebné o tejto skutočnosti rozhodovať. V rozhodnutí o predbežnom opatrení preto postačuje túto skutočnosť konštatovať poučením o odvolaní (rozklade).

§ 44

Dožiadanie

(1) Správne orgány vykonávajú procesné úkony v obvode svojej pôsobnosti.

(2) Ak správny orgán nemôže vykonať niektorý procesný úkon v obvode svojej pôsobnosti alebo ak je to účelné z iných dôvodov, je oprávnený dožiadať o jeho vykonanie iný správny orgán toho istého alebo nižšieho stupňa.

(3) Dožiadaný správny orgán je povinný v medziach svojej pôsobnosti dožiadaniu vyhovieť najneskôr v lehote 15 dní, ak v dožiadaní nie je určená dlhšia lehota.

K § 44

Väčšinu procesných úkonov robí správny orgán, ktorý je príslušný aj vo veci rozhodnúť. V konaní sa však môže vyskytnúť situácia, keď tento orgán nemôže vykonať niektorý procesný úkon, resp. by bolo vykonanie úkonu týmto orgánom obtiažne, neúčelné, prípadne možné iba so značnými nákladmi. Vzhľadom na to správny poriadok umožňuje, aby v takýchto prípadoch vykonal procesný úkon iný správny orgán toho istého stupňa alebo orgán nižšieho stupňa. Možnosť takéhoto postupu vyplývaj aj z § 3 ods. 4 správneho poriadku, podľa ktorého správne orgány okrem iného dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania fyzických osôb a právnických osôb.

Správny orgán musí dožiadanému orgánu presne špecifikovať o vykonanie akého procesného úkonu žiada a dožadovaný orgán je povinný vykonať tento úkon v intenciách obsahu dožiadania s tým, že môže v záujme zistenia skutočného stavu veci ísť aj nad rámec dožiadania (napríklad v rámci vypočutia svedka položí dožiadajúci orgán ďalšie otázky súvisiace s prejednávanou vecou, ktoré vyplynú zo svedeckej výpovede). Ak však dožiadajúci orgán nemôže dožiadaniu vyhovieť (napríklad dožiadanie ide nad rámec jeho pôsobnosti, resp. úkon nemôže ani on vykonať), vráti ho dožadujúcemu orgánu s vysvetlením, prečo nemôže požadovaný úkon urobiť.

§ 45

Poriadkové opatrenia

(1) Tomu, kto sťažuje postup konania, najmä tým, že sa bez závažných dôvodov nedostaví na výzvu na správny orgán, ruší napriek predchádzajúcemu napomenutiu poriadok, bezdôvodne odmieta svedeckú výpoveď, predloženie listiny alebo vykonanie ohliadky, môže správny orgán uložiť poriadkovú pokutu až do výšky 200 Sk; u vojakov v činnej službe a u príslušníkov verejných ozbrojených sborov odovzdá vec na vybavenie podľa disciplinárnych predpisov.

(2) Toho, kto hrubo ruší poriadok, môže správny orgán tiež vykázat z miesta pojednávania; ak je vykázaný účastník konania, môže sa konať v jeho neprítomnosti.

(3) Správny orgán, ktorý poriadkovú pokutu uložil, môže ju odpustiť.

K § 45

K odseku 1

Poriadkové opatrenia sú donucovacími prostriedkami na zabezpečenie priebehu a účelu konania. Poriadková pokuta smeruje voči každému, kto sťažuje postup konania. Poriadkovú pokutu možno teda uložiť tak účastníkovi konania, ako aj svedkom, znalcom, osobám, ktorým sa uložilo predložiť listinu alebo predmet ohliadky, alebo strpieť ohliadku, prípadne ďalším osobám. O uložení poriadkovej pokuty sa vydáva rozhodnutie, proti ktorému je prípustné odvolanie. Poriadkovú pokutu možno uložiť tej istej osobe viackrát, napríklad ak opätovne sťažuje nejakým spôsobom postup konania. Takisto iný donucovací prostriedok (predvedenie) nebráni, aby bola popritom uložená aj pokuta. Niektoré právne predpisy ustanovujú osobitne sankcie za sťažovanie postupu konania. Napríklad podľa § 40i zákona č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov možno uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania do výšky 10 000 Sk, podľa § 14 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže dokonca až do výšky 100 000 Sk.

K odseku 2

Ďalším poriadkovým opatrením je vykázanie z miesta pojednávania. Samozrejme, nie každé porušenie poriadku má za následok vykázanie osoby z pojednávania, ale iba také, ktorého intenzita prakticky znemožňuje viesť pojednávanie. Správny orgán predtým, ako použije tento prostriedok, spravidla upozorní toho, kto ruší pojednávanie, aby s tým prestal.

Na rozdiel od poriadkovej pokuty o vykázaní z miesta pojednávania sa

nevydáva rozhodnutie. Ten, kto bol vykázaný z miesta pojednávania, môže podať proti tomu sťažnosť, ktorá sa vybaví v režime zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach. Neodôvodnené vykávanie účastníka konania z miesta pojednávania môže byť za určitých podmienok aj dôvodom na obnovu konania podľa § 62 ods. 1 písm. c) správneho poriadku.

Oddiel 4 Rozhodnutie § 46

Rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

K § 46

Ustanovujú sa základné podmienky na vydanie rozhodnutia, ktoré vyplývajú aj z iných ustanovení správneho poriadku. V prvom rade ide o zásadu zákonnosti, ktorá je už premietnutá v § 3 ods. 1 prvá veta správneho poriadku. Takisto musí byť rozhodnutie v súlade so zásadami materiálnej pravdy, ktorá je vyjadrená aj v § 3 ods. 4 a § 32 ods. 1 správneho poriadku. Rozhodnutie musí vydať vecne a miestne príslušný orgán a tam, kde je v osobitných predpisoch určená funkčná príslušnosť, aj funkčne príslušný správny orgán (§ 5 až 8 správneho poriadku). Nakoniec rozhodnutie musí mať obsahové a formálne náležitosti ustanovené v § 47 správneho poriadku.

Rozhodnutie môže mať z hľadiska právnych účinkov povahu konštatívnu, teda sa ním určité práva zakladajú, menia alebo zrušujú, alebo deklarátornu, ktorým sa už určité právo vyhlasuje za existujúce, resp. sa konštatuje, že toto právo neexistuje.

Ďalej je dôležité rozoznávať rozhodnutia vo veci, teda rozhodnutia, ktorými sa rozhoduje o predmete veci a tzv. rozhodnutia predbežnej, procesnej a poriadkovej povahy, ktorými sa riešia niektoré otázky, ktoré vznikli počas konania. Správny poriadok pozná tieto rozhodnutia, ktoré nie sú rozhodnutiami vo veci, a teda majú predbežnú, procesnú alebo poriadkovú povahu:

- *rozhodnutie o vylúčení zamestnanca správneho orgánu z pojednávania a rozhodovania vo veci (§ 12 ods. 1 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie o tom, že osoba, ktorá sa domáha účasti v konaní, nie je účastníkom konania (§ 14 ods. 1 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie o ustanovení opatrovníka (§ 16 ods. 1 a 2 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie, ktorým sa určí spoločný splnomocnenec pre viacerých účastníkov konania (§ 17 ods. 5 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie o odpustení zmeškanej lehoty (§ 28 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie o prerušení konania (§ 29 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie, ktorým sa ukladá nahradiť trovy konania (§ 31 ods. 2 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie, ktorým sa ustanoví znalec (§ 36 správneho poriadku),*
- *rozhodnutie, ktorým sa ukladá povinnosť predložiť listinu (§ 37 ods. 1 správneho poriadku),*

- rozhodnutie, ktorým sa ukladá povinnosť predložiť predmet ohliadky, prípadne strpieť ohliadku na mieste (§ 38 ods. 1 správneho poriadku),
- rozhodnutie, ktorým sa nariadi predvedenie (§ 42 správneho poriadku),
- rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia (§ 43 správneho poriadku),
- rozhodnutie o uložení poriadkového opatrenia (§ 45 ods. 1 správneho poriadku),
- rozhodnutie, ktorým sa povolil odklad výkonu rozhodnutia (§ 75 ods. 1 správneho poriadku).

Niekedy sa medzi tieto rozhodnutia zaraďuje aj rozhodnutie o zastavení konania, čo však nie je celkom správne, pretože právoplatným rozhodnutím o zastavení konania sa správne konanie končí.

§ 47

Náležitosti rozhodnutia

(1) Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

(2) Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný právny predpis.

(3) V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval.

(4) Poučenie o odvolaní (rozklade) obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či sa možno proti nemu odvolať (podať rozklad), v akej lehote, na ktorý orgán a kde možno odvolanie podať.

(5) V písomnom vyhotovení rozhodnutia sa uvedie aj orgán, ktorý rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia, meno a priezvisko účastníkov konania. Rozhodnutie musí mať úradnú pečiatku a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby. Osobitné právne predpisy môžu ustanoviť ďalšie náležitosti rozhodnutia.

(6) Chyby v písaní, v počtoch a iné zrejme nesprávnosti v písomnom vyhotovení rozhodnutia správny orgán kedykoľvek aj bez návrhu opraví a upovedomí o tom účastníkov konania.

K § 47

K odseku 1

Vymenúvajú sa základné obsahové náležitosti správneho rozhodnutia. Tieto náležitosti sú ďalej rozvedené v nasledujúcich odsekoch.

V súvislosti s obsahovými náležitosťami rozhodnutia je potrebné uviesť, že nie všetky konania podľa správneho poriadku sa končia rozhodnutím s uvedenými náležitosťami. V niektorých správnych konaniach podľa osobitných predpisov, ak je výsledkom správneho konania vydanie nejakého dokladu, správny orgán vydá rozhodnutie s náležitosťami podľa tohto odseku iba v prípade, ak sa vydanie takéhoto dokladu odoprie. Ide napríklad o vydanie cestovného dokladu (§ 21 ods. 2 zákona č. 381/1997 Z. z. o cestovných dokladoch), zbrojného preukazu (§ 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 246/1993 Z. z. o zbraniach

a strelive), vodičského preukazu, inštruktorského oprávnenia, evidenčného dokladu o zaevidovaní výcvikového zariadenia (§ 124 ods. 2 a 4 zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách). Podobne sa správne rozhodnutie s náležitosťami podľa tohto odseku nevydáva pri kladnom vybavení žiadosti o registráciu občianskeho združenia (§ 9 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. v znení neskorších predpisov) alebo v prípade registrácie politickej strany, resp. politického hnutia (§ 8 ods. 3 zákona č. 424/1991 Zb. o združovaní v politických stranách a v politických hnutiach v znení neskorších predpisov).

K odseku 2

Výroková časť rozhodnutia rieši záväzným spôsobom otázku, ktoré sú predmetom konania. Určujú sa v ňom konkrétne práva alebo povinnosti účastníkov konania, prípadne sa deklaruje, že či určité právo existuje alebo nie. Z výroku preto musí jasne a zrozumiteľne vyplývať, ako sa rozhodlo vo veci. Taktiež musí obsahovať ustanovenie právneho predpisu, na základe ktorého sa rozhodlo. Ak v konaní bolo rozhodnuté o náhrade trov konania, je potrebné túto povinnosť taktiež zakotviť priamo do výroku rozhodnutia. Vo výroku musí byť uvedená aj lehota na plnenie, ak sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť, aby niečo plnil (napríklad lehota na zaplatenie pokuty uloženej za správny delikt). Ak táto náležitosť rozhodnutia chýba, je možné ju dodatočne určiť v rámci výkonu rozhodnutia (§ 71 ods. 1 správneho poriadku). Osobitné predpisy môžu ustanoviť ďalšie náležitosti výroku rozhodnutia (napr. § 77 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch).

K odseku 3

Odôvodnenie rozhodnutia má v podstate odpovedať na otázku, prečo sa rozhodlo tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Musia sa v ňom v prvom rade uviesť skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie, osobitne dôkazy, ktoré boli v konaní vykonané a ako ich správny orgán vyhodnotil. Taktiež je potrebné uviesť aj zdôvodnenie použitia právnych predpisov, o ktoré sa opiera výrok rozhodnutia. V prípade, že správny orgán nevykonal niektoré dôkazy, ktoré navrhli účastníci konania v súlade s § 33 ods. 1 správneho poriadku, je potrebné uviesť, čo ho k tomu viedlo. Odôvodnenie rozhodnutia musí byť presvedčivé, pretože v opačnom prípade môže dôjsť k zrušeniu, resp. zmene rozhodnutia, a to aj napriek tomu, že výroková časť je v súlade so zákonom. V praxi bývajú napríklad dosť často zrušované rozhodnutia, ktorými sa ukladajú pokuty za správne delikty z dôvodu, že výška pokuty, ktorá sa pohybuje v rámci zákonom určeného rozpätia, nie je dostatočne odôvodnená. Rozhodnutie nemusí mať odôvodnenie, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovie v plnom rozsahu.

K odseku 4

Každé rozhodnutie v správnom konaní musí obsahovať poučenie o tom, či ide o rozhodnutie konečné, alebo či je proti nemu prípustné odvolanie (rozklad). Aj v prípade neprávoplatných rozhodnutí správnych orgánov, ktoré preskúmavajú sudy, je potrebné, aby obsahovali poučenie o opravnom prostriedku. V prípade nesprávneho alebo chýbajúceho poučenia o možnosti podať odvolanie (rozklad) sa lehota na podanie odvolania (rozkladu) predlžuje až na tri mesiace (§ 54 ods. 3 správneho poriadku), u opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam

správnych orgánov, ktoré preskúmajú súdy, až na šesť mesiacov (§ 250m ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Rozhodnutie nemusí obsahovať poučenie o tom, že účastníci konania môžu podať návrh na preskúmanie rozhodnutia súdom (žalobu) podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

K odseku 5

Ustanovujú sa formálne náležitosti rozhodnutia. Popri dátume vyhotovenia rozhodnutia sa uvádza aj číslo konania (spisu). Rozhodnutie musí byť opatrené odtlačkom úradnej pečiatky so štátnym znakom, čo vyplýva aj z § 5 ods. 2 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 63/1993 Z. z. o štátnych symboloch Slovenskej republiky a ich používaní v znení neskorších predpisov. Tieto úradné pečiatky sú okrúhle s priemerom 36 mm, po obvode kruhu okolo štátneho znaku je označenie správneho orgánu (§ 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 63/1993 Z. z.). Ak rozhoduje v správnom konaní obec vo veciach, v ktorých vykonáva štátnu správu podľa osobitných predpisov, používa odtlačok úradnej pečiatky so štátnym znakom, nápisom Slovenská republika a názvom obce alebo orgánu územnej samosprávy (§ 5 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 63/1993 Z. z.).

Oprávnenu osobou podpisovať rozhodnutia je vedúci útvaru, ktorý je funkčne príslušný na rozhodovanie. V prípade okresných a krajských úradov je to vedúci odboru, v prípadoch keď rozhoduje v správnom konaní obec, je to starosta obce (primátor).

K odseku 6

Opraviť písomné vyhotovenie rozhodnutia možno iba v prípade, že ide o také chyby, u ktorých je na prvý pohľad zrejmé, že boli spôsobené nedopatrením. O oprave písomného vyhotovenia rozhodnutia sa nevydáva osobitné rozhodnutie, iba sa o tom upovedomia neformálnym listom osoby, ktorým sa doručilo rozhodnutie. Vykonanie opravy nie je časovo limitované.

Z judikatúry

24/97 – Rozhodnutie o uložení pokuty za správny delikt, ktoré je odôvodnené len tým, že pri uložení pokuty bolo prihliadnuté na mieru zavinenia a výška pokuty bola stanovená v rozsahu, ktorý zákon pripúšťa, bez zaoberania sa všetkými hľadiskami, ktoré zákon ako predpoklad takej úvahy o uložení pokuty stanovuje, je v tejto časti nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Odvolačí správny orgán nemôže potvrdiť rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o uložení pokuty a súčasne ho doplniť o ďalšie porušenie povinností, ktoré neboli predmetom konania a rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa.

29/96 – Súd rozhodnutie správneho orgánu podľa ustanovenia § 250j ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ako nepreskúmateľné zruší, ak rozhodnutie nie je náležite odôvodnené (§ 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb.).

Keďže podľa § 250i ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý bol v čase vydania žalobou napadnutého rozhodnutia a dokazovanie sa nevykonáva, nemôže súd prihliadnuť na vyjadrenie žalovaného k žalobe, v ktorom upresňuje žalobcom porušené právne predpisy.

32/96 – *Správny orgán rozhodujúci v poslednom stupni, nie je povinný poučovať účastníkov konania o možnosti domáhať sa preskúmania jeho rozhodnutia súdom podľa piatej časti O. s. p. Táto povinnosť nevyplýva zo zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, ani z iného právneho predpisu.*

§ 48

Zmier

(1) Ak to pripúšťa povaha veci, môžu účastníci konania medzi sebou so schválením správneho orgánu uzavrieť zmier. Správny orgán zmier neschváli, ak odporuje právnym predpisom alebo všeobecnému záujmu.

(2) Schválený zmier je vykonateľný.

K § 48

K odseku 1

Z dikcie ustanovenia vyplýva, že zmier sa pripúšťa iba v prípade, keď v konaní vystupujú aspoň dvaja účastníci konania, ktorých záujmy stoja navzájom proti sebe.

Zmier sa schvaľuje rozhodnutím, v ktorom sa uvedie obsah dohody účastníkov konania. Vzhľadom na to, že v prípade zmieru ide o procesnú dohodu účastníkov konania, je vhodné, aby bolo súčasťou schválenia zmieru aj vyhlásenie účastníkov konania, že sa vzdávajú odvolania proti rozhodnutiu o schválení zmieru. Inak je možné proti rozhodnutiu o schválení zmieru podať odvolanie.

Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov ukladá povinnosť správneho orgánu pri priestupku urážky na cti pokúsiť sa o zmier medzi obvineným z priestupku a osobou, ktorá bola urazená na cti.

K odseku 2

Zmier schválený rozhodnutím správneho orgánu je jeden z podkladov na výkon rozhodnutia (§ 71 ods. 1 správneho poriadku).

§ 49

Lehota pre rozhodnutie

(1) V jednoduchých veciach, najmä ak možno rozhodnúť na podklade dokladov predložených účastníkom konania, správny orgán rozhodne bezodkladne.

(2) V ostatných prípadoch, ak osobitný právny predpis neustanovuje inak, je správny orgán povinný rozhodnúť vo veci do 30 dní od začatia konania; vo zvlášť zložitých prípadoch rozhodne najneskôr do 60 dní; ak nemožno vzhľadom na povahu veci rozhodnúť ani v tejto lehote, môže ju primerane predĺžiť odvolací orgán (orgán príslušný rozhodnúť o rozklade). Ak správny orgán nemôže rozhodnúť do 30, prípadne do 60 dní, je povinný o tom účastníka konania s uvedením dôvodov upovedomiť.

K § 49

Lehoty, v ktorých sú správne orgány povinné vybaviť vec, sú lehotami poriadkovými. Ich uplynutie nemá za následok to, že v danej veci už nemožno rozhodnúť. Ich uplynutie bez toho, aby správny orgán požiadal o ich predĺženie, môže mať za následok pracovnoprávne postihy zamestnancov, ktorí priedahy v konaní spôsobili, prípadne môže dôjsť k atrahácii rozhodovania nadriadeným orgánom (§ 50 správneho

poriadku).

Lehoty na rozhodnutie začínajú plynúť dňom začatia konania (§ 18 ods. 2 správneho poriadku). V odvolacom konaní začína plynúť lehota na rozhodnutie odvolaciemu orgánu až doručením spisového materiálu, teda nie doručením odvolania na príslušný správny orgán. Ak bolo konanie prerušené, tieto lehoty neplynú (§ 29 ods. 5 správneho poriadku).

Pomerne dosť právnych predpisov ustanovuje pre určité druhy správnych konaní osobitné lehoty na rozhodnutie.

V niektorých prípadoch podľa osobitných právnych predpisov však nemajú lehoty na rozhodnutie iba poriadkový charakter. Napríklad podľa § 8 ods. 4 zákona č. 424/1991 Zb. o združovaní v politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov, ak sa splnomocnencovi prípravného výboru do 30 dní od začatia konania od registrácie politickej strany (politického hnutia) nedoručilo rozhodnutie ministerstva vnútra o odmietnutí registrácie, politická strana alebo politické hnutie vzniká dňom nasledujúcim po uplynutí tejto lehoty; tento deň je zároveň dňom registrácie. Podobne je to aj v prípade 40 dňovej nečinnosti ministerstva vnútra v konaní o registrácii občianskeho združenia (§ 8 ods. 5 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov). Z uvedeného vyplýva, že v týchto prípadoch má uplynutie lehoty na rozhodnutie rovnaké následky ako kladné rozhodnutie.

§ 50

Opatrenia proti nečinnosti

Ak to dovoľuje povaha veci a ak nápravu nemožno dosiahnuť inak, správny orgán, ktorý by bol inak oprávnený rozhodnúť o odvolaní, sám vo veci rozhodne, pokiaľ správny orgán príslušný na rozhodnutie nezačal konanie, hoci je na to povinný alebo pokiaľ nerozhodol v lehote ustanovenej v § 49 ods. 2.

K § 50

Opatrenie proti nečinnosti je krajným prostriedkom v prípadoch, keď orgán príslušný na rozhodovanie nezačne konanie alebo konanie bolo začaté, ale nebolo rozhodnuté v lehotách podľa § 49 ods. 2 správneho poriadku. Ďalšou podmienkou je to, že nápravu nemožno dosiahnuť inak a vzhľadom na prejednávanú vec je to možné.

V prípade, že odvolací orgán stiahne na seba rozhodovanie, rozhoduje ako prvostupňový orgán, a proti jeho rozhodnutiu možno podať odvolanie, ak to zákon pripúšťa. Aj keď to z ustanovenia celkom nevyplýva, teória pripúšťa atrahovanie rozhodovania aj v prípade nečinnosti správneho orgánu v odvolacom konaní, prípadne v konaní o obnove konania alebo v konaní o preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

§ 51

Oznámenie rozhodnutia

(1) Rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia. Deň doručenia rozhodnutia je dňom jeho oznámenia.

(2) Účastníkovi konania, ktorý je prítomný, môže sa rozhodnutie oznámiť ústnym vyhlásením; deň ústneho vyhlásenia rozhodnutia je dňom

oznámenia rozhodnutia len vtedy, pokiaľ sa prítomný účastník konania vzdal nároku na doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia.

K § 51

Rozhodnutie v správnom konaní možno oznámiť dvoma spôsobmi.

Prvým, obvyklejším spôsobom je doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia. Písomné vyhotovenie rozhodnutia sa doručuje do vlastných rúk účastníkovi konania alebo jeho zástupcovi, prípadne v zákone ustanovených prípadoch prostredníctvom verejnej vyhlášky (§ 26 ods. 1 správneho poriadku).

Druhou možnosťou je oznámenie rozhodnutia ústnym vyhlásením. Na to, aby bolo rozhodnutie oznámené jeho ústnym vyhlásením, musia byť súčasne splnené tieto podmienky:

- *účastník konania musí byť prítomný na ústnom vyhlásení rozhodnutia,*
- *účastník konania sa vzdá nároku na doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia; vzdanie sa musí byť písomne zachytené v zápisnici.*

Deň oznámenia rozhodnutia má význam pre zistenie právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia. Deň po oznámení rozhodnutia totiž začína plynúť lehota na podanie odvolania (rozkladu), ak ho zákon pripúšťa, v opačnom prípade rozhodnutie nadobúda dňom jeho oznámenia právoplatnosť. Ak nie je proti rozhodnutiu možné podať odvolanie, alebo ak odvolanie nemá odkladný účinok, dňom oznámenia rozhodnutia sa rozhodnutie stáva vykonateľným.

§ 52

Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia

(1) Rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať (podať rozklad), je právoplatné.

(2) Rozhodnutie je vykonateľné, ak sa proti nemu nemožno odvolať (podať rozklad) alebo ak odvolanie (rozklad) nemá odkladný účinok.

K § 52

K odseku 1

Predpokladom na to, aby sa rozhodnutie stalo právoplatným je, že

- *rozhodnutie bolo riadne oznámené všetkým účastníkom konania (§ 51 správneho poriadku),*
- *žaden z účastníkov konania nemôže podať proti rozhodnutiu riadny opravný prostriedok (odvolanie, rozklad alebo opravný prostriedok na súd proti neprávoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu).*

Nemožnosť podať odvolanie môže vyplývať buď z toho, že proti rozhodnutiu zákon odvolanie nepripúšťa, alebo účastníkovi konania uplynula lehota na podanie riadneho opravného prostriedku. V prvom prípade rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom, keď bolo oznámené poslednému účastníkovi konania, v druhom prípade dňom, keď poslednému účastníkovi konania uplynula lehota na podanie riadneho opravného prostriedku. Z uvedeného vyplýva, že správne rozhodnutie nemôže nadobudnúť právoplatnosť len voči niektorému účastníkovi konania. Takisto rozhodnutie nemôže nadobudnúť právoplatnosť len v niektorej časti, ale iba ako celok.

Právoplatnosť rozhodnutia znamená jeho záväznosť, resp. konečnosť. Znamená to, že aj prekluzívne lehoty, v ktorých je možné vydať

rozhodnutie (napríklad subjektívne a objektívne lehoty na uloženie pokút za tzv. iné správne delikty ustanovené v osobitných predpisoch, prípadne možnosť uloženia sankcie za priestupok), sa viažu na právoplatnosť rozhodnutia a nie na vydanie rozhodnutia v prvom stupni, aj keď sa to v osobitných právnych predpisoch explicitne neuvádza.

Právoplatnosť rozhodnutia však neznamená absolútnu konečnosť rozhodnutia, ak je možné takéto rozhodnutie preskúmať niektorým z mimoriadnych opravných prostriedkov (v rámci obnovy konania, preskúmaním rozhodnutia mimo odvolacieho konania, preskúmaním rozhodnutia na základe protestu prokurátora a preskúmaním právoplatného rozhodnutia súdom).

K odseku 2

Vykonateľnosť rozhodnutia je treba predovšetkým vzťahovať k možnosti vynútiť si právnymi prostriedkami splnenie povinnosti obsiahnutej vo výroku rozhodnutia. Z tohto pohľadu je vykonateľnosť základnou podmienkou pre výkon rozhodnutia (§ 71 ods. 1 správneho poriadku). Každé právoplatné rozhodnutie je aj vykonateľné, avšak v určitých prípadoch spĺňa podmienku vykonateľnosti aj rozhodnutie, ktoré ešte nenadobudlo právoplatnosť. Ide o prípady, keď zákon (napr. § 43 ods. 3 správneho poriadku) alebo správny orgán (§ 55 správneho poriadku) odníme prípadnému odvolaniu (rozkladu) odkladný účinok.

Štvrtá časť PRESKÚMANIE ROZHODNUTÍ

Oddiel 1

Odvolacie konanie

§ 53

Proti rozhodnutiu správneho orgánu má účastník konania právo podať odvolanie, pokiaľ zákon neustanovuje inak alebo pokiaľ sa účastník konania odvolania písomne alebo ústne do zápisnice nevzdal.

K § 53

Správne konanie je v zásade dvojinštančné. Znamená to, že ak zákon nevyklučuje možnosť podať odvolanie, je odvolanie prípustné proti každému rozhodnutiu vydanému správnym orgánom v prvom stupni. Správny poriadok vylučuje podať odvolanie proti niektorým rozhodnutiam procesnej povahy (napr. § 12 ods. 2, § 28 ods. 3 a § 29 ods. 3 správneho poriadku).

Odvolanie môže podať iba účastník konania. Ak by podanie označené ako odvolanie podala iná osoba ako účastník konania, nešlo by ani o neprípustné odvolanie, ale takéto podanie by sa muselo posúdiť podľa jeho obsahu (§ 19 ods. 2 správneho poriadku). Ak by sa však v takomto podaní niekto domáhal, že rozhodnutím bol priamo dotknutý vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach, správny orgán musí postupovať podľa § 14 ods. 1 správneho poriadku, teda buď ho prizve za účastníka konania a potom odvolanie bude považovať ako riadne podané, alebo rozhodne, že osoba nie je účastníkom konania. To však neplatí v prípadoch, keď osobitný predpis ustanovuje osobitný okruh účastníkov konania (napr. § 72 zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch).

Účastník konania sa môže svojho práva podať odvolanie vzdať. Správny poriadok ustanovuje aj formu takéhoto úkonu. Vzdať sa odvolania je možné až po oznámení rozhodnutia.

Správny poriadok osobitne neupravuje možnosť vziať podané odvolanie späť. Vzhľadom na to, že s odvolaním disponuje účastník konania, je treba túto možnosť pripustiť, a to až kým sa o odvolaní právoplatne nerozhodne. Späťvzatím odvolania rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, samozrejme to neplatí, ak plynie lehota na odvolanie inému účastníkovi konania, resp. ak iný účastník konania podal odvolanie v lehote.

Z judikatúry

70/98 – Možnosť vzdať sa odvolania vyplýva z dispozičnej zásady, ktorá sa viaže bezvýhradne na začatie odvolacieho konania. Podanie odvolania je subjektívnym právom účastníka konania. Preto sa účastník konania môže uplatnenia tohto svojho práva vzdať.

Podmienkou právne účinného vzdania sa odvolania je, aby k nemu došlo na základe výslovného prejavu vôle oprávnenej osoby urobeného voči správnomu orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, a to buď písomným podaním, alebo ústne do zápisnice. Dôvody vzdania sa odvolania nemusí účastník konania uvádzať. Platne sa vzdať svojho práva – podať odvolanie, môže účastník konania po oznámení rozhodnutia – prevzatí písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia (§ 51 správneho poriadku).

§ 54

(1) Odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(2) Odvolanie treba podať v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia, ak inú lehotu neustanovuje osobitný právny predpis.

(3) Pokiaľ účastník konania v dôsledku nesprávneho poučenia alebo pre to, že nebol poučený vôbec, podal opravný prostriedok po lehote, predpokladá sa, že ho podal včas, ak tak urobil najneskôr do 3 mesiacov odo dňa oznámenia rozhodnutia.

K § 54

K odseku 1

Vecne a miestne príslušným miestom na podanie odvolanie je orgán, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie. Znamená to, že nie je správne adresovať odvolanie na správny orgán, ktorý je príslušný o odvolaní rozhodnúť v druhom stupni (§ 58 správneho poriadku). Účastník konania sa v takomto prípade vystavuje riziku zmeškania lehoty, pretože lehota na podanie odvolania naďalej plyní, kým odvolací orgán v súlade s § 20 správneho poriadku nepostúpi odvolanie orgánu, ktorý rozhodol v prvom stupni.

Správny orgán neupravuje osobitne náležitosti, ktoré má odvolanie obsahovať. Z kontextu § 19 ods. 2 správneho poriadku však musí byť z neho zrejmé, kto ho podáva a že ide o účastníka konania, ktorej veci sa týka (označenie napadnutého rozhodnutia) a čo sa navrhuje (zrušiť rozhodnutie, prípadne ho zmeniť). Odvolanie by malo obsahovať aj dôvody, z ktorých sa účastník konania domáha nápravy.

K odseku 2

Ustanovuje sa lehota na podanie odvolania, ktorej začiatok sa odvíja od

oznámenia rozhodnutia (§ 51 správneho poriadku), a to zvlášť u každého účastníka konania. Na zachovanie lehoty postačuje, ak sa v posledný deň lehoty odovzdá na poštovú prepravu, musí byť však adresované príslušnému orgánu (teda orgánu, ktorý rozhodnutie vydal). Lehota na podanie odvolania je zákonnou lehotou a správny orgán ju nemôže predĺžiť a ani skrátiť. Zmeškanie lehoty však môže správny orgán za podmienok ustanovených v § 28 správneho poriadku odpustiť.

K odseku 3

Nedostatky poučenia môžu spočívať v tom, že rozhodnutie neobsahuje žiadne poučenie alebo poučenie je nesprávne, prípadne neúplné. Nesprávnosť poučenia nemusí spočívať iba v uvedení inej lehoty na podanie odvolania, ako ustanovuje zákon, ale aj napríklad v nesprávnom označení miesta, kde je potrebné odvolanie adresovať.

Predĺžená 3 – mesačná lehota na podanie odvolania je tiež lehotou zákonnou a nemožno ju meniť. Odvolanie podané po jej uplynutí je potrebné považovať za oneskorené.

§ 55

(1) Pokiaľ osobitný právny predpis neustanovuje inak, včas podané odvolanie má odkladný účinok.

(2) Ak to vyžaduje naliehavý všeobecný záujem alebo ak je nebezpečenstvo, že odkladom výkonu rozhodnutia utrpí účastník konania alebo niekto iný nenahraditeľnú ujmu, môže správny orgán odkladný účinok vylúčiť; naliehavosť treba riadne odôvodniť. Odkladný účinok nemožno vylúčiť, ak tak ustanovuje osobitný právny predpis.

(3) Proti rozhodnutiu o vylúčení odkladného účinku sa nemožno odvolať.

K § 55

Odkladný účinok rozhodnutia znamená, že až do vybavenia odvolania sa odkladá právoplatnosť napadnutého rozhodnutia. Odkladný účinok sa vzťahuje aj k vykonateľnosti rozhodnutia, avšak môže byť v zákone ustanovených prípadoch vylúčený. Odkladný účinok rozhodnutia vo vzťahu k jeho vykonateľnosti môže byť vylúčený priamo v zákone vo vzťahu k určitému rozhodovaniu alebo za podmienok ustanovených v § 55 ods. 2 správneho poriadku (prípadne v osobitnom zákone), môže správny orgán odkladný účinok vylúčiť rozhodnutím.

Odkladný účinok priamo zo zákona nemá napríklad odvolanie proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení (§ 43 ods. 3 správneho poriadku), odvolanie proti rozhodnutiu o odňatí cestovného dokladu (§ 21 ods. 3 zákona č. 381/1997 Z. z. o cestovných dokladoch), odvolanie proti rozhodnutiu o odňatí vodičského oprávnenia alebo obmedzení jeho rozsahu a o zadržaní vodičského preukazu (§ 124 ods. 5 zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách).

Všeobecné podmienky, za ktorých možno vylúčiť odkladný účinok odvolania rozhodnutím, ustanovuje § 55 ods. 2 správneho poriadku. Dôvodom na odňatie odkladného účinku odvolania môže byť

- naliehavý všeobecný záujem,
- nebezpečenstvo nenahraditeľnej ujmy.

Vylúčiť odkladný účinok odvolania možno v rozhodnutí vo veci samej, ale aj dodatočným samostatným rozhodnutím. Vylúčenie odkladného účinku

odvolania je potrebné v rozhodnutí riadne odôvodniť. Osobitný predpis môže ustanoviť, že odkladný účinok odvolania nemožno vylúčiť. Tak tomu je napríklad podľa § 81 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, podľa ktorého včas podané odvolanie proti rozhodnutiu o priestupku má vždy odkladný účinok. Rozhodnutie o vylúčení odkladného účinku odvolania je konečné a nadobúda právoplatnosť dňom jeho oznámenia.

§ 56

Správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, upovedomí ostatných účastníkov konania o obsahu podaného odvolania, vyzve ich, aby sa k nemu vyjadrili, a podľa potreby doplní konanie vykonaním novonavrnutých dôkazov.

K § 56

Podobne, ako je tomu v § 18 ods. 3 správneho poriadku pri začatí konania vo veci, aj v odvolacom konaní sa ustanovuje povinnosť správneho orgánu oboznámiť ostatných účastníkov konania o podanom odvolaní. Vo väčšine prípadov správny orgán zasiela kópiu odvolania ostatným účastníkom konania, aj keď podľa správneho poriadku je postačujúca aj informácia o obsahu podaného odvolania. Zároveň s oboznámením účastníkov konania o podanom odvolaní ich správny orgán vyzve, aby sa k jeho obsahu vyjadrili a určí im na to primeranú lehotu. V prípade, že si túto povinnosť nesplní správny orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni, musí to urobiť odvolací orgán po postúpení odvolania.

Doplnenie dokazovania vykonáva orgán, ktorý rozhodnutie vydal najmä v prípadoch, ak takáto potreba vyplynie z podaného odvolania, prípadne z vyjadrení účastníkov konania k podanému odvolaniu. V prípade, že dôjde k vykonaniu novonavrnutých dôkazov, je potrebné či už prvostupňovým alebo odvolacím orgánom zabezpečiť právo účastníkov konania podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku.

§ 57

(1) Správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, môže o odvolaní sám rozhodnúť, ak odvolaniu v plnom rozsahu vyhovie a ak sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania ako odvolateľa alebo ak s tým ostatní účastníci konania súhlasia.

(2) Ak nerozhodne správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, o odvolaní, predloží ho spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď mu odvolanie došlo.

K § 57

K odseku 1

Ustanovujú sa podmienky, za ktorých môže orgán, ktorý rozhodnutie vydal, rozhodnúť o odvolaní.

Prvou podmienkou možnosti rozhodnúť v rámci autoremedúry je, že sa vyhovie v plnom rozsahu všetkým požiadavkám účastníka konania, ktoré uplatnil v odvolaní. Druhou podmienkou je, že sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania, alebo že ostatní účastníci konania s návrhmi uvedenými v odvolaní súhlasia. Súhlas ostatných účastníkov konania si

musí správny orgán vyžiadať ešte pred vydaním rozhodnutia v rámci autoremedúry a musí byť písomný alebo urobený ústne do zápisnice.

Aj keď je rozhodnutie vydané v rámci autoremedúry v podstate rozhodnutím o odvolaní, nemožno aplikovať § 59 ods. 4 správneho poriadku. Rozhodnutie vydané v rámci autoremedúry je totiž stále rozhodnutím prvostupňového orgánu, a preto je možné proti nemu podať odvolanie.

K odseku 2

V prípade, že prvostupňový orgán nerozhodne o odvolaní v rámci autoremedúry, je povinný predložiť vec na rozhodnutie odvolaciemu orgánu. Spisový materiál musí doplniť aj o nové dôkazy, ktoré vykonal, ako aj o svoje stanovisko k podanému odvolaniu. Toto stanovisko má obsahovať v prvom rade posúdenie odvolania z hľadiska jeho včasnosti a prípustnosti a potom vyjadrenie k tvrdeniam uvedeným v odvolaní. Tridsaťdňová lehota na predloženie odvolania je lehotou poriadkovou a jej uplynutie nemá za následok zánik povinnosť predložiť vec na rozhodnutie odvolaciemu orgánu.

§ 58

(1) Odvolacím orgánom je správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správne orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(2) V konaní pred národnými výbormi rozhoduje o odvolaní príslušný odbor národného výboru najbližšie vyššieho stupňa, ak o odvolaní nerozhoduje správna komisia národného výboru⁶⁾ najbližšie vyššieho stupňa zriadená podľa osobitných právnych predpisov, prípadne komisia tohto národného výboru.⁷⁾

(3) O odvolaní proti rozhodnutiu orgánu krajského národného výboru rozhoduje príslušný ústredný orgán štátnej správy, na Slovensku v rámci svojej pôsobnosti príslušný orgán Slovenskej národnej rady.

(4) Ak v správnom konaní rozhodoval orgán štátnej organizácie, rozhoduje o odvolaní správny orgán, ktorý organizáciu riadi.

K § 58

K odseku 1

Ustanovuje sa vecná príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie vecí odvolacím orgánom. Vecnú príslušnosť na odvolanie však upravujú aj osobitné zákony. V rámci všeobecnej miestnej štátnej správy (sústava krajských úradov a okresných úradov) je vecná príslušnosť na odvolanie upravená v § 6 ods. 2 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy, podľa ktorého krajský úrad vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni konajú okresné úrady, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Krajský úrad nebude príslušný na rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam okresného úradu predovšetkým v prípadoch, keď osobitné zákony zverujú rozhodovaniu o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam okresných úradov súdom (napr. § 9 ods. 3 a 6 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku). Odvolacím orgánom vo veciach, v ktorých v správnom konaní rozhoduje v prvom stupni obec, je okresný úrad, ak osobitný zákon neustanovuje inak [§ 5 ods. 3 písm. c) zákona č. 222/1996 Z. z.]. Aj v prípade iných

orgánov verejnej správy je vecná príslušnosť na odvolanie upravená v zákonoch, ktoré tieto orgány zriadili. Napríklad podľa § 18 ods. 2 písm. p) bod 2 zákona č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti je krajský úrad práce odvolacím orgánom proti rozhodnutiu okresného úradu práce.

K odseku 2

V súčasnosti nie je zákonom ustanovená funkčná príslušnosť na rozhodovanie o odvolaní tak, ako to bolo podľa § 58 ods. 2 správneho poriadku za sústavy národných výborov. Nepriamo však funkčná príslušnosť vyplýva pre rozhodovanie krajských úradov z § 9 zákona č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy, podľa ktorého odbory krajského úradu rozhodujú v administratívnych veciach na jednotlivých úsekoch štátnej správy samostatne. Z uvedeného vyplýva, že funkčne príslušný na rozhodovanie o odvolaní proti rozhodnutiu okresného úradu bude ten odbor krajského úradu, ktorý riadi výkon štátnej správy na úseku, na ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie.

K odseku 3 a 4

Podobne, ako to bolo v prípade krajských národných výborov, aj o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských úradov v prvom stupni rozhodujú ministerstvá a iné ústredné orgány štátnej správy príslušné podľa úseku štátnej správy, na ktorom bolo vydané rozhodnutie [§ 11 ods. 2 písm. a) zákona č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy]. Osobitné zákony tiež ustanovujú, kedy ministerstvá a iné ústredné orgány štátnej správy rozhodujú o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam orgánov štátnej správy, ktoré riadia. Napríklad podľa § 39a písm. c) zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky rozhoduje o odvolaniach vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol Hlavný banský úrad.

Príslušnosť na rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v správnom konaní právnickými osobami, ktoré vykonávajú štátnu správu, upravujú právne predpisy na príslušnom úseku štátnej správy. Napríklad podľa § 5 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov krajské úrady a okresné úrady vykonávajú štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhoduje riaditeľ školy a riaditeľ školského zariadenia.

§ 59

(1) Odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni.

(2) Ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

(3) Odvolací orgán rozhodnutie zruší a vec vráti správnenému orgánu, ktorý ho vydal, na nové prejednanie a rozhodnutie, pokiaľ je to vhodnejšie najmä z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti; správny orgán je právnym názorom odvolacieho orgánu viazaný.

(4) Proti rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno ďalej odvolať.

K § 59

K odseku 1

Odvolacie konanie na druhom stupni začína doručením spisového materiálu s odvolaním orgánu, ktorý je príslušný o ňom rozhodnúť (§ 58 správneho poriadku). Vtedy aj začína plynúť odvolaciemu orgánu poriadková lehota na vydanie rozhodnutia.

Odvolací orgán nie je obmedzený pri rozhodovaní o odvolaní obsahom podania. Naopak, je povinný preskúmať správnosť prvostupňového rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo v celom rozsahu. V rámci odvolacieho konania však možno rozhodovať iba o veci, ktorá bola predmetom rozhodnutia v prvom stupni.

Správny orgán pri preskúmaní podania označeného ako odvolanie má v prvom rade skúmať, či ho podal účastník konania, či bolo podané v lehote a či je proti rozhodnutiu, ktorého sa podanie týka, prípustné odvolanie. Ak zistí, že odvolanie nespĺňa podmienky, čo do jeho včasnosti a prípustnosti, správny orgán postupuje podľa § 60 správneho poriadku.

Doplnenie dokazovania odvolacím orgánom prichádza do úvahy, keď je potrebné zadovážiť niektoré dôkazy za účelom spoľahlivého zistenia skutkového stavu. Vady, ktoré môže odvolací orgán odstrániť, spočívajú napríklad v oboznámení účastníkov konania s odvolaním, ak tak neurobil prvostupňový orgán alebo v poskytnutí možnosti účastníkov konania vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a spôsobe jeho zistenia (§ 33 ods. 2 správneho poriadku), ak tak nemohli urobiť v prvostupňovom konaní.

K odsekom 2 a 3

Ustanovujú sa možnosti, ktoré má odvolací orgán pri rozhodovaní o odvolaní. Odvolací orgán teda môže

- odvolanie zamietnuť a rozhodnutie potvrdiť,
- rozhodnutie zmeniť,
- rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému orgánu na nové konanie,
- rozhodnutie zrušiť.

Aj keď to nie je v § 59 uvedené, správny orgán môže v odvolacom konaní ešte konania zastaviť, ak sú splnené podmienky podľa § 30 správneho poriadku, čím sa tiež správne konanie ukončí.

Správny orgán rozhodnutie potvrdí a odvolanie zamietne v prípade, ak prvostupňové konanie prebehlo správne a rozhodnutie v prvom stupni zodpovedalo zisteniam v tomto konaní alebo sa potvrdila správnosť prvostupňového rozhodnutia novým dokazovaním v odvolacom konaní.

Ku zmene rozhodnutia môže dôjsť vtedy, keď bol v prvostupňovom konaní spoľahlivo zistený skutkový stav veci, prípadne bol spoľahlivo zistený na základe doplneného dokazovania v odvolacom konaní, ale rozhodnutie nezodpovedá tomuto zistenému stavu veci. V tomto prípade ide o vecnú zmenu rozhodnutia, ktorá môže byť čiastočná, ak sa zmenia niektoré časti výroku rozhodnutia, ale môže dôjsť tiež k úplnej zmene výroku rozhodnutia. Odvolací orgán by mal byť pri zmene rozhodnutia opatrný, pretože v prípade úplne opačného rozhodnutia, ako rozhodol prvostupňový orgán, sa právoplatne rozhodne vo veci a účastník konania už nemôže takéto rozhodnutie napadnúť riadnym opravným prostriedkom. Ku zmene rozhodnutia môže dôjsť aj v prípade, že rozhodnutie je po obsahovej stránke správne, ale nebolo správne aplikované ustanovenie právneho predpisu. V takomto prípade ide o formálnu zmenu, v rámci ktorej sa nahradí iba nesprávna citácia právneho predpisu. Teória

pripúšťa aj zmenu odôvodnenia rozhodnutia. Vzhľadom však na to, že každé rozhodnutie má svoje odôvodnenie, nie je potrebné priamo nahradzovať v rozhodnutí odvolacieho orgánu nesprávne časti odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia. Je úplne postačujúce, keď odvolací orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia poukáže na nesprávne časti odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia, pričom svoje rozhodnutie odôvodní tými skutočnosťami, ktorými došlo k zisteniu skutočného stavu vecí.

Odvolací orgán prvostupňové rozhodnutie zruší a vec vráti na nové konanie najmä vtedy, keď je potrebné doplniť dokazovanie v takom rozsahu, že to nie je v možnostiach odvolacieho orgánu, resp. by to nebolo účelné. Správny orgán pri zrušení rozhodnutia a vrátení veci na nové konanie má v odôvodnení rozhodnutia usmerniť prvostupňový orgán, akým smerom má nové konanie uskutočniť, a to tak po stránke vecnej, ako aj formálnoprávnej. Prvostupňový orgán je povinný sa riadiť týmto názorom odvolacieho orgánu, samozrejme do tej miery, v ktorej to neodporuje prípadným novým skutkovým zisteniam v novom konaní.

Zrušenie prvostupňového rozhodnutia bez toho, aby sa vec vrátila na nové konanie, prichádza do úvahy najmä keď

- správny orgán rozhodol vo veci, hoci na to nebol príslušný,
- správny orgán rozhodol vo veci, o ktorej právo nepripúšťa rozhodovať, resp. na prejednanie ktorej sa nevzťahuje zákon o správnom konaní,
- správny orgán uložil protiprávne povinnosť účastníkovi konania.

Niektoré osobitné predpisy obmedzujú odvolací orgán vo vyššie uvedených možnostiach rozhodnúť o odvolaní. Napríklad v priestupkovom práve sa uplatňuje zásada *reformatio in peius*, ktorá všeobecne v správnom procese neplatí. Podľa tejto zásady nemôže odvolací orgán zmeniť uloženú sankciu v neprospech obvineného, ak nezistí nové podstatné skutkové okolnosti (§ 82 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch). Pri rozhodovaní okresného úradu o odvolaní proti rozhodnutiu obce platí zase iba kasačný princíp, čiže okresný úrad nemôže rozhodnutie obce zmeniť (§ 27 ods. 1 bod 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov). Takisto je to aj v prípade rozhodovania súdov o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

K odseku 4

Rozhodnutie o odvolaní je konečné. Je však potrebné zdôrazniť, že znenie odseku 4 je potrebné vzťahovať iba k rozhodnutiu odvolacieho orgánu, pretože o odvolaní môže rozhodnúť v rámci autoremedúry aj orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Proti takémuto rozhodnutiu je však možné podať odvolanie. Naopak, za konečné je potrebné považovať rozhodnutie odvolacieho orgánu, ktorý v odvolacom konaní zastaví konanie podľa § 30 správneho poriadku.

Z judikatúry

71/98 – Účelom odvolacieho konania v správnom konaní je vždy len preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa. V rámci odvolacieho konania nemožno rozhodovať o veci ako o novej veci, ktorá nebola predmetom rozhodovania správneho orgánu prvého stupňa.

§ 60

Odvolačný orgán je povinný preskúmať i oneskorené alebo neprípustné odvolanie z toho hľadiska, či neodôvodňuje obnovu konania alebo zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania; inak odvolanie zamietne.

K § 60

Oneskorené odvolanie je podanie, ktoré podal účastník konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie, avšak až po uplynutí lehoty ustanovenej na podanie odvolania.

Neprípustné odvolanie je odvolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je možné podať odvolanie (napr. proti rozhodnutiu o vylúčení pracovníka správneho orgánu – § 12 ods. 2 správneho poriadku, proti rozhodnutiu o návrhu na odpustenie lehoty – § 28 ods. 3 správneho poriadku). V prípade, že podanie označené ako odvolanie podá osoba, ktorá nie je účastníkom konania, nejde o neprípustné odvolanie, a teda pri takomto podaní nie je potrebné postupovať podľa § 60 správneho poriadku. Z obsahu takéhoto podania však môže vyplývať, že ide o podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, a ak sú na to dôvody, môže dôjsť k postupu podľa § 65 a nasl. správneho poriadku.

V prípade oneskoreného alebo neprípustného odvolania môžu nastať dve situácie. Správny orgán pri jeho posudzovaní môže dôjsť k záveru, že nie sú dôvody na obnovu konania alebo na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania a v takomto prípade vydá správny orgán rozhodnutie, ktorým zamietne odvolanie ako oneskorené, resp. neprípustné. Ak však odvolací orgán z podania zistí, že je dôvod na obnovu konania, resp. na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, bude postupovať podľa § 62 a nasl. správneho poriadku alebo podľa § 65 a nasl. správneho poriadku. Konkrétne, ak zistí, že je daný niektorý z dôvodov na obnovu konania, tak nariadi obnovu konania, ak zistí, že bol porušený všeobecne záväzný právny predpis a sú popritom splnené ďalšie podmienky podľa § 65 až 68 správneho poriadku, začne konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

§ 61

(1) Proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy (príslušného orgánu Slovenskej národnej rady), vydanému v prvom stupni, možno podať na tomto orgáne v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia rozklad; včas podaný rozklad má odkladný účinok.

(2) O rozklade rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy (orgánu Slovenskej národnej rady) na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie. Proti tomuto rozhodnutiu sa nemožno odvolať.

(3) Ustanovenia o odvolacom konaní sa primerane vzťahujú aj na konanie o rozklade.

K § 61

K odseku 1

Správny poriadok špecificky upravuje problematiku riadneho opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy. Špecifickosť spočíva jednak v označení takéhoto opravného prostriedku (rozklad), ako aj v spôsobe jeho vybavenia (o odvolaní

rozhoduje ten istý orgán, čiže je obmedzený devolutívny účinok odvolania).

Formuláciu odseku 1 je potrebné chápať v spojení s odsekom 3. Znamená to, že rozklad je prípustný proti každému rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy, ak zákon neustanovuje inak. Teda ani proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy, napríklad o prerušení konania, nebude možné podať rozklad (§ 29 ods. 3 správneho poriadku). Takisto je to aj s odkladným účinkom včas podaného rozkladu. Podobne, ako je to v prípade odvolania, ani rozklad nebude mať odkladný účinok, ak to vylúči osobitný predpis, alebo ak sa odkladný účinok rozkladu odníme v rozhodnutí ústredného orgánu štátnej správy.

Lehota na podanie rozkladu je takisto ako v prípade odvolania 15 dní, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

K odseku 2

Rozhodovanie o rozklade sa priamo zveruje vedúcemu ústredného orgánu štátnej správy. V jeho neprítomnosti môže o rozklade rozhodnúť aj osoba, ktorá ho na základe zákona zastupuje (štátny tajomník ministra podľa § 2 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy v znení neskorších predpisov).

Nedostatok devolutívneho účinku rozkladu má zmierniť povinnosť ustanoviť si na rozhodovanie o rozklade osobitnú komisiu. Táto komisia môže byť kreovaná ad hoc, teda osobitne pre každý prípad, alebo môže vedúci ústredného orgánu štátnej správy zriadiť stálu komisiu. V záujme objektivity návrhov, ktoré komisia predkladá vedúcemu ústredného orgánu štátnej správy, je vhodné, aby v komisii nemali prevahu zamestnanci príslušného ústredného orgánu štátnej správy. Komisia je však iba poradným orgánom, a preto jej návrhy majú iba odporúčajúci charakter. Takisto, ako je to v prípade rozhodnutia o odvolaní (§ 59 ods. 4), aj rozhodnutie o rozklade je rozhodnutím konečným.

Oddiel 2

Obnova konania

§ 62

(1) Konanie pred správnym orgánom ukončené rozhodnutím, ktoré je právoplatné, sa na návrh účastníka konania obnoví, ak

- vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať podstatný vplyv na rozhodnutie a nemohli sa v konaní uplatniť bez zavinenia účastníka konania;
- rozhodnutie záviselo od posúdenia predbežnej otázky, o ktorej príslušný orgán rozhodol inak;
- nesprávnym postupom správneho orgánu sa účastníkovi konania odňala možnosť zúčastniť sa na konaní, ak to mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie a ak sa náprava nemohla urobiť v odvolacom konaní;
- rozhodnutie vydal vylúčený orgán (§ 9 a 13), ak to mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie a ak sa náprava nemohla urobiť v odvolacom konaní;
- rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré sa ukázali ako nepravdivé, alebo rozhodnutie sa dosiahlo trestným činom.

(2) Správny orgán nariadi obnovu konania z dôvodov uvedených v odseku 1, ak je na preskúmaní rozhodnutia všeobecný záujem.

(3) Obnova konania nie je prípustná, ak bol rozhodnutím účastníkovi konania udelený súhlas na občianskoprávne alebo pracovnoprávne konanie, alebo ak sa rozhodlo vo veci osobného stavu občana a účastník konania nadobudol práva dobromyseľne.

K § 62

K odseku 1

Obnova konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý smeruje k náprave skutkových pochybení. Pri splnení zákonných podmienok má účastník konania právny nárok na obnovu konania. Dôsledkom právneho nároku je aj skutočnosť, že o návrhu účastníka konania na obnovu konania musí správny orgán vždy rozhodnúť, musí teda vydať rozhodnutie s náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku, a to bez ohľadu na to, či sa návrhu vyhovie alebo nie.

Podmienky obnovy konania sú:

- *právoplatné rozhodnutie,*
- *návrh včas podaný účastníkom konania (jeho zástupcom),*
- *jeden z dôvodov uvedených v § 62 ods. 1 písm. a) až e) správneho poriadku.*

K jednotlivým dôvodom obnovy konania:

- *k písmenu a) – ide o nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré existovali v čase vydania rozhodnutia, ale nemohli sa uplatniť v konaní bez zavinenia účastníka konania, teda buď ich nepoznal, alebo ich pre objektívnu prekážku nemohol uplatniť (napríklad svedok nebol dostupný). To, či takéto nové skutočnosti alebo dôkazy mohli mať vplyv na rozhodnutie, zhodnotí správny orgán, ktorý rozhoduje o obnove konania. Pri tomto posudzovaní má najmä vychádzať z toho, či novými skutočnosťami alebo dôkazmi dôjde k spochybneniu zásady materiálnej (objektívnej) pravdy;*
- *k písmenu b) – tento dôvod obnovy konania prichádza do úvahy, keď sa správny orgán rozhodol sám posúdiť predbežnú otázku (§ 40 správneho poriadku), ale jeho úsudok o nej bol iný ako následné rozhodnutie príslušného orgánu;*
- *k písmenu c) – pôjde o prípady, keď účastníkovi konania neboli v potrebnom rozsahu poskytnuté procesné práva (napríklad § 33 ods. 2 správneho poriadku). Podobne, ako je tomu v písmene a), ukrátenie práv účastníkovi konania musí mať podstatný vplyv na rozhodnutie a navyiac nedošlo k náprave v tomto smere v odvolacom konaní;*
- *k písmenu d) – za tých istých podmienok ako v predchádzajúcom odseku sa obnova konania povolí, ak rozhodnutie vydal správny orgán, ktorý mal byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci;*
- *k písmenu e) – ide o prípady, keď skutkový stav bol zistený na základe nepravdivých dôkazov (napr. svedecká výpoveď, falošná listina), resp. na základe právoplatného rozsudku bolo preukázané, že rozhodnutie bolo dosiahnuté trestným činom (napr. zneužitím právomoci verejného činiteľa alebo korupciou).*

K odseku 2

Obnovu konania nariadi správny orgán aj ex offa, ak je daný niektorý z dôvodov podľa odseku 1 a je na preskúmaní rozhodnutia všeobecný záujem. Zákonodarca chcel zrejme všeobecným záujmom zmierniť povinnosť nariadiť obnovu konania vždy, keď je daný niektorý z dôvodov na obnovu konania a účastníci konania nemajú záujem na preskúmaní rozhodnutia. Pri nariadení obnovy konania sa preto vyžaduje všeobecnejší záujem ako záujem účastníkov konania.

K odseku 3

Obnova konania však nie je prípustná, ak

- bol rozhodnutím udelený účastníkovi konania súhlas na občianskoprávne alebo pracovnoprávne konanie,
- sa rozhodlo vo veci osobného stavu občana a účastník konania nenadobudol práva dobromyseľne,
- to vylučuje osobitný zákon.

Príkladom na súhlas na pracovnoprávne konanie je predchádzajúci súhlas príslušného orgánu štátnej správy (okresný úrad práce) s výpoveďou zamestnancovi so zmenenou pracovnou schopnosťou [§ 50 Zákonníka práce a § 20 ods. 2 písm. t) bod 5 zákona č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov].

Rozhodnutím vo veci osobného stavu občana môže byť rozhodnutie o zmene mena a priezviska podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z.

Obnovu konania vylučuje napríklad zákon o ochrane pred dumpingom pri dovoze tovaru (§ 27 zákona č. 59/1997 Z. z.).

§ 63

(1) Obnovu konania povolí na návrh účastníka konania alebo nariadi správny orgán, ktorý vo veci rozhodol v poslednom stupni.

(2) V návrhu na obnovu konania treba uviesť dôvody obnovy konania a skutočnosti svedčiace o tom, že návrh je podaný včas.

(3) Návrh sa podáva na správnom orgáne uvedenom v odseku 1 v lehote 3 mesiacov odo dňa, keď sa účastník dozvedel o dôvodoch obnovy, najneskôr však do 3 rokov od právoplatnosti rozhodnutia; v rovnakej lehote môže správny orgán obnovu konania nariadiť. Zmeškanie lehoty (§ 28) nemožno odpustiť.

(4) Po uplynutí troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia sa obnova povolí alebo nariadi len vtedy, ak sa rozhodnutie dosiahlo trestným činom.

(5) Proti rozhodnutiu o obnove konania možno podať odvolanie (rozklad). Rozhodnutie o povolení alebo nariadení obnovy má odkladný účinok, pokiaľ sa napadnuté rozhodnutie ešte nevykonalo.

K § 63

K odseku 1

Ustanovuje sa vecná príslušnosť na povolenie alebo nariadenie obnovy konania. Príslušným je ten správny orgán, ktorý vo veci rozhodol v poslednom stupni. V prípade, že bolo vo veci konané aj na druhom stupni, bude teda týmto správnym orgánom odvolací orgán, samozrejme, ak nedošlo druhostupňovým orgánom k zrušeniu rozhodnutia a vráteniu veci na nové prejednanie a v novom konaní sa rozhodnutie správoplatnilo

na prvom stupni. Vtedy by bol príslušným orgánom ten, ktorý opätovne rozhodol v prvom stupni.

K odseku 2

Všeobecné náležitosti podania podľa § 19 ods. 2 správneho poriadku sa dopĺňajú o dôvody obnovy konania a o preukázanie skutočnosti, že návrh bol podaný včas. Účastník konania musí uviesť v návrhu na obnovu konania, z ktorého z dôvodov podľa odseku 1 žiada obnovu konania povoliť. Čo sa týka včasnosti návrhu, musí uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch na obnovu konania (teda preukázať zachovanie subjektívnej lehoty) a kedy napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť (vo vzťahu k objektívnej lehote).

K odsekom 3 a 4

Pre nariadenie obnovy konania správnym orgánom platí iba objektívna (trojročná) lehota. Vyplýva to jednak z gramatického výkladu odseku 3 ako aj z dôvodu, že subjektívna lehota sa viaže na vedomosť účastníka konania o dôvodoch obnovy konania, a nie na vedomosť správneho orgánu.

Odsek 4 nie je zosúladený s odsekom 3, pretože umožňuje obnovu konania povoliť len do troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia (okrem obnovy konania z dôvodu trestného činu), avšak podľa odseku 3 stačí podať do troch rokov návrh na obnovu konania. Z dikcie odseku 4 však vyplýva, že až na uvedenú výnimku nemožno po uplynutí trojročnej lehoty povoliť obnovu konania, a teda tým sa v skutočnosti skraca aj objektívna lehota na podanie návrhu na obnovu konania, a to o čas, ktorý je potrebný na vybavenie tohto návrhu, samozrejme, ak nejde o prípad, keď sa rozhodnutie dosiahlo trestným činom.

K odseku 5

V prípade, že výkon rozhodnutia nebol ukončený, musí sa po povolení alebo nariadení obnovy konania odložiť.

§ 64

(1) Nové konanie vo veci uskutoční správny orgán, ktorého rozhodnutia sa dôvod obnovy konania týka; ak sa dôvod obnovy konania týka rozhodnutia správnych orgánov prvého i druhého stupňa, nové konanie uskutoční správny orgán prvého stupňa.

(2) Pokiaľ sa dôvod obnovy konania týka iba konania pred odvolacím orgánom, spojí sa rozhodnutie o obnove konania s novým rozhodnutím vo veci.

(3) Novým rozhodnutím vo veci sa pôvodné rozhodnutie zrušuje.

(4) Proti novému rozhodnutiu vo veci sa možno odvolať (podať rozklad).

K § 64

K odsekom 1 a 2

Ustanovuje sa príslušnosť na uskutočnenie nového konania.

V prípade, že sa dôvod obnovy konania týka tak rozhodnutia prvého stupňa ako aj rozhodnutia odvolacieho orgánu, je príslušným orgánom na nové konanie správny orgán prvého stupňa.

Ak sa dôvod obnovy konania týka iba rozhodnutia odvolacieho orgánu, je príslušným orgánom na nové konanie správny orgán druhého stupňa. V tomto prípade spojí sa obnovené konanie s konaním o povolenie obnovy konania.

K odsekom 3 a 4

Rozhodnutím vydaným v obnovenom konaní sa predchádzajúce rozhodnutie vo veci zrušuje, samozrejme až po nadobudnutí jeho právoplatnosti, ktorá závisí aj od toho, či bude proti tomuto rozhodnutiu podané odvolanie (rozklad). Ustanovenie odseku 4 totiž umožňuje podať proti novému rozhodnutiu vo veci odvolanie (rozklad).

Oddiel 3

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

§ 65

(1) Rozhodnutie, ktoré je právoplatné, môže z vlastného alebo iného podnetu preskúmať správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správneho orgánu, ktorý toto rozhodnutie vydal (§ 58), ak ide o rozhodnutie ústredného orgánu štátnej správy (orgánu Slovenskej národnej rady), jeho vedúci na základe návrhu ním ustavenej osobitnej komisie (§ 61 ods. 2).

(2) Správny orgán príslušný na preskúmanie rozhodnutia ho zruší alebo zmení, ak bolo vydané v rozpore so zákonom, všeobecne záväzným právnym predpisom alebo všeobecne záväzným nariadením. Pri zrušení alebo zmene rozhodnutia dbá na to, aby práva nadobudnuté dobromyseľne boli čo najmenej dotknuté.

(3) Pri preskúmaní rozhodnutia vychádza správny orgán z právneho stavu a skutkových okolností v čase vydania rozhodnutia. Nemôže preto zrušiť alebo zmeniť rozhodnutie, ak sa po jeho vydaní dodatočne zmenili rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo.

K § 65

K odseku 1

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania je inštitútom, ktorý umožňuje správneho orgánu zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie, ktoré bolo vydané v rozpore so zákonom alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

Preskúmať mimo odvolacieho konania je možné nielen rozhodnutie vo veci, ale aj iné správne rozhodnutia (napr. rozhodnutia procesnej, poriadkovej alebo predbežnej povahy, ale aj rozhodnutie o povolení obnovy konania alebo jej nariadení).

Podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania môže dať ktokoľvek, teda nielen účastník konania. Podnetu účastníka konania sa však môže vyhovieť aj v rámci autoremedúry (§ 66 správneho poriadku). Preskúmanie rozhodnutia môže iniciovať aj nadriadený správny orgán, ak v rámci kontrolnej činnosti zistí porušenie všeobecne záväzného právneho predpisu.

Podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania možno podať tak na orgán, ktorého sa má rozhodnutie preskúmať, ako aj na nadriadený orgán, ktorý je príslušný na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania. V prípade, že sa podnet podá na orgáne, ktorého rozhodnutie sa má preskúmať, tento orgán ho odstúpi spolu so stanoviskom na nadriadený orgán, ak nejde o podnet podaný účastníkom konania, ktorý možno vybaviť v rámci autoremedúry za podmienok ustanovených v § 66 správneho poriadku.

Z podania, ktorým sa napáda právoplatné rozhodnutie z dôvodu nezákonnosti, musí byť okrem náležitostí podľa § 19 ods. 2 správneho poriadku zrejmé, ktoré ustanovenie, resp. ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu boli porušené a z akého dôvodu.

K odseku 2

Správny orgán pri preskúmaní právoplatných rozhodnutí z dôvodu nezákonnosti musí rešpektovať tieto dve požiadavky, ktoré sú obsiahnuté v odseku 2:

- nápravu rozhodnutia, ktoré je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom,
- chrániť práva, ktoré boli nadobudnuté dobromyseľne tým, že sa zásahy do už právoplatných rozhodnutí budú uskutočňovať v nevyhnutnom rozsahu.

Z uvedeného ako aj z dikcie odseku 1 vyplýva, že nie každé porušenie všeobecne záväzného právneho predpisu bude mať za následok zrušenie alebo zmenu rozhodnutia v mimo odvolacom konaní. V tomto smere sa bude už pred začatím konania o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania potrebné vysporiadať s tým, aké dôsledky bude mať prípadné zrušenie rozhodnutia alebo jeho zmena na právne vzťahy už založené rozhodnutím a do akej miery boli práva nadobudnuté dobromyseľne.

Preskúmanie právoplatných rozhodnutí podľa § 65 a nasl. má dve fázy. Najprv preskúmací orgán posúdi, či sú dôvody na zrušenie alebo zmenu rozhodnutia mimo odvolacieho konania. V prípade, že nie sú, nevydáva o tom rozhodnutie, ale iba neformálnym listom oznámi subjektu, ktorý podal podnet, že nie sú dôvody na začatie konania o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

Ak sú dôvody na zrušenie alebo zmenu rozhodnutia, tak orgán príslušný na preskúmanie rozhodnutia začne samotné konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania. Konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania je totiž vždy konaním ex offa, a to bez ohľadu na to, kto dal podnet na jeho začatie. Toto konanie teda začína prvým úkonom voči účastníkovi konania. Vzhľadom na to, nie je správne hneď pri zistení nezákonnosti pristúpiť ku zrušeniu alebo ku zmene rozhodnutia, pretože prvým úkonom voči účastníkovi konania je v tomto prípade oznámenie rozhodnutia, čím sa znemožňuje účastníkovi konania využiť všetky procesné práva, ktoré mu v správnom konaní zákon poskytuje.

Konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania sa môže skončiť

- zrušením rozhodnutia,
- zmenou rozhodnutia,
- zastavením konania.

V súvislosti so zrušením rozhodnutia môžu nastať dve situácie. V prvom prípade je potrebné zrušiť rozhodnutie bez toho, aby bolo vydané nové (obdoba § 59 ods. 2 správneho poriadku), v druhom prípade je treba po zrušení rozhodnutia vydať v novom konaní nové rozhodnutie (obdoba § 59 ods. 3 správneho poriadku). Ustanovenie § 65 tieto situácie nerozlišuje, avšak vzhľadom na to, že sa v praxi môžu vyskytnúť obidva

takéto prípady, preskúmovací orgán má v odôvodnení rozhodnutia naznačiť, o ktorý z týchto dvoch prípadov ide.

Ku zmene rozhodnutia v rámci preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania dôjde, ak je to vzhľadom na zistený skutočný stav veci možné a nie je potrebné uskutočniť nové dokazovanie.

Správny orgán konanie o preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania zastaví, ak sa počas konania zistí, že nebol dôvod na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania alebo tento dôvod odpadol (§ 30 správneho poriadku).

K odseku 3

Vzhľadom na to, že preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania smeruje voči právoplatnému rozhodnutiu, je potrebné pri ňom vychádzať z právneho a skutkového stavu, ktorý existoval v čase, keď bolo vydané rozhodnutie, ktorým došlo k právoplatnému rozhodnutiu vo veci. Zrušiť alebo zmeniť mimo odvolacieho konania možno teda iba rozhodnutie, ktoré bolo nezákonné v čase jeho vydania.

§ 66

Podnetu účastníka konania na preskúmanie rozhodnutia môže v plnom rozsahu vyhovieť aj správny orgán, ktorý rozhodnutie vydal, v konaní pred národnými výbormi aj vyšší orgán národného výboru toho istého stupňa, ak sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania alebo ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania.

K § 66

Správny poriadok umožňuje použitie autoremedúry aj v konaní o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania v prípade, ak toto konanie inicioval účastník konania. Podobne, ako je v prípade autoremedúry v odvolacom konaní, je podmienkou jej použitia to, že sa účastníkovi konania vyhovie v plnom rozsahu a že sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania, resp., že so zrušením alebo zmenou rozhodnutia súhlasia všetci účastníci konania.

V rámci preskúmovacieho konania môže vlastné rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť len správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni.

§ 67

(1) Rozhodnutie, ktorým sa účastníkovi konania dal súhlas na občianskoprávny alebo pracovnoprávny úkon alebo ktorým sa rozhodlo vo veci osobného stavu občana, nemožno mimo odvolacieho konania zrušiť alebo zmeniť, ak účastník konania nadobudol práva dobromyseľne.

(2) Ak sa podľa platných právnych predpisov podal návrh na preskúmanie správneho rozhodnutia súdom, nemôže správny orgán toto rozhodnutie mimo odvolacieho konania zrušiť alebo zmeniť, okrem ak by plne vyhovel všetkým účastníkom konania.

K § 67

K odseku 1

Prípady, kedy nemožno rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť v rámci mimo odvolacieho konania, sú tie isté ako pri obnove konania (§ 62 ods. 3 správneho poriadku).

K odseku 2

Toto ustanovenie bolo nepriamo novelizované § 250i ods. 2 Občianskeho

súdneho poriadku v znení zákona č. 519/1991 Zb. Podľa tohto ustanovenia, ak rozhodnutie správneho orgánu bolo po podaní žaloby na súd napadnuté protestom prokurátora, súd konanie o žalobe preruší až do jeho vybavenia; ak napadnuté rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené, súd konanie o žalobe zastaví. Obdobne sa postupuje, ak pred podaním žaloby na súd sa proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu podal mimoriadny opravný prostriedok.

§ 68

(1) Správny orgán nemôže mimo odvolacieho konania rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť po uplynutí troch rokov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

(2) Proti rozhodnutiu, ktorým sa zrušuje alebo mení rozhodnutie mimo odvolacieho konania, sa možno odvolať (podať rozklad).

K § 68

Ustanovuje sa lehota, v ktorej možno preskúmať rozhodnutie mimo odvolacieho konania. Vzhľadom na to, že konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania je vždy konaním začatým z podnetu správneho orgánu, zákon ustanovuje iba objektívnu lehotu. V trojročnej lehote od právoplatnosti rozhodnutia musí byť rozhodnutie zrušené alebo zmenené právoplatne. Ak v priebehu konania o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, či už na prvom stupni alebo na druhom stupni uplynie lehota, v ktorej možno rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť, je správny orgán povinný konanie podľa § 30 správneho poriadku zastaviť, pretože odpadol dôvod konania začatého z podnetu správneho orgánu.

Proti rozhodnutiu vydanému mimo odvolacieho konania v prvom stupni je možné podať odvolanie, resp. rozklad, ak ide o rozhodnutie ústredného orgánu štátnej správy.

Oddiel 4

Konanie o proteste prokurátora

§ 69

(1) Ak sa protest prokurátora podal na správnom orgáne, ktorý rozhodnutie vydal, môže tento orgán sám svoje rozhodnutie, proti ktorému protest smeruje, zrušiť alebo nahradiť rozhodnutím zodpovedajúcim zákonu.

(2) Ak takto správny orgán plne nevyhovie protestu sám, je povinný predložiť ho spolu so spisovým materiálom v lehote určenej v proteste, a ak lehota nie je určená, do 30 dní na rozhodnutie nadriadenému správnomu orgánu najbližšie vyššieho stupňa (§ 58); ak ide o ústredný orgán štátnej správy (orgán Slovenskej národnej rady), predloží protest svojmu vedúcemu, ktorý rozhodne na základe návrhu ním ustavenej osobitnej komisie (§ 61 ods. 2).

(3) Rozhodnutie o proteste prokurátora sa doručí prokurátorovi a účastníkom konania.

(4) Proti rozhodnutiu o proteste prokurátora sa môžu účastníci konania odvolať (podať rozklad).

K § 69

K odseku 1

Problematika protestu prokurátora je upravená jednak v § 69 správneho poriadku a jednak v § 11 a 12 zákona č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Podľa § 11 ods. 1 zákona o prokuratúre proti všeobecne záväzným právnym predpisom, všeobecne záväzným nariadeniam obcí, smerniciam, úpravám, uzneseniam, iným právnym aktom a rozhodnutiam orgánov verejnej správy vydaným v jednotlivých veciach, ktorými bol porušený zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis, podá prokurátor protest orgánu, ktorý nezákonné rozhodnutie vydal, alebo orgánu nadriadenému alebo dozerajúcemu.

Z uvedeného vyplýva, že protest prokurátora podobne ako preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania smeruje proti nezákonnosti rozhodnutia.

Zneniu odseku 1 zodpovedá znenie prvej vety § 11 ods. 2 zákona o prokuratúre. Obidve ustanovenia majú totožné znenie a umožňujú urobiť nápravu nezákonného rozhodnutia orgánu, ktorý ho vydal. Na rozdiel od autoremedúry podľa § 57 ods. 1 a § 66 správneho poriadku správny orgán môže tak urobiť bez ohľadu na to, či účastníkovi konania vyhovie alebo nie, resp. či to má následky na ďalších účastníkov konania. Podmienkou však je, že sa celkom vyhovie návrhom prokurátora uvedeným v proteste. Nie je však potrebné, aby sa v rozhodnutí zohľadnili aj dôvody, ktoré prokurátor uvádza vo svojom proteste, čo znamená, že správny orgán môže vyhovieť protestu prokurátora aj z celkom iných dôvodov, ako sú uvedené v jeho odôvodnení.

K odseku 2

Správny orgán má 30 dní na to, ak nie je v proteste určená iná lehota, aby posúdil, či protestu vyhovie alebo nie. Ak tak neurobí, je povinný postúpiť protest na vybavenie nadriadenému orgánu. V prípade, že si túto povinnosť nesplní, prokurátor podá protest nadriadenému orgánu sám (§ 11 ods. 6 zákona o prokuratúre). Nadriadený správny orgán (ak ide o protest podaný proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy, tak jeho vedúci na základe návrhu osobitnej komisie) vydá o proteste prokurátora správne rozhodnutie, ktorým buď vyhovie protestu prokurátora, alebo ho zamietne.

Ak sa protestu vyhovel, rozhodnutie sa zrušilo a vec sa vrátila orgánu, ktorého rozhodnutím sa porušil zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis, je orgán vydávajúci nové rozhodnutie viazaný právnym názorom vysloveným v rozhodnutí o proteste (§ 11 ods. 7 zákona o prokuratúre). Výkon rozhodnutí, proti ktorým bol podaný protest, sa zastavuje uplynutím lehoty ustanovenej na vybavenie protestu. Ak bol protest podaný proti nariadeniu alebo uskutočňovaniu výkonu rozhodnutia, ďalšie vykonávanie rozhodnutia sa podaním protestu prokurátora odkladá do jeho vybavenia. Ak sa protestu vyhovel, musí orgán, ktorého rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené, bez meškania, najneskôr však do 30 dní od zrušenia alebo zmeny rozhodnutia obnoviť porušené práva; ak obnova porušeného práva nie je možná, je povinný v rovnakej lehote urobiť inú primeranú nápravu (§ 12 zákona o prokuratúre).

Protest prokurátora nemožno podať, ak uplynuli tri roky od právoplatnosti rozhodnutia (§ 11 ods. 8 zákona o prokuratúre).

K odsekom 3 a 4

Explicitne sa uvádza, že rozhodnutie o proteste sa doručuje prokurátorovi a účastníkovi konania.

Rozhodnutie o proteste prokurátora nie je konečné a možno sa proti nemu odvolať (podať rozklad). Odvolanie (rozklad) však môže podať iba účastník konania, nie prokurátor. Prokurátor môže podať proti rozhodnutiu, ktorým sa protestu nevyhovelo, nový protest (§ 11 ods. 3 zákona o prokuratúre). Podľa § 35 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku môže prokurátor tiež v rámci preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov podať proti právoplatnému rozhodnutiu, ktorým sa nevyhovelo protestu prokurátora, ak to vyžaduje verejný záujem, žalobu na súd. Prokurátor pri podaní žaloby má dbať na to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté. Žalobu môže prokurátor podať do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým nebolo vyhovené protestu, najneskôr však do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu (§ 250b ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Oddiel 5

Preskúvanie rozhodnutí správnych orgánov súdom

§ 70

Osobitné zákony ustanovujú, v ktorých prípadoch súdy preskúmajú rozhodnutia správnych orgánov.

K § 70

Správny poriadok v súvislosti s možnosťou preskúvania správnych rozhodnutí súdom odkazuje na osobitné právne predpisy. V čase prijatia správneho poriadku a prakticky do roku 1992 bolo preskúvanie správnych rozhodnutí výnimočné. Zásadná zmena nastala prijatím novely Občianskeho súdneho poriadku v roku 1991 (zákon č. 519/1991 Zb.). Táto novela nadobudla účinnosť 1. januára 1992 a zakotvila, až na výnimky, univerzálnu možnosť preskúvania správnych rozhodnutí súdmi. Tento princíp bol následne premietnutý aj do Ústavy Slovenskej republiky, ktorá v čl. 46 ods. 2 ustanovila, že ten, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov na základe žalôb alebo opravných prostriedkov. Vecne príslušnými na preskúvanie správnych rozhodnutí sú krajské súdy, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Najvyšší súd Slovenskej republiky je vecne príslušný na preskúvanie rozhodnutí

- *ústredných orgánov štátnej správy,*
- *orgánov štátnej správy s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky,*
- *iných orgánov s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, ktorým zákon zveruje rozhodovanie v oblasti štátnej správy, ak príslušnosť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ustanoví osobitný zákon.*

Okresné súdy sú vecne príslušné na preskúvanie rozhodnutí

o priestupkoch a v ďalších prípadoch, keď to ustanovuje zákon.

Súdy preskúmajú na základe žalôb právoplatné rozhodnutia správnych orgánov. Toto konanie je upravené v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 až 250k). Súdy preskúmajú na základe žaloby všetky rozhodnutia vydané v správnom konaní okrem tých, ktoré sú z preskúmania vylúčené

- podľa § 248 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku,
- prílohou A Občianskeho súdneho poriadku,
- osobitnými zákonmi.

Návrh na preskúmanie právoplatných správnych rozhodnutí sa nazýva žaloba. Žaloba na preskúmanie rozhodnutia o priestupku súdom sa musí podľa § 250b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu, ktorý rozhodol v poslednom stupni. Náležitostami žaloby sú označenie rozhodnutia správneho orgánu, ktoré sa napadá, uvedenie rozsahu, v akom sa toto rozhodnutie napadá, uvedenie dôvodov, prečo je rozhodnutie nezákonné a návrh, ako má súd rozhodnúť. Až do rozhodnutia súdu môže žalobca vziať žalobu späť alebo rozsah napadnutia správneho rozhodnutia obmedziť, rozšíriť ho môže len v lehote, v ktorej môže podať žalobu.

Účastníkom konania sú žalobca a žalovaný. Žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podať žalobu môže aj fyzická osoba alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo. Žalovaným je správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni.

Žalobca musí byť zastúpený advokátom alebo komerčným právnikom, ak nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho na súde koná; to neplatí vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu, alebo ak ide o preskúmanie rozhodnutia vo veciach nemocenského poistenia alebo dôchodkového zabezpečenia a vo veciach žiadateľov o priznanie postavenia utečencov.

Na rozdiel od odvolacieho konania, súd preskúmava iba zákonnosť rozhodnutia, pričom vychádza zo skutkového a právneho stavu, ktorý bol v čase, keď rozhodoval správny orgán v poslednom stupni. Súd teda nemôže zrušiť rozhodnutie, ak sa správny orgán pohyboval v medziach, ktoré zákon ustanovuje pre správnu úvahu, a pritom neboli porušené procesné pravidlá zakotvené v správnom poriadku alebo v osobitnom zákone. Súd v takomto prípade vysloví rozsudkom, že sa žaloba zamietá.

Ak nie je rozhodnutie v súlade so zákonom, a to z dôvodu, že správny orgán po právnej stránke postupoval nesprávne, alebo že zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie, je v rozpore s obsahom spisov, alebo že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci, alebo ak sa ukáže, že je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, prípadne pre nezrozumiteľnosť, súd zruší rozsudkom napadnuté rozhodnutie a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie. Ak je nezákonné aj rozhodnutie prvostupňového orgánu, môže súd zrušiť aj toto rozhodnutie. Pri novom prejednaní veci a rozhodovaní je správny orgán viazaný právnym názorom súdu.

Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov upravuje tretia hlava piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 250l až 250s). Podľa tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých osobitný zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov. V súčasnosti ide napríklad o preskúmavanie neprávoplatných rozhodnutí podľa § 6, § 8 ods. 1, § 10, § 11, § 13, § 19 ods. 2 a § 55 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 246/1993 Z. z. o zbraniach a strelive v znení neskorších predpisov (§ 53 ods. 2 zák. č. 246/1993 Z. z.), § 8 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 12 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, § 9 ods. 3 a 6 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku.

Konanie podľa tretej hlavy piatej časti sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu. Návrh sa podáva na príslušnom súde v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v lehote na orgáne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. O opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. V prípade, že súd zruší rozhodnutie, je správny orgán pri novom prejednaní viazaný právnym názorom súdu. Proti rozhodnutiu súdu nie sú prípustné opravné prostriedky s výnimkou vecí dôchodkového zabezpečenia, v ktorých je možné podať proti rozhodnutiu krajského súdu odvolanie, o ktorom rozhodne Najvyšší súd Slovenskej republiky, pričom proti tomuto rozhodnutiu sa pripúšťa dovolanie.

Z judikatúry

37/97 – Pri preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pre súd je rozhodujúcim časom na zistenie skutočného stavu veci v správnom konaní stav v čase vyhlásenia rozhodnutia správneho orgánu, ktorý rozhodoval v poslednom stupni.

26/97 – V konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je pre súd rozhodujúci skutkový a právny stav, ktorý tu bol v čase vydania žalobou napadnutého rozhodnutia. Ak správny orgán rozhodol v čase vydania rozhodnutia už podľa neúčinného právneho predpisu, ide o takú chybu preskúmaného rozhodnutia, ktorá spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Ak správny orgán posúdil vec po právnej stránke nesprávne, odôvodňuje to zrušenie rozhodnutia správneho orgánu súdom podľa § 250j ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

56/95 – Nulita (zmätočnosť) aktu je sama o sebe dôvodom pre jeho zrušenie súdom bez ohľadu na to, že žaloba túto skutočnosť nenamietala alebo žiadala o zrušenie rozhodnutia z iných dôvodov.

Piata časť VÝKON ROZHODNUTÍ

Oddiel 1

Spoločné ustanovenia

§ 71

(1) Ak účastník konania nesplní v určenej lehote dobrovoľne povinnosť uloženú mu rozhodnutím, ktoré je vykonateľné (§ 52 ods. 2), alebo zmierom schváleným správny orgánom alebo ním zostaveným výkazom nedoplatkov (ďalej len "rozhodnutie"), ich výkon sa uskutoční. Ak v rozhodnutí nebola určená lehota na plnenie, určí ju orgán, ktorý uskutočňuje výkon rozhodnutia; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný právny predpis.

(2) Výkaz nedoplatkov možno vykonať, ak bol zostavený na základe vykonateľného rozhodnutia alebo na základe povinnosti dlžníka ustanovenej právnym predpisom zaplatiť bez vydania osobitného rozhodnutia.

(3) Rozhodnutie možno vykonať najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti (ods. 1).

K § 71

Výkon rozhodnutia tvorí samostatnú časť správneho konania, ktorá sa uplatňuje, ak si účastník konania dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú mu rozhodnutím. Zároveň správny poriadok ustanovuje podmienky výkonu rozhodnutia, ktorými sú:

- *existencia exekučného titulu (vykonateľné rozhodnutie, zmier schválený správny orgánom alebo výkaz nedoplatkov zostavený správny orgánom),*
- *uplynutie lehoty na plnenie.*

Správny orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia nie je oprávnený skúmať, či je podklad pre výkon rozhodnutia v súlade so zákonom alebo nie, skúma teda len, či sú splnené vyššie uvedené podmienky na výkon rozhodnutia. Nič mu však nebráni, aby v prípade pochybností o zákonnosti vykonateľného rozhodnutia dal podnet príslušnému orgánu na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, alebo aby inicioval podanie protestu prokurátora.

Podľa § 47 ods. 2 druhá veta správneho poriadku má lehotu na plnenie určiť správny orgán, ktorý rozhoduje vo veci. Ak si túto povinnosť nesplní tento orgán, musí lehotu určiť orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia v oznámení o začatí výkonu rozhodnutia (§ 74 správneho poriadku).

V odseku 3 sa ustanovuje lehota, v ktorej je možné uskutočniť správny výkon rozhodnutia. Táto lehota je prekluzívna a po jej uplynutí nie je možné výkon rozhodnutia uskutočniť. V prípade, že táto lehota ubehla po začatí výkonu rozhodnutia, je správny orgán povinný od výkonu rozhodnutia upustiť, pretože výkon rozhodnutia sa stal neprípustným [§ 75 ods. 2 písm. d) správneho poriadku].

§ 72

(1) Výkon rozhodnutia sa uskutočňuje na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu, ktorý v prvom stupni vydal rozhodnutie, schválil zmier alebo vyhotovil výkaz nedoplatkov (vymáhajúci správny orgán). Pokiaľ tento orgán nie je sám na výkon rozhodnutia oprávnený, postúpi vec orgánu príslušnému podľa § 73.

(2) Účastník konania alebo vymáhajúci správny orgán môžu podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.

K § 72

K odseku 1

Správny výkon rozhodnutia možno uskutočniť

- *na návrh účastníka konania, v prospech ktorého bola povinnému účastníkovi konania uložená povinnosť,*
- *z podnetu správneho orgánu, ktorý v prvom stupni vydal rozhodnutie, ktoré je podkladom na výkon rozhodnutia (§ 71 ods. 1 správneho poriadku).*

Správny poriadok osobitne neustanovuje náležitosti návrhu na výkon rozhodnutia. Okrem všeobecných náležitostí podľa § 19 ods. 2 správneho poriadku by však mal takýto návrh obsahovať aj označenie podkladu na výkon rozhodnutia, resp. by mal byť tento podklad k návrhu priložený a v záujme rýchleho uskutočnenia výkonu rozhodnutia by mal obsahovať aj označenie prostriedku, ktorý oprávnený navrhuje použiť pri výkone rozhodnutia.

K odseku 2

Okrem správneho výkonu rozhodnutia správny poriadok počíta aj so súdnym výkonom rozhodnutia. Dokonca, vzhľadom na znenie § 75 ods. 2 písm. c) správneho poriadku má tento výkon rozhodnutia prednosť pred výkonom rozhodnutia uskutočňovaného správnym orgánom.

So súdnym výkonom správnych rozhodnutí počíta aj Občiansky súdny poriadok. Podľa § 274 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku sa ustanovenia § 251 až 271 Občianskeho súdneho poriadku použijú aj na výkon vykonateľných rozhodnutí orgánov štátnej správy a územnej samosprávy vrátane platobných výmerov, výkazov nedoplatkov vo veciach daní a poplatkov, ako aj zmierov schválených týmito orgánmi.

Na súdny výkon sa nevzťahuje trojročná prekluzívna lehota podľa § 71 ods. 3 správneho poriadku. Pri možnosti súdneho výkonu rozhodnutia je potrebné vychádzať z § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, kedy malo byť podľa rozhodnutia plnené.

V súvislosti so súdnym výkonom rozhodnutia sa pripúšťa aj exekúcia podľa Exekučného poriadku. Podľa § 41 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov možno podľa tohto zákona vykonať exekúciu aj na podklade iných vykonateľných rozhodnutí, schválených zmierov, platobných výmerov, výkazov nedoplatkov a dohôd, ktorých súdnu exekúciu pripúšťa zákon.

§ 73

(1) Výkon rozhodnutia národného výboru uskutočňuje podľa povahy veci príslušný odbor okresného národného výboru; ak ide o rozhodnutie mestského národného výboru, odbor tohto národného výboru. Miestny národný výbor uskutočňuje výkon rozhodnutia, ak ho na to príslušný odbor okresného národného výboru splnomocnil.

(2) Výkon rozhodnutí iných správnych orgánov uskutočňuje podľa povahy veci príslušný odbor okresného národného výboru, ak osobitný právny predpis neustanovuje, že ho uskutočňuje správny orgán sám.

K § 73

V § 73 správneho poriadku je vecná príslušnosť na výkon rozhodnutia

viazaná na sústavu zaniknutých národných výborov, konkrétne na bývalé okresné národné výbory. Ich pôsobnosť po ich zániku prešla na obvodné úrady a neskôr na okresné úrady, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Z uvedeného možno vyvodiť, že výkon správnych rozhodnutí uskutočňujú okresné úrady, ak osobitný zákon neustanovuje inak. V tejto súvislosti je potrebné poukázať najmä na § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, podľa ktorého pokuty, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu, vymáhajú orgány štátnej správy, ktoré ich uložili. Výkon rozhodnutia starostu obce uskutočňuje obecný úrad a obecná polícia (§ 27 ods. 1 bod 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov).

§ 74

Orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia je povinný oznámiť účastníkovi konania, ktorého sa výkon týka, začatie výkonu rozhodnutia; ak treba určiť lehotu na plnenie (§ 71 ods. 1), uvedie sa v tomto oznámení.

K § 74

Povinnosť správneho orgánu oznámiť začatie výkonu rozhodnutia zvýrazňuje to, že výkon rozhodnutia je samostatným štádiom správneho konania. Túto povinnosť má správny orgán voči účastníkovi konania, ktorého sa výkon týka.

Aj keď výkon rozhodnutia v prípade podľa druhej časti tohto paragrafu začne skôr ako uplynie lehota na plnenie, možno pristúpiť k použitiu exekučných prostriedkov (§ 77 až 79 správneho poriadku) až vtedy, keď nedôjde v tejto lehote k splneniu povinnosti.

Proti začatiu výkonu rozhodnutia môže účastník konania podať námietky (§ 76 správneho poriadku), tie však majú odkladný účinok iba v prípade, ak ide o začatie výkonu rozhodnutia vypratáním, alebo ak sa v nich namieta, že vymáhané plnenie sa už vykonalo alebo že ešte neuplynula lehota na plnenie.

§ 75

(1) Orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia môže zo závažných dôvodov na návrh účastníka konania alebo z vlastného, prípadne iného podnetu výkon rozhodnutia odložiť; pokiaľ národný výbor uskutočňuje výkon rozhodnutia iného správneho orgánu, vyžiada si jeho vyjadrenie.

(2) Na návrh účastníka konania alebo z vlastného podnetu orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia od výkonu upustí, ak

- vymáhaný nárok zanikol alebo sa jeho vymáhanie stalo bezpredmetným,
- podklad pre výkon rozhodnutia (§ 71 ods. 1) bol zrušený,
- splnenie tej istej povinnosti vymáha súd,
- výkon rozhodnutia je neprípustný,
- na predmet, ktorého sa výkon rozhodnutia týka, úspešne sa uplatnilo právo, ktoré výkon rozhodnutia nepripúšťa.

(3) O zastavení výkonu rozhodnutia, proti ktorému prokurátor podal protest, platia ustanovenia zákona o prokuratúre.⁸⁾

K § 75

K odseku 1

Výkon rozhodnutia možno odložiť

- *na návrh účastníka konania, voči ktorému smeruje výkon rozhodnutia,*
- *z podnetu správneho orgánu uskutočňujúceho výkon rozhodnutia,*
- *z iného podnetu (napr. z podnetu iného účastníka konania).*

Jedinou, aj keď všeobecnou podmienkou, na odloženie výkonu rozhodnutia sú závažné dôvody. Ich existenciu posudzuje orgán, ktorý uskutočňuje výkon rozhodnutia. Dôvody uvádzané povinným účastníkom konania na odloženie výkonu rozhodnutia môžu napríklad spočívať v momentálnej insolventnosti, ktorá je prechodná a nie je spôsobená účastníkom konania. Dôvodom na odloženie výkonu rozhodnutia by malo byť aj už začaté konanie o preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, ktoré je podkladom na výkon rozhodnutia.

O odklade výkonu rozhodnutia vydá orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia. Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať námietky, ktoré majú odkladný účinok, ak sa odklad výkonu povolil [§ 76 ods. 2 písm. a) správneho poriadku].

K odseku 2

Taxatívne sa ustanovujú prípady, keď správny orgán príslušný na výkon rozhodnutia je povinný upustiť od výkonu rozhodnutia. Upustenie od výkonu rozhodnutia môže iniciovať účastník konania alebo orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia. Správny orgán vzhľadom na znenie odseku 2 tak musí urobiť, len čo sa dozvie, že je splnená niektorá z podmienok uvedených v písmenách a) až e).

V písmene a) ide napríklad o prípad, keď došlo k zániku nároku na základe dohody oprávneného a povinného, prípadne, že z dôvodu splnutia povinnosti a nároku sa stane vymáhanie bezpredmetným (napr. oprávnená právnická osoba sa zlúči alebo splynie s povinnou právnickou osobou).

Písmeno b) bude prichádzať do úvahy, keď vykonateľné rozhodnutie, na základe ktorého začal výkon rozhodnutia, bolo neskôr zrušené.

V písmene c) ide o konkurenciu súdneho a správneho výkonu rozhodnutia, pričom súdny výkon má prednosť.

Neprípustnosť výkonu rozhodnutia [písmeno d)] môže spočívať napríklad v uplynutí lehoty, v ktorej možno uskutočniť výkon rozhodnutia, neexistencii niektorej podmienky na výkon rozhodnutia (nie je exekučný titul alebo ešte neuplynula lehota na plnenie) alebo v tom, že výkon rozhodnutia nepripúšťa osobitný predpis.

Dôvod podľa písmena e) môže napríklad spôsobiť úspešné uplatnenie vlastníckeho práva inou osobou k predmetu výkonu rozhodnutia.

K odseku 3

Podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ak protest smeruje proti nariadeniu alebo uskutočneniu výkonu rozhodnutia, ďalšie vykonávanie rozhodnutia sa podaním protestu odkladá do jeho vybavenia. Vykonávanie ostatných rozhodnutí, proti ktorým bol podaný protest, sa zastavuje uplynutím lehoty na vybavenie protestu.

V súvislosti s podaním na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu súdom je potrebné poukázať na § 250c Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého môže predseda senátu na žiadosť účastníka konania

uznesením odložiť vykonateľnosť rozhodnutia, ak by okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma. Takýmto rozhodnutím súdu prakticky odpadne jedna z podmienok ustanovených na výkon rozhodnutia, a preto správny orgán počas odkladu vykonateľnosti nemôže vo výkone pokračovať.

§ 76

(1) Proti jednotlivým úkonom a opatreniam spojeným s výkonom rozhodnutia možno podať námietky.

(2) Námietky majú odkladný účinok len vtedy,

- ak smerujú proti povoleniu odkladu alebo upusteniu od výkonu rozhodnutia,
- ak smerujú proti začatiu výkonu rozhodnutia pri výkone rozhodnutia vypratáním,
- ak sa v nich uplatňuje, že vymáhané plnenie sa už vykonalo alebo že ešte neuplynula lehota na plnenie,
- ak sa v nich uplatňuje na predmet, ktorého sa výkon rozhodnutia týka, právo, ktoré výkon rozhodnutia nepripúšťa.

(3) O námietkach rozhoduje orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia. Proti rozhodnutiu o námietkach sa nemožno odvolať.

K § 76

K odseku 1

Opravným prostriedkom proti úkonom súvisiacim s výkonom rozhodnutia sú námietky. Týmto úkonmi sú najmä oznámenie o začatí výkonu rozhodnutia, odloženie výkonu rozhodnutia, upustenie od výkonu rozhodnutia a samozrejme rozhodnutie, ktorým sa nariaďuje samotný výkon rozhodnutia. Neustanovuje sa lehota, v ktorej možno podať námietky, z čoho vyplýva, že túto lehotu má určiť orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia. Ak správny orgán neurčí lehotu na podanie námietok, má sa za to, že účastník konania môže podať námietky až do skončenia výkonu rozhodnutia.

K odseku 2

Odkladný účinok majú námietky iba v taxatívne vymedzených prípadoch uvedených v písmenách a) až d). V týchto prípadoch sa počas doby, ak sa o námietkach rozhodne, vo výkone rozhodnutia nepokračuje.

K odseku 3

Podanie námietok nemá devolutívny účinok, čoho dôsledkom je to, že o nich rozhoduje ten istý orgán, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie.

§ 77

Výkon rozhodnutia možno uskutočniť len prostriedkami uvedenými v zákone. Pri výkone rozhodnutia sa použije prostriedok, ktorý účastníka konania čo najmenej postihuje a vedie ešte k cieľu.

K § 77

Výslovne sa ustanovuje možnosť použitia iba tých exekučných prostriedkov, ktoré sú uvedené v zákone. Nemyslia sa tým len prostriedky uvedené v § 78 a 79 správneho poriadku, ale aj tie, ktoré sú podľa osobitného zákona prípustné na určité konania. Napríklad § 88 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení

neskorších predpisov pripúšťa aj mobilný výkon rozhodnutia. Podľa tohto ustanovenia možno rozhodnutie o uložení za priestupok, o nároku na náhradu škody a o náhrade trov konania vykonať aj predajom hnutel'ných vecí dlžníka.

Druhá veta § 77 správneho poriadku zakotvuje zásadu primeranosti pri výbere exekučného prostriedku. Primeranosť exekučného prostriedku sa vzťahuje jednak k povinnému účastníkovi konania (aby utrpel čo najmenšiu ujmu) a jednak k jeho efektívnosti (schopnosť čo najrýchlejšie uspokojiť oprávneného). Tieto dve podmienky pri výbere exekučného prostriedku by mali byť vyvážené.

Oddiel 2

Vymáhanie peňažných plnení

§ 78

(1) Výkon rozhodnutia ukladajúceho peňažné plnenie sa uskutočňuje zrážkami zo mzdy alebo prikázaním pohľadávky.

(2) Príkaz na vykonanie zrážok zo mzdy vydá správny orgán tomu, kto vypláca dlžníkovi mzdu, inú odmenu za prácu alebo náhradu za pracovný príjem.

(3) Prikázanie pohľadávky správny orgán vykoná tak, že tomu, voči komu má dlžník pohľadávku, prikáže, aby pohľadávku do výšky dlžnej sumy zaplatil správne orgánu.

(4) Výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu v príslušnom peňažnom ústave (peňažnej organizácii) sa uskutoční jej odpísaním z účtu dlžníka. V prípadoch, v ktorých ako veriteľ i ako dlžník vystupujú socialistické organizácie, uskutoční sa výkon rozhodnutia podľa predpisov o platobnom styku na základe príkazu na vybratie⁹⁾ vystaveného veriteľom; v ostatných prípadoch sa uskutoční výkon rozhodnutia na základe príkazu správneho orgánu vydaného podľa odseku 3.

(5) Pri výkone rozhodnutia zrážkou zo mzdy a prikázaním pohľadávky sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.¹⁰⁾

K § 78

K odseku 1

Vymenúvajú sa prostriedky, ktorými možno uskutočniť výkon rozhodnutia na peňažné plnenie. K zrážkam zo mzdy a prikázaniu pohľadávky pristupuje v priestupkovom konaní aj predaj hnutel'ných vecí dlžníka.

Ak nie je možné uspokojiť oprávneného uvedenými prostriedkami, môže oprávnený požiadať o súdny výkon rozhodnutia, ktorý možno uskutočniť aj predajom hnutel'ných vecí a nehnuteľností bez ohľadu na to, aké správne rozhodnutie sa má vykonať.

K odseku 2

Pri výkone rozhodnutia zrážkami zo mzdy sa postupuje podľa druhej hlavy šiestej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 276 až 302). Mzdou sa rozumie peňažné plnenie alebo plnenie peňažnej hodnoty poskytované zamestnávateľom zamestnancovi za prácu.

Zrážky sa vykonávajú z čistej mzdy, ktorá sa vypočítava tak, že sa od mzdy odpočíta daň z príjmov fyzických osôb. Do čistej mzdy sa započítavajú aj čisté odmeny za vedľajšiu činnosť. Nezapočítavajú sa však do nej prídavky na deti a sumy poskytované na náhradu nákladov spojených s pracovným výkonom, a to najmä pri pracovných cestách

(§ 277 Občianskeho súdneho poriadku).

Pri zrážkach zo mzdy musí zostať povinnému základná suma. Spôsob jej výpočtu je ustanovený nariadením vlády Slovenskej republiky č. 89/1997 Z. z. o rozsahu zrážok zo mzdy povinného pri nútenom výkone rozhodnutia. Spôsob vykonania zrážok po odpočítaní základnej sumy je upravený v § 279 Občianskeho súdneho poriadku, kde sú uvedené aj prednostné pohľadávky. Postup v prípade, že sa zrážkami zo mzdy vymáhajú viaceré pohľadávky, je upravený v § 280 Občianskeho súdneho poriadku.

V súvislosti s uvedeným je potrebné poukázať na § 281 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého vykonávať zrážky zo mzdy vo väčšom rozsahu, ako to dovoľujú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a predpisy vydané na jeho vykonanie, je neprípustné, a to aj v prípade, keď s tým povinný súhlasí.

K odsekom 3 a 4

V prípade podľa odseku 3 správny orgán rozhodnutím prikáže tomu, voči ktorému má dlžník pohľadávku, aby túto pohľadávku do výšky dlžnej sumy zaplatil správnenému orgánu (teda nie dlžníkovi). Správny orgán potom túto dlžnú sumu vydá oprávnenému. Je tu teda rozdiel od úpravy v § 314 Občianskeho súdneho poriadku o prikázaní iných peňažných pohľadávok, pretože podľa úpravy v Občianskom súdnom poriadku sa pohľadávka povinného po jej zročnosti vyplatí priamo oprávnenému.

Na výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave sa popri prvej vety § 78 ods. 2 správneho poriadku primerane použijú § 303 až 311 Občianskeho súdneho poriadku.

Oddiel 3

Vymáhanie nepeňažných plnení

§ 79

(1) Rozhodnutie ukladajúce nepeňažné plnenie sa vykoná náhradným výkonom, ukladaním peňažných pokút alebo priamym vynútením uloženej povinnosti.

(2) Náhradný výkon spočíva v tom, že uložené práce a výkony sa uskutočnia na náklad a nebezpečenstvo povinného, ak uloženú prácu alebo výkon môže uskutočniť aj niekto iný ako povinný.

(3) Ak náhradný výkon nie je podľa povahy veci možný alebo účelný, vymáha sa splnenie povinnosti uloženej rozhodnutím postupným ukladaním pokút; úhrn všetkých uložených pokút nesmie prevyšovať u občana sumu 500 Sk pri organizácii sumu 20 000 Sk.

(4) Priame vynútenie povinnosti sa vykoná najmä vypratáním bytu, nebytového priestoru, nehnuteľnosti alebo jej časti, odňatím veci alebo listiny a predvedením osoby.

(5) Pri vynútení povinnosti vypratáním sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.¹¹⁾ Výkon rozhodnutia odňatím veci alebo listiny sa uskutoční za prítomnosti zástupcu miestneho národného výboru, prípadne inej plnoletej osoby. O predvedenie osoby môže orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia požiadať Verejnú bezpečnosť, a ak ide o vojakov v činnej službe alebo príslušníkov verejných ozbrojených sborov, ich náčelníka.

K § 79

K odseku 1

Podobne, ako je tomu v § 78 ods. 1, aj v úvodnom odseku § 79 sa vymenovávajú prostriedky, ktorými možno uskutočniť výkon rozhodnutia na nepeňažné plnenie. Ich výpočet je taxatívny.

K odseku 2

Náhradný výkon prichádza do úvahy vtedy, ak vymáhajúcu povinnosť môže splniť aj niekto iný ako povinný. Napríklad môže k nemu dôjsť pri rozhodnutí stavebného úradu o odstránení stavby. Za škodu spôsobenú pri náhradnom výkone vzhľadom na znenie odseku 2 (na nebezpečenstvo povinného) zodpovedá povinný okrem prípadu, že škoda bola spôsobená úmyselne osobou uskutočňujúcou náhradný výkon.

K odseku 3

Ide o spôsob vymoženía nepeňažnej pohľadávky prostredníctvom ukladania poriadkových pokút. Výška pokút je diferencovaná podľa toho, či ide o fyzickú osobu alebo právnickú osobu. Vzhľadom však na výšku týchto pokút niektoré osobitné zákony sami upravujú sankčné postihy za nesplnenie si povinnosti nepeňažnej povahy (predložiť listinu, poskytnúť súčinnosť). Tieto postihy mnohonásobne prevyšujú sumy ustanovené v tomto odseku (napr. § 14 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov).

K odsekom 4 a 5

Prostriedky na vykonanie priameho vynútenia povinnosti sa vypočítavajú iba príkladmo.

Správny poriadok odkazuje pri vynútení si povinnosti vypratáním na Občiansky súdny poriadok. Problematiku vypratania upravujú § 340 až 344 Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom na prechod pôsobností z miestnych národných výborov na obce (§ 28 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov) sa môže správny orgán obrátiť pri výkone rozhodnutia odňatia vecí alebo listiny na obec. V prípade predvedenia požiada správny orgán útvar policajného zboru príslušný podľa miesta, kde sa osoba, ktorá má byť predvedená, zdržiava.

§ 80

(1) Pracovník poverený uskutočnením výkonu rozhodnutia robí jednotlivé úkony podľa písomného príkazu, ktorý vydá orgán uvedený v § 73 ods. 1 a 2. Týmto príkazom je povinný sa preukázať.

(2) Ak účastník konania preukáže, že vymáhaná povinnosť bola už splnená alebo že sa na vymáhaní netrvá, alebo že uskutočnenie výkonu rozhodnutia bolo odložené alebo zastavené, alebo že boli podané námietky, ktoré majú odkladný účinok, pracovník poverený uskutočnením výkonu rozhodnutia úkon neurobí.

K § 80

Písomný príkaz zamestnancovi poverenému uskutočnením výkonu rozhodnutia vydá orgán, ktorý vedie výkon rozhodnutia. Rozsahom písomného príkazu je tento poverený zamestnanec viazaný a musí sa písomným príkazom pred začatím jednotlivých krokov spojených s uskutočnením výkonu rozhodnutia preukázať, a to aj bez vyzvania.

Zamestnanec poverený uskutočnením výkonu rozhodnutia nie je povinný

skúmať, či nenastal niektorý z dôvodov, ktorý bráni v uskutočňovaní výkonu rozhodnutia. Avšak v prípade, keď účastník konania preukáže niektorý z týchto dôvodov, poverený zamestnanec nezačne s uskutočňovaním výkonu rozhodnutia, resp. ak už začal, tak v ňom nepokračuje.

Šiesta časť **PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA** **§ 81**

Správny orgán je povinný v konaní dbať na imunity a výsady priznávané medzinárodnými zmluvami uzavretými Československou socialistickou republikou alebo československými právnymi predpismi.¹²⁾

K § 81

Pri vymedzení imunity a výsad osôb podľa medzinárodného práva je potrebné vychádzať z Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch, ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 157/1964 Zb. a z Viedenského dohovoru o konzulárnych stykoch uverejneného vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 32/1969 Zb. Podľa čl. 31 a 37 Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch sú spod správnej jurisdikcie prijímacieho štátu vyňatí diplomatickí zástupcovia a členovia ich rodín, ktorí tvoria súčasť ich domácnosti, ak nie sú občanmi prijímacieho štátu. Podľa čl. 43 ods. 1 Viedenského dohovoru o konzulárnych stykoch nepodliehajú jurisdikcii správnych orgánov prijímacieho štátu konzulárni úradníci a konzulárni zamestnanci, ak ide o úkony uskutočňované pri výkone konzulárnych funkcií.

Z hľadiska nášho práva sa ustanovenie o imunitách týka v prvom rade prezidenta Slovenskej republiky. Podľa čl. 107 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 9/1999 Z. z. možno prezidenta Slovenskej republiky stíhať len za úmyselné porušenie ústavy alebo za vlastizradu. Podľa čl. 78 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky poslanca Národnej rady Slovenskej republiky nemožno trestne ani disciplinárne stíhať, ani ho vziať do väzby bez súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky. Z uvedeného nie je jednoznačné, či poslanci Národnej rady Slovenskej republiky majú napríklad aj priestupkovú imunitu, ale z ich trestnoprávnej imunity sa pri širšom výklade dá vyvodiť aj imunita pri spáchaní priestupku. Ďalšími osobami, ktoré majú podľa našich zákonov imunitu, sú sudcovia ústavného súdu. Ustanovenie čl. 136 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky hovorí, že sudcovia ústavného súdu majú imunitu rovnako ako poslanci Slovenskej republiky. Toto ustanovenie dopĺňa § 14 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, podľa ktorého sudcu ústavného súdu nemožno stíhať za konanie, ktoré má znaky priestupku alebo obdobného protiprávneho konania podľa osobitných predpisov.

§ 82

(1) Ustanovenia tohto zákona platia aj pre konanie neskončené pred začiatkom jeho účinnosti.

(2) Pokiaľ rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred začiatkom účinnosti

tohto zákona, možno povoliť obnovu konania, ak sa rozhodnutie nedosiahlo trestným činom, alebo preskúmať rozhodnutie mimo odvolacieho konania len vtedy, ak odo dňa, keď sa rozhodnutie stalo právoplatným, neuplynuli tri roky.

(3) Ak sa pred začiatkom účinnosti tohto zákona začala správna exekúcia, dokončí sa podľa doterajších predpisov.

§ 83

Zrušujú sa:

- vládne nariadenie č. 91/1960 Zb. o správnom konaní;
- § 28 ods. 1 zákona č. 60/1961 Zb. o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku;
- § 15 ods. 4 druhá veta zákona č. 60/1965 Zb. o prokuratúre.

§ 84

Nedotknuté zostávajú ustanovenia osobitných právnych predpisov platných k začiatku účinnosti tohto zákona, ktoré upravujú správne konanie, avšak s výnimkou ustanovenia, že o odvolaní proti rozhodnutiam orgánov národného výboru rozhodujú orgány toho istého národného výboru. Nedotknutá zostáva aj vecná príslušnosť miestnych národných výborov založená k začiatku účinnosti tohto zákona osobitnými právnymi predpismi.

§ 85

Tento zákon nadobudol účinnosť 1. januárom 1968.

- 1) Zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch a vyhláška č. 37/1967 Zb. na vykonanie zákona o znalcoch a tlmočníkoch.
- 2) § 116 Občianskeho zákonníka.
- 3) § 6 zákona č. 60/1961 Zb. o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku.
- 4) Zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch a vyhláška č. 37/1967 Zb. na vykonanie zákona o znalcoch a tlmočníkoch.
- 5) § 6 zákona č. 60/1961 Zb. o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku.
- 6) § 57 zákona č. 69/1967 Zb. o národných výboroch.
- 7) § 54 ods. 3 zákona č. 69/1967 Zb. o národných výboroch.
- 8) § 16 ods. 1 zákona č. 60/1965 Zb. o prokuratúre.
- 9) Vyhláška č. 85/1966 Zb. o platobnom styku a zúčtovaní na účtoch organizácií.
- 10) § 276 až 320 Občianskeho súdneho poriadku.
- 11) § 340 až 344 Občianskeho súdneho poriadku.
- 12) Vyhláška č. 157/1964 Zb. o Viedenskom dohovore o diplomatických stykoch.